

Conjuntura econòmica de les Illes Balears

Març 2018

GOVERN
ILLES
BALEARS

Conjuntura econòmica de les Illes Balears

Març 2018

Direcció: Llorenç Pou Garcias
Director general d'Ocupació i Economia

Coordinació: Miquel Quetglas Oliver

Realització:
Margalida Albertí Garau
Laura Alomar Llorente
Alejandro Godoy Moyà
Joan Matamalas González
Francisca Ibáñez Ripoll
M^a del Mar Ribas Mas

Assessorament lingüístic:
Servei Lingüístic de la Conselleria de Treball,
Comerç i Indústria

Maquetació:
Rosa Palmer Martorell

Direcció General d'Ocupació i Economia
Conselleria de Treball, Comerç i Indústria
GOVERN DE LES ILLES BALEARS
Plaça de Son Castelló, 1
(Polígon de Son Castelló) 07009 - Palma
Illes Balears (Spain)
Tel.: +34.971.788.526
Fax.: +34.971.176.981
<http://dgeconomia.caib.es>
E-mail: informa@dgeconomia.caib.es

ISSN: 2254-481X
DL PM 1214-2002

Subscripció:

Per subscriure-vos de franc al nostre servei d'informació,
vos convidam a enviar un missatge per correu electrònic a
l'adreça:

informa@dgeconomia.caib.es

Vos notificarem la publicació del nostre *Butlletí de Conjuntura
Econòmica* en versió digital tan aviat com estigui disponible,
com també d'altres notícies d'interès.

índex

Cronologia	4
Resum Executiu	5
I. Entorn	8
1 Internacional	8
2 Unió Europea	13
3 Espanya	15
II. Illes Balears	17
1 Mallorca	19
2 Menorca	20
3 Pitiüses	21
III. Oferta	23
1 Agropesquer	23
2 Indústria i energia	27
3 Construcció	30
4 Serveis	32
4.1. Comerç	34
4.2. Hostaleria	35
4.3. Transport i comunicacions	41
4.4. Mediació financera	47
4.5 Altres serveis	49
5 Activitat empresarial	52
IV. Demanda	54
1 Preus de consum	54
2 Consum	56
2.1 Consum intern	56
2.2 Consum de no residents	58
3 Inversió	59
4 Sector exterior	61
V. Mercat Laboral	64
1 Dades laborals de l'EPA. Illes Balears, Espanya i UE-28	64
2 Ocupació i atur a les Illes Balears: dades administratives	66
3 Costs laborals	70
4 Accidents de treball	72
Índex de gràfics i taules	73
Notes i abreviatures. Agraïments	75

Cronologia

Desembre 2017

- 13 La fed. nord-americana augmenta el tipus oficial en 25 p.b., fins a situar-lo a l'interval 1,25%-1,50%.
- 23 L'Indicador de pressió humana arriba a 1.104.091 persones a les Illes Balears, el valor més baix de tot el 2017.
- 29 Es publica en el BOIB la Llei 12/2017, de 29 de desembre, d'urbanisme de les Illes Balears.
- 29 Es publica en el BOIB la Llei 13/2017, de 29 de desembre, de pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears per a l'any 2018.
- 30 Es publica en el BOE el Reial Decret 1077/2017, de 29 de desembre, pel qual es fixa el salari mínim interprofessional per al 2018. Fixa la quantia del SMI en 735,9 euros mensuals en catorze pagues, fet que suposa un increment del 4%.

Gener 2018

- 19 L'agència de qualificació Fitch millora la nota creditícia d'Espanya, de BBB+ a A-

Febrer 2018

- 15 El tipus de canvi del dòlar respecte de l'euro se situa en 1,2493 \$/€, màxima fortaleza de l'euro des de finals del 2014
- 28 La inflació de la zona euro el febrer cau fins l'1,2%.
- 28 El PIB per càpita a la Unió Europea és de 29.200 euros i Espanya està per sota amb 24.100 euros. A les Illes Balears és de 25.100 euros per persona.

Març 2018

- 1 La taxa d'atur de la zona euro el gener del 2018 és del 8,6%. La d'Espanya cau fins el 16,3%.
- 7 La variació del PIB del quart trimestre del 2017 de la zona euro és del 2,7%.
- 9 El tipus d'interès EURIBOR a 1 any es manté a -0,191% el febrer i principis de març, el nivell més baix de tota la sèrie històrica.
- 12 El preu del barril de petroli Brent arriba a 69,08 \$, el màxim des de final del 2014.

Resum Executiu

Taula 1. Perspectives de l'economia balear

Taxas de variació del PIB. Volum encadenat base 2010 (en %)													
	Anual					Trimestral							
	2013	2014	2015	2016	2017	2016 (p)				2017 (p)			
				(p)	(p)	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Zona euro	-0,2	1,3	2,1	1,8	2,3	1,7	1,7	1,7	2,0	2,1	2,4	2,7	2,7
Espanya	-1,7	1,4	3,4	3,3	3,1	3,5	3,4	3,2	3,0	3,0	3,1	3,1	3,1
Illes Balears	0,3	1,0	3,0	4,1	3,8	4,0	4,2	4,2	4,0	4,1	3,9	3,6	3,4
Mallorca	0,2	0,7	2,9	4,1	3,8	4,0	4,1	4,2	4,0	4,1	3,9	3,7	3,4
Menorca	0,4	0,8	2,9	3,7	3,0	3,5	3,9	3,7	3,5	3,4	3,0	2,9	2,7
Pitiüses	1,1	2,4	3,6	4,3	4,0	4,2	4,3	4,4	4,1	4,3	4,0	3,8	3,7

Font: Eurostat i Direcció General d'Ocupació i Economia

f: previsió. p: provisional. a: avanç.

En el conjunt del 2017 l'economia de les **Illes Balears** puja un 3,8% respecte de l'any anterior. Juntament amb la del 2016, és la taxa més elevada de l'arxipèlag en els darrers 15 anys. Quant a l'evolució al llarg de l'any, el 2017 s'ha consolidat la fase expansiva del cicle econòmic i en el segon semestre s'ha donat una suavització de les taxes de creixement. Així, el quart trimestre presenta un increment interanual del 3,4%, dues dècimes menys que en el trimestre anterior. Aquest alentiment s'alinea amb les economies de l'entorn balear, tant nacional com europeu, respecte de les quals les Illes Balears mantenen el diferencial positiu. En la part final del 2017 cal destacar el sector de la construcció que, dos anys després, situa l'increment del VAB per sobre el del sector serveis. En el sector secundari destaquen, com es veurà a l'apartat corresponent, les vendes a l'estranger. L'agricultura i la pesca mantenen un ritme de creixement discret, si bé positiu i sostingut en els darrers anys. Per al 2018 es preveu que es normalitzi el cicle econòmic i que s'ajustin les taxes de l'economia balear a les de l'entorn.

A **Mallorca** continua l'augment de l'afiliació, no sols en termes del nombre de treballadors sinó també en el d'hores efectives. A més, el descens de la desocupació referma l'evolució favorable de l'economia general de l'illa. No obstant això, el ritme de la millora s'alenteix i el creixement del quart trimestre queda en un 3,4%. En el conjunt del 2017, els increments que es donen en els viatgers i les pernoctacions dels establiments reglats fan que una altra vegada es batin els rècords marcats anys anteriors. Malgrat aquestes fites, per al 2018 es preveu que el passatge arribat via aèria mantingui l'evolució a l'alça. La matriculació de vehicles, tant de turismes com de càrrega, mostra l'augment del consum i de la inversió, així com les tones de mercaderies embarcades i desembarcades als ports de Palma i Alcúdia.

Menorca presenta en el darrer trimestre del 2017 un creixement econòmic del 2,7% i queda com l'illa amb la menor taxa interanual. Malgrat això, la variació del conjunt del 2017 queda per sobre dels tres punts percentuals. La contractació laboral i

l'afiliació a la Seguretat Social a l'illa mantenen el sentit positiu i l'atur registrat continua amb els descensos relatius de dues xifres. En els resultats de la campanya turística destaca el nombre de creueristes arribats, que augmenta dos terços el 2017 respecte del 2016. Tant el mercat immobiliari com l'hipotecari mostren un increment de l'activitat notable i el consum de carburants reflecteix la reactivació de la despesa interna.

Les **Pitiüses** continuen sent la regió amb el major dinamisme econòmic. El 2017 el valor afegit brut generat augmenta un 4,0% respecte del 2016. Amb referència al darrer trimestre de l'any, la taxa interanual és del 3,7%. El mercat laboral recull aquest dinamisme i el nombre d'afiliats a la Seguretat Social puja amb força, especialment a Formentera. L'atur registrat manté les fortes caigudes, tot i que la intensitat no és tan forta en la segona meitat del 2017. El passatge arribat via aèria millora en tots els països emissors, amb l'única excepció important d'Alemanya. El mercat immobiliari revifa la compravenda d'habitatges i la constitució d'hipoteques. Finalment, les mercaderies embarcades i desembarcades als ports d'Eivissa es mantenen mentre que pugen significativament al port de La Savina.

El creixement **mundial** el 2017 és del 3,7% i millorarà el 2018 en dues dècimes segons l'FMI. La recuperació cíclica actual és una oportunitat per a les reformes estructurals, per augmentar el potencial de producció i fer que el creixement sigui més inclusiu. Si bé, els riscos a mitjà termini continuen, com per exemple la vulnerabilitat financera en economies avançades i emergents i les tensions geopolítiques, entre d'altres. L'economia nord-americana tanca el 2017 amb un creixement del 2,3% i s'espera que repunti gairebé mig punt percentual el 2018. La Reserva Federal al desembre aplicà la darrera pujada de tipus d'interès i els deixà entre l'1,25% i l'1,5%. Al gener del 2018 el preu del barril de Brent és de 69 dòlars, un 49% més que al juny del 2017. La cotització de l'euro mostra una tendència creixent i al febrer del 2018 se situa en 1,23 dòlars per euro.

L'economia de l'euro zona evoluciona per sobre de l'economia dels Estats Units i del Japó i la taxa d'atur roman en nivells mínims des del 2008. El 2017 el PIB de la **zona euro** repunta un 2,7% en el quart trimestre. L'FMI preveu que l'any 2018 la zona euro acabarà amb un creixement del PIB d'un 2,2% i una taxa d'atur del 8,7%. L'economia Alemanya el quart trimestre del 2017 s'accelera fins a un 2,9% i la taxa d'atur al gener és del 3,6%, una de les més baixes de la Unió Europea. A més, l'FMI preveu que a Alemanya continuï la bona marxa de l'economia.

El PIB **espanyol** el 2017 es manté amb un creixement del 3,1%, per sobre del creixement registrat a la zona euro. La demanda nacional impulsa aquesta variació positiva. El sector de la construcció és el que mostra un major dinamisme amb una variació del 5,4%, per sobre dels darrers anys. La taxa d'atur al gener cau fins al 16,3%. El Banc d'Espanya preveu una fase expansiva de l'economia a mig termini, però a un ritme menor. El deute consolidat segons el Protocol del Dèficit Excessiu és del 98,7% el tercer trimestre del 2017 (1,14 bilions d'euros).

El sector **agropesquer** de les Illes Balears manté el 2017 les pujades en l'afiliació a la Seguretat Social i la producció de cereals. En canvi, es redueix la comercialització de la fruita i l'hortalissa, la producció de raïm per a vinificació i la collita d'ametlla. La carn sacrificada als escorxadors de les Illes cau de tot tipus de bestiar, excepte del boví.

Els indicadors sectorials dibuixen un panorama **industrial** amb signes d'alentiment. El VAB del quart trimestre es manté en positiu, si bé es frena a la part final del 2017. La producció, la carter de comandes i la facturació de les empreses del sector, tot i les contínues fluctuacions, no acaben de reeixir. Totes les illes guanyen afiliats a la Seguretat Social, de forma més marcada a Mallorca i a Formentera. Finalment, les darreres dades disponibles mostren una forta pujada de la demanda d'energia elèctrica, que es veu reflectida a la vegada en l'augment de les emissions de CO₂ associades a la generació elèctrica.

Les variacions interanuals del VAB de la **construcció** a les illes continuen en nivells alts i en el darrer trimestre del 2017 és el sector amb una taxa més alta. Els certificats de final d'obra s'han incrementat de forma significativa en nombre d'edificis i especialment en el pressupost d'execució. No obstant això, les dades de l'enquesta de població activa del quart trimestre indiquen més atur i menys ocupació. L'augment en el nombre de projectes visats i en els pressuposts que impliquen fa preveure que es mantindrà el dinamisme del sector a mitjà termini.

En el quart trimestre, el VAB dels **serveis** manté un fort ritme de creixement, encara que amb algun signe de decaïment, i cedeix l'impuls de l'economia al sector de la construcció. La facturació i l'ocupació de les empreses del sector continuen en positiu, encara que, sobretot quant al volum de negoci, perden vigor gradualment. L'afiliació a la Seguretat Social no reflecteix encara aquest afebliment i registra increments significatius a totes les illes i a pràcticament totes les agrupacions d'activitat, tant en el règim general com en el d'autònoms.

Els principals indicadors del sector de **comerç** mantenen taxes de creixement positives, però sense exhibir la vitalitat del primer semestre, tant pel que fa al volum de negoci de les empreses com a l'ocupació. L'afiliació a la Seguretat Social augmenta a totes les illes i a totes les activitats del sector.

Quant als indicadors **turístics**, durant l'any 2017, la despesa total que efectuen els turistes a les Illes Balears s'incrementa de forma important. La despesa mitjana diària i la despesa mitjana per persona augmenten a un ritme similar, atès que l'estada mitjana dels turistes es manté sense variacions respecte a l'any passat.

El nombre de viatgers que pernocten a les Illes Balears durant el 2017 continua augmentant i arriba a marcar un alça del 3,2%, fins i tot després d'assolir, de manera consecutiva, el màxim de la sèrie històrica els dos darrers anys. El nombre de pernoctacions augmenta a un ritme menor, tot i que destaquen els allotjaments de turisme rural, mentre que els hotels i els apartaments turístics consoliden les bones dades de l'any anterior. Els preus hotelers a les Illes Balears presenten augments interanuals que s'han accelerat des del setembre de l'any 2014, tot i que en els dos darrers mesos disponibles (desembre i gener) se situen en taxes negatives. El manteniment del nombre de pernoctacions, juntament amb la pujada dels preus, ha estirat a l'alça la rendibilitat hotelera. L'estada mitjana total es manté estable en 5,9 dies. El viatger que opta per un apartament turístic pernocta més dies de mitjana i, en canvi, el viatger que tria l'allotjament rural en fa menys, de jorns. La variació dels preus de l'oferta complementària a l'arxipèlag balear des de l'octubre de l'any 2015 se situa per sobre de la variació de preus de l'Estat.

Els **passatgers** arribats entre el gener i el desembre de l'any 2017 a les Illes Balears per via aèria augmenten amb força en comparació amb l'any 2016, amb els mercats nacional i el britànic a l'alça, mentre que l'alemany creix a un ritme moderat. Altres països, com ara Holanda, França i Suècia, augmenten amb força interanualment el passatge per via aèria. Paral·lelament, els passatgers arribats en companyies de baix cost mantenen la tendència ascendent. El trànsit marítim de passatgers, després d'un any rècord, augmenta amb força tant en línia regular com en creuers. Alhora, també s'incrementa el transport de les mercaderies que arriben a les Illes Balears durant l'any passat.

La creació d'**empreses** a les Illes creix per tercer any consecutiu segons el DIRCE i s'assoleix una xifra de 93.067 empreses l'1 de gener de 2017. El tipus d'empresa característic a l'economia balear és el de micropime, que representa el 95,6% del teixit empresarial illenc el 2017. Segons la demografia d'empreses de la TGSS, el nombre total de negocis creix el darrer trimestre del 2017 a tot l'arxipèlag. El patró habitual de les altes i les baixes d'empreses a Balears mostra com el segon trimestre de cada any és el que encapçala la creació de negocis, mentre que el quart és el que més baixes registra. D'altra banda, les societats mercantils constituïdes l'any 2017 mostren un descens del -2,6% respecte de l'any 2016. Així mateix, el capital subscrit també es redueix en termes interanuals, mentre que les dissolucions augmenten respecte d'ara fa un any. Pel que fa als concursos de creditors, han experimentat un descens el 2017.

Al febrer, els **preus** repunten amb força tant a les Illes com a l'Estat, però romanen encara per sota dels nivells del 2017. La inflació subjacent es manté més estable i per sobre de l'índex general.

En línies generals, els principals indicadors de **consum** confirmen la millora observada els darrers mesos del 2017 i al principi d'enguany. Presenten en especial un bon comportament la despesa de les llars i la matriculació de vehicles.

Quant a la **inversió**, es recupera amb força el dinamisme empresarial en el primer mes de l'any encara que, si consideram els resultats acumulats al llarg de l'any 2017, baixen el nombre de societats mercantils creades així com la producció de capital net. El mercat hipotecari continua mostrant signes de vitalitat, especialment la firma d'hipoteques sobre habitatges. El nivell d'endeutament de les administracions públiques de les Illes amb les entitats de crèdit es redueix notablement i el volum dels dipòsits continua augmentant.

Les vendes a l'**exterior** confirmen al final del 2017 el fort dinamisme que han seguit al llarg de l'any. L'exercici es clou amb superàvit comercial, el segon de la sèrie històrica. La inversió exterior a les Illes minva considerablement i el gruix del capital es concentra en les activitats immobiliàries.

El **mercat laboral** de les Illes Balears tanca el 2017 amb una evolució positiva. Les Illes Balears mantenen el nivell d'ocupació

per sobre del d'abans de la crisi i encapçalen la creació d'ocupació per comunitats autònomes. Pel que fa a les hores treballades del quart trimestre, han crescut de manera més intensa que l'ocupació, de manera que hi ha més treballadors, els quals augmenten les hores que treballen. L'atur mitjà se situa per sota dels valors del 2009, amb 51.491 persones en atur, que representen un descens interanual de l'11,7%. Totes les illes presenten descensos de l'atur registrat i també increments de l'afiliació respecte d'un any enrere, si bé les Pitiüses lideren la creació d'ocupació. D'altra banda, el cost salarial per treballador del tercer trimestre augmenta a les Illes Balears per tercer trimestre consecutiu, així com l'índex de costos laborals de les Illes Balears, que presenta un repunt de l'1,5% en termes interanuals. L'increment salarial pactat fins al desembre del 2017 és de l'1,28% a les Illes Balears. Finalment, la sinistralitat laboral manté la tendència a l'alça per cinquè any consecutiu.

1 Internacional

Taula 2. Indicadors internacionals

	PIB			Taxa d'atur			Inflació		
Estats Units	4t Trimestre	2,5	↗	gener	4,1	→	gener	2,1	↗
Japó	4t Trimestre	1,5	→	desembre	2,8	→	gener	1,4	→
Unió Europea	4t Trimestre	2,6	↗	gener	7,3	→	gener	1,6	→
Regne Unit	4t Trimestre	1,4	→	novembre	4,3	→	gener	3,0	↗
Zona euro	4t Trimestre	2,7	↗	gener	8,6	→	gener	1,3	→
Alemanya	4t Trimestre	2,9	↗	desembre	3,6	→	gener	1,4	→
França	4t Trimestre	2,4	↗	gener	9	→	gener	1,5	→
Itàlia	4t Trimestre	1,6	→	gener	11,1	→	gener	1,2	→
Espanya	4t Trimestre	3,1	↗	gener	16,3	↘	gener	0,7	→

Font: Eurostat; Cabinet Office of Government of Japan (Statistics Japan); Statistics Bureau, Ministry of Internal Affairs and Communications (Statistics Japan) i U.S. Department of Commerce, Bureau of Economic Analysis (bea).

Dades estacionalitzades pel PIB i la taxa d'atur. Inflació: Indicador de Preus de Consum Harmonitzat.

Les fletxes indiquen la variació amb la xifra del mateix període de l'any anterior.

El Fons Monetari Internacional (FMI), al gener, considera que el creixement de l'economia mundial millora. Així, el 2017 tanca amb un increment del 3,7% i preveu que el 2018 i el 2019 tanqui amb un 3,9% de variació interanual del PIB. La recuperació cíclica actual és una oportunitat per a les reformes estructurals, per augmentar el potencial de producció i fer que el creixement

sigui més inclusiu. Si bé, els riscos a mitjà termini continuen, com per exemple la vulnerabilitat financera en economies avançades i emergents i les tensions geopolítiques, entre d'altres. A les economies avançades el PIB creix el 2,3% el 2017 i s'espera que es mantengui el creixement el 2018 i el 2019.

Taula 3. Previsions internacionals per al 2018

	PIB*	Taxa d'atur	Inflació
Estats Units	2,7	4,1	2,1
Japó	1,2	2,9	0,5
Unió Europea (zona euro)	2,2	8,7	1,4
Alemanya	2,3	3,7	1,5
França	1,9	9,0	1,3
Itàlia	1,4	11,0	1,2
Regne Unit	1,5	4,4	2,6
Espanya	2,4	15,6	1,5

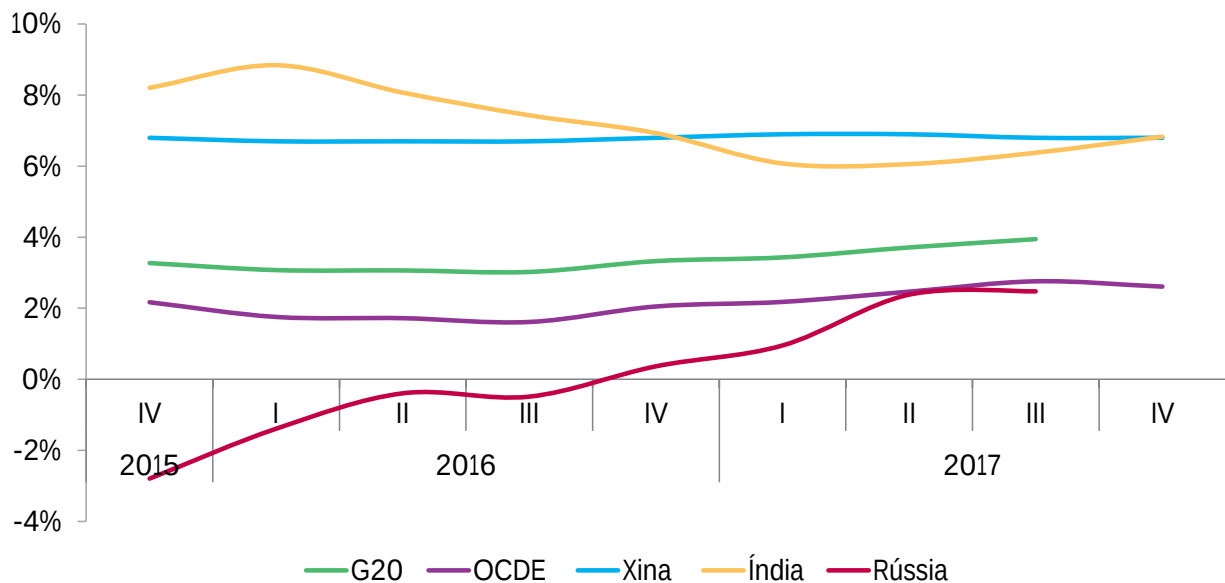
Font: FMI - Perspectives de l'economia mundial (PIB gener 2018, taxa d'atur i inflació octubre 2017).

* PIB Real

Quant a la inflació, a les economies avançades se situa en l'1,7% el 2017 i s'anirà incrementant el 2018 (1,9%) i el 2019 (2,1%). A les economies en desenvolupament els preus mantenen un nivell

similar al del 2016 (el 4,1% el 2017 i s'espera el 4,5% el 2018). Des del 2016, els Estats Units, el Japó i la zona euro presenten una variació del PIB més estable i amb tendència creixent.

Gràfic 1. Variació interanual del Producte Interior Brut

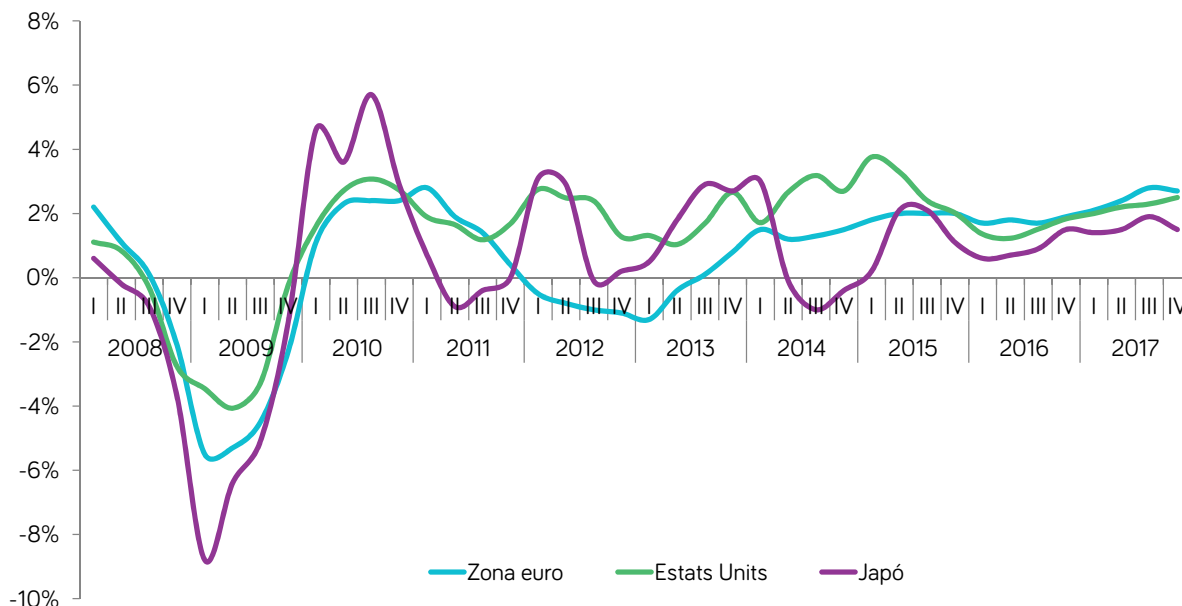
Font: OCDE

A les economies emergents i en desenvolupament, el PIB creix un 4,7% el 2017 i es preveu que repunti fins assolir gairebé el 5% de variació interanual el 2018 i el 2019. La Xina creix un 6,8% interanual el 2017 i la previsió és que mantingui el creixement per damunt dels sis punts en els dos anys següents. El Brasil el 2017 presenta una taxa de variació de l'1,1% i s'espera que el 2018 presenti una taxa de variació del PIB de l'1,9% i que el 2019

assoleixi el 2,1%. L'economia de l'Índia creix un 6,7% el 2017 i s'estima un 7,4% per al 2018 i quatre dècimes més per al 2019. El comerç mundial té una variació interanual positiva el 2017 del 4,7% i s'espera que els anys 2018 i 2019 es mantingui.

EL CREIXEMENT MUNDIAL EL 2017 ÉS DEL 3,7% I MILLORARÀ EL 2018 EN DUES DÈCIMES, SEGONS L'FMI

Gràfic 2. Evolució del PIB dels EUA, el Japó i la zona euro (variació interanual ajustada d'estacionalitat)

Font: Eurostat, US Bureau of Economic Analysis (BEA) Department of Commerce i Cabinet Office of Government of Japan

Pel que fa als Estats Units, tanca el 2017 amb un creixement del 2,3%. En el quart trimestre del 2017 l'economia nord-americana creix a un ritme d'un 2,5% respecte del mateix període de l'any anterior, lleugerament per sota de la zona euro. En termes absoluts, suposa assolir la xifra de 17,3 bilions de dòlars de producte interior brut (PIB). S'espera que els canvis en la política tributària estimulin l'activitat. Per la seva banda, l'FMI estima que el 2018 el PIB repuntarà fins a un 2,7% i que l'any següent ho farà un 2,5%. En el mercat de treball la taxa d'atur al mes de gener es manté en una de les taxes més baixes des de final del 2000, en el 4,1% de la població activa, la qual cosa equival a

6,6 milions d'aturats. Per la seva banda, durant el mes de gener del 2018 l'evolució dels preus és creixent i se situa en el 2,1%. El president de la Reserva Federal (FED), Jerome Powell, descarta un sobreescalfament de l'economia i creu que hi ha marge per a que pugui la inflació. Assegura que l'economia s'ha enfortit des del desembre, data en la qual la FED aplicà la darrera pujada dels tipus d'interès, i els deixà entre l'1,25% i l'1,5%. Considera que l'increment dels sous i la pressió a l'alça sobre la inflació és la raó principal que obligaria a la FED a reforçar el ritme de la pujada de tipus

La Xina

La Xina, segona potència econòmica mundial, presenta un creixement del 6,8% el 2017. Segons l'FMI, el 2018 el creixement serà del 6,6% i el 2019 del 6,4%. El govern xinès aposta per la qualitat front a la quantitat del seu creixement, manté com a objectiu una variació del PIB de devers el 6,5% per al 2018, any en què accelerarà l'obertura de la seva economia a l'exterior (en sectors com el manufacturer, les finances, les telecomunicacions, els serveis mèdics, l'educació, l'atenció a les persones majors

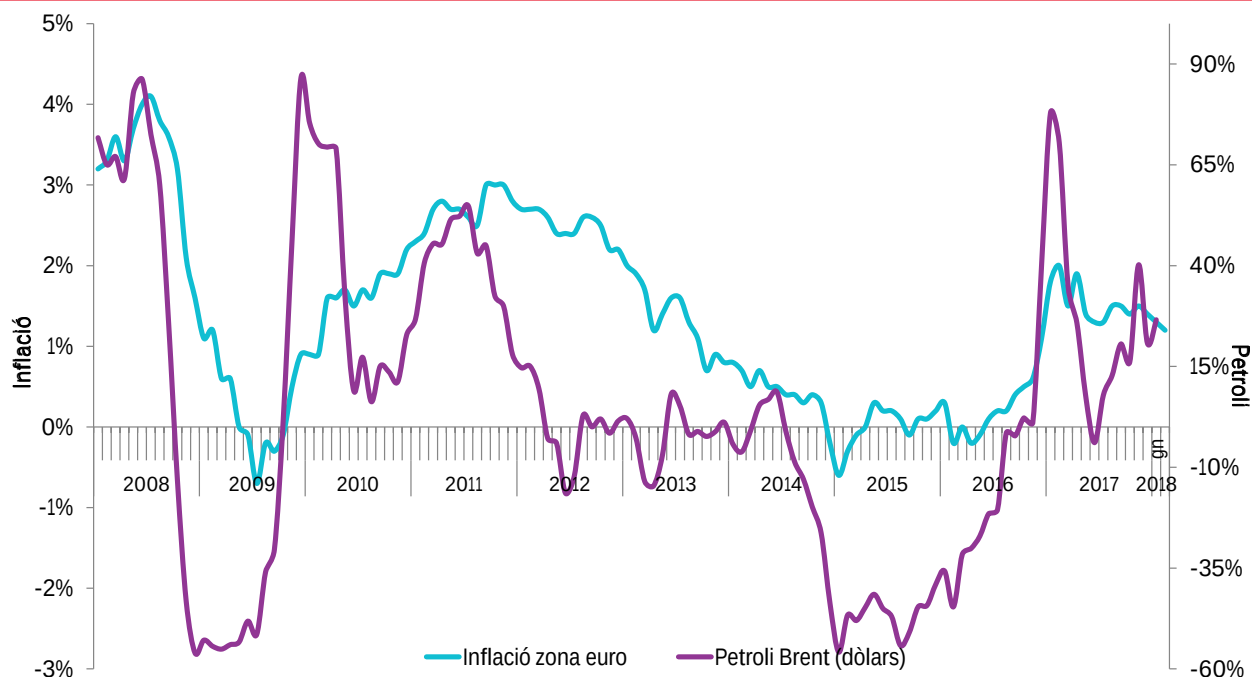
i els vehicles elèctrics i híbrids). Pretén canviar el model de creixement des d'un que donava importància a la quantitat i sostenia el deute a un altre en el qual el més important és la qualitat del desenvolupament, gràcies a la capacitat d'innovació i a les tecnologies, com internet o la intel·ligència de dades i artificial. Així mateix es reduirà l'excés de capacitat industrial i l'apalancament de les empreses.

El Japó

L'economia nipona es troba en xifres positives des del 2015 i el 2017 duplica el creixement del 2016 amb un 1,8%. En el quart trimestre del 2017 creix en termes interanuals un 1,5%. L'FMI el gener millora la previsió de la variació del PIB respecte a l'octubre

i preveu que l'economia japonesa creixerà un 1,2% el 2018 i un 0,9% el 2019. Al gener, l'IPCH interanual es manté i fou de l'1,4%. La taxa d'atur al desembre del 2017 és manté (2,8%), la qual cosa suposa 1,87 milions de persones desocupades.

Gràfic 3. Variació interanual del preu barril Brent i inflació a la zona euro

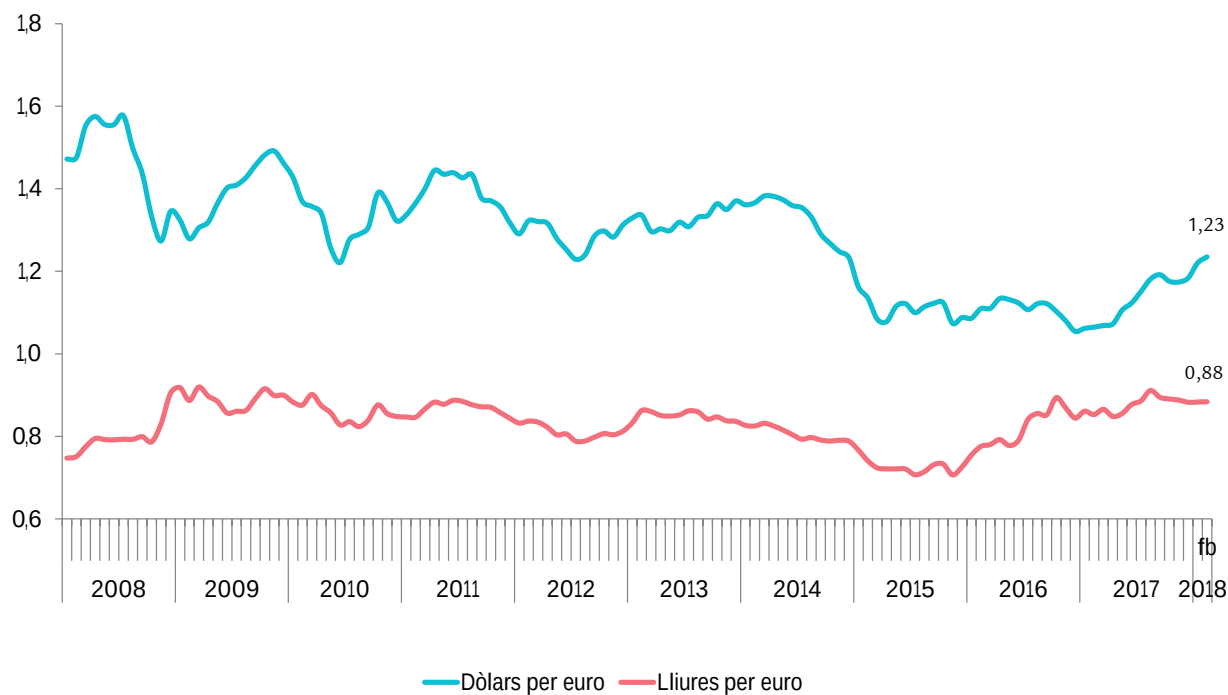
Font: EIA, Eurostat

Les perspectives de creixement global, els esdeveniments meteorològics als Estats Units, l'acord dels països productors de petroli per limitar la producció i les tensions geopolítiques a l'Orient Mitjà han donat suport als preus del cru. Aquests han augmentat un 49% entre el juny de 2017 i el gener de 2018, situant-se a més de 69 dòlars per barril, el màxim des de final del 2014. L'augment dels preus dels combustibles va augmentar la inflació de les economies avançades. En el gràfic s'observa com l'increment del preu del petroli en la primera meitat del 2017 ha anat acompanyat d'un repunt de la inflació, si bé, el preu del petroli sofreix oscil·lacions més intenses.

AL GENER DEL 2018 EL PREU DEL BARRIL DE BRENT ÉS DE 69 DÒLARS, UN 49% MÉS QUE EL JUNY DEL 2017

A principis de 2018, el dòlar nord-americà i l'euro romanen prop del seu nivell d'agost de 2017 en termes efectius reals. El ien japonès s'ha depreciat un 5% en l'ampliació dels diferencials d'interessos. La lliura esterlina s'ha apreciat prop d'un 4%, ja que el Banc d'Anglaterra va elevar els tipus d'interès al novembre i les expectatives d'un acord de Brexit es van reafirmar. En les monedes emergents del mercat, el renminbi s'ha apreciat al voltant d'un 2% en una millora de les perspectives de creixement i en els preus de les matèries primeres més fortes. En el mercat sud-africà, les monedes han millorat un 6% a causa d'una percepció de menor incertesa política. Per contra, el pes mexicà s'ha depreciat un 7%, atesa la incertesa associada amb les negociacions del NAFTA. La cotització de la divisa comunitària des de principis del 2017 mostra una tendència creixent i el febrer del 2018 se situa en 1,23 dòlars per euro.

Gràfic 4. Evolució del tipus de canvi de l'euro

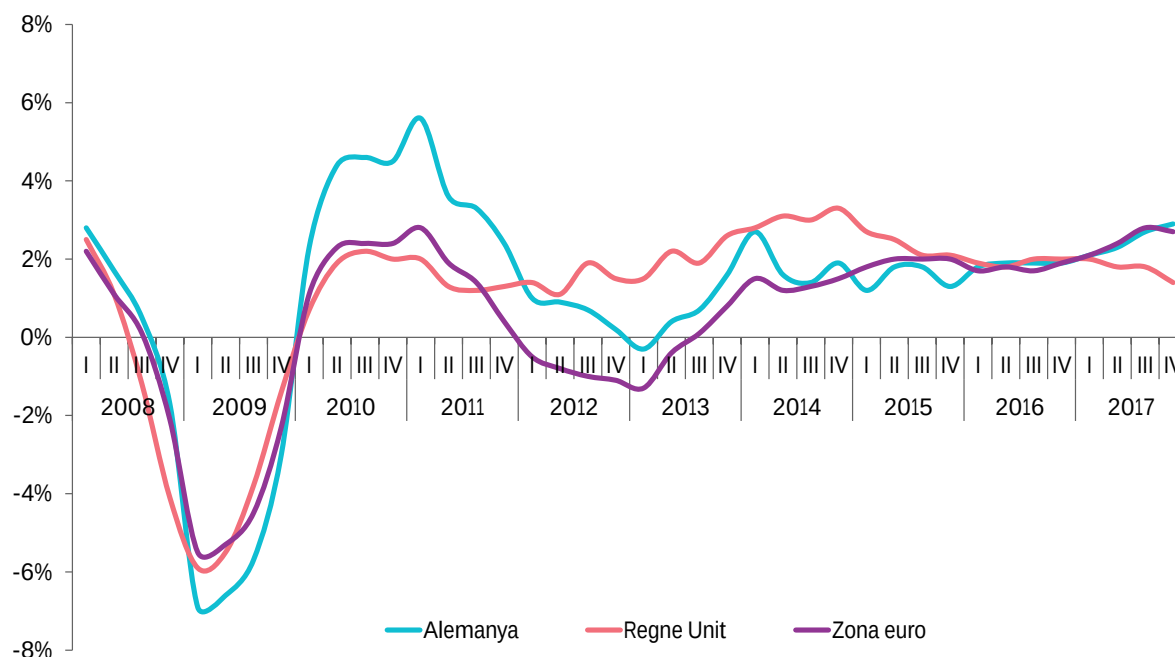
Font: BCE

Pel que fa a la lliura esterlina, sembla que la tendència era decreixent des del 2013 fins a principis del 2016, quan s'observa una major apreciació de la lliura davant l'euro i s'estabilitza a

finals de 2017 i principis de 2018. Al febrer del 2018 l'euro es canvia per 0,88 lliures esterlines.

2 Unió Europea

Gràfic 5. Evolució del PIB de països europeus (variació interanual ajustada d'estacionalitat)

Font: Eurostat

L'economia de la zona euro evoluciona per sobre de l'economia dels Estats Units i del Japó des del principi del 2016. A la Unió Europea (UE-28) el PIB repunta i creix un 2,6 % interanual en el quart trimestre del 2017. Per la seva banda, el de la zona euro augmenta a un ritme del 2,7 % en el quart trimestre del 2017 respecte del mateix període d'un any abans; des del primer trimestre del 2011 no tenia una variació tan elevada. La taxa d'atur roman en nivells mínims des del 2008, al gener del 2018 la taxa d'atur va ser del 7,3 % (cosa que suposa 18,0 milions de persones) a la UE-28, i del 8,6 % (equivalent a 14,1 milions de persones) a la zona euro, gairebé un punt per sota de la d'un any ençà en ambdós casos. Pel que fa als preus de consum, al mes de gener, a la zona euro la inflació és de l'1,6 % i a la Unió Europea se situa en el 2,1 %. Amb tot això, l'FMI preveu que l'any

2018 la zona euro acabarà amb un creixement del PIB d'un 2,2 % i una taxa d'atur del 8,7 %. L'expectativa de la pujada de tipus es modera a la zona euro i augmenta als Estats Units. Al principi de març, l'euríbor a dotze mesos continua estable i en terreny negatiu. Segons el Banc Central Europeu, el finançament en el sector privat a la zona euro s'accelera en el primer mes del 2018. El deute públic de la zona euro en el tercer trimestre del 2017 és del 88,1 % del PIB (9,7 bilions d'euros). Els països amb més deute públic són Grècia, en primer lloc, seguida d'Itàlia, Portugal, Bèlgica, Xipre i Espanya, en sisena posició.

EL 2017 EL PIB DE LA ZONA EURO REPUNTA EL 2,7 % EN EL QUART TRIMESTRE.

Alemanya

L'economia alemanya en el quart trimestre del 2017 té un increment interanual de volum del 2,9 %, tres dècimes per sobre del trimestre anterior, la taxa més alta des del tercer trimestre del 2011. Tanca el 2017 amb un increment de PIB del 2,2 %. Els preus a Alemanya pugen al gener del 2018 a un ritme de l'1,4 % interanual. La previsió de creixement de l'FMI és d'un 2,3 % per

al 2018, amb una taxa d'atur molt baixa (3,7 %). Aquesta previsió s'acosta a la taxa del gener, que va ser del 3,6 % (1,6 milions de persones) i continua sent de les més baixes de la Unió Europea.

L'ECONOMIA ALEMANYA EN EL QUART TRIMESTRE DE L'ANY 2017 S'ACCELERA FINS A UN 2,9 %.

França

França augmenta el ritme de creixement del PIB i el situa en un 2,4 % interanual en el quart trimestre del 2017, un punt i mig per sobre del mateix trimestre d'un any enrere. Així, l'economia francesa tanca el 2017 amb una variació de PIB de l'1,8 %. Al gener del 2018 la taxa d'atur és del 9 %, la qual cosa suposa 2,7

milions de persones. L'FMI preveu que l'economia gala incrementi la producció per al 2018 un 1,9 % i presenti una taxa d'atur del 9 % (2,7 milions d'aturats). L'IPC al gener del 2018 s'incrementa un 1,5 % interanual.

Itàlia

A Itàlia el creixement del quart trimestre del 2017 mostra una variació del PIB de l'1,6 %. Tanca el 2017 amb un creixement de l'1,5 %, sis dècimes per sobre del 2016. Segons la previsió de l'FMI, no millorarà per al 2018, quan presentarà un creixement

d'un 1,4 %. En el mercat de treball, la taxa d'atur del gener és de l'11,1 % de la població activa, cosa que significa 2,9 milions d'aturats. Al desembre del 2017 la variació dels preus a Itàlia es va situar en l'1,2 %.

El Regne Unit

En el quart trimestre del 2017 el PIB britànic cau fins a un 1,4 % interanual, és a dir, quatre dècimes menys que en el trimestre anterior i és la taxa més baixa des del principi del 2012. Tanca el 2017 amb un 1,7 % interanual. La taxa d'atur del novembre del 2017 va ser del 4,3 %, quatre dècimes menys que l'any anterior i suposa 1,4 milions d'aturats. Els preus en lliures han tingut

una tendència creixent i han passat d'una inflació del 0,3 % al maig del 2016, al 3,0 % al gener del 2018. L'FMI preveu per a l'economia britànica una taxa de variació interanual del PIB d'un 1,5 % per al 2018, amb una taxa d'atur del 4,4 %, i amb la inflació sis dècimes per sobre de l'objectiu del 2 %.

Taula 4. Producte interior brut a preus de mercat i els seus components (Taxes de variació interanual).

	2016	2017	2016				2017			
			T I	T II	T III	T IV	T I	T II	T III	T IV
Despesa en consum final	2,5	2,2	2,8	2,7	2,3	2,1	1,9	2,2	2,1	2,5
Formació bruta de capital fix	3,3	5,0	4,3	3,6	2,7	2,7	4,9	3,9	5,6	5,6
Variació d'existències i adquisicions menys cessions d'objectes valuosos (*)	-0,0	0,1	0,1	0,1	-0,1	-0,1	0,1	0,0	0,2	0,1
DEMANDA NACIONAL (*)	2,5	2,8	3,1	2,9	2,2	2,0	2,5	2,5	3,0	3,2
Exportacions de béns i serveis	4,8	5,0	4,5	6,2	3,8	4,5	5,6	4,5	5,6	4,4
Importacions de béns i serveis	2,7	4,7	3,6	4,8	0,8	1,6	4,5	3,1	5,9	5,2
PRODUCTE INTERIOR BRUT a preus de mercat	3,3	3,1	3,5	3,4	3,2	3,0	3,0	3,1	3,1	3,1
Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	6,9	3,7	7,9	7,3	7,4	5,2	5,0	3,7	4,2	2,0
Indústria	3,6	3,7	4,0	4,1	3,1	3,0	3,0	3,4	3,9	4,6
- Indústria manufacturera	3,5	3,8	5,2	4,0	2,7	2,3	2,6	3,5	4,3	4,7
Construcció	1,9	4,9	1,2	1,2	2,3	2,8	4,5	4,9	4,9	5,4
Serveis	3,0	2,6	3,0	3,2	3,1	2,8	2,7	2,6	2,5	2,5
PRODUCTE INTERIOR BRUT a preus de mercat	3,3	3,1	3,5	3,4	3,2	3,0	3,0	3,1	3,1	3,1

(*) Aportació al creixement del PIB a preus de mercat

Font: INE. Contabilitat Nacional Trimestral de l'Espanya. Base 2010

Nota: Dades corregides a efectes estacionals i de calendari. Volum encadenat referència 2010

L'economia espanyola el 2017 presenta una taxa de variació interanual del PIB del 3,1%, per sobre del creixement registrat a la zona euro i se situa en 1,16 bilions d'euros. La taxa d'atur, segons dades de l'Eurostat, al gener del 2018 cau fins al 16,3% (3,7 milions de persones). Pel que fa als preus de consum, al gener la inflació se situa en una variació del 2,1%.

De conformitat amb les xifres de la Comptabilitat Nacional Trimestral d'Espanya, en el quart trimestre del 2017 el PIB creix un 3,1%, com en els dos trimestres anteriors. La contribució de la demanda nacional al creixement anual del PIB és de 3,2 punts i la demanda exterior de -0,1 punts. La despesa en consum final de les llars experimenta un creixement del 2,5% i la despesa de les institucions sense finalitat lucrativa creix un 2,0%. La despesa de les administracions públiques repunta i presenta una variació del 2,4%. La formació bruta de capital fix registra un creixement del 5,6%, com en el trimestre anterior. La inversió en construcció augmenta en termes interanuals un 4,8%, i es manté respecte

del trimestre anterior. En el quart trimestre les exportacions de béns i serveis cauen 1,2 punts percentuals fins a una variació del 4,4% interanual. Les importacions, després d'una pujada en el tercer trimestre, cauen set punts percentuals fins a un 5,2%.

Des del punt de vista de l'oferta, la branca del sector de la construcció manté una major acceleració que les altres i presenta una taxa de creixement anual superior a la que mostrava aquests darrers anys, amb un 5,4%. D'altra banda, els sectors primari i secundari presenten taxes de creixement en el quart trimestre del 2,0% (cau 2,2 punts percentuals) i del 4,6%, respectivament. El sector serveis augmenta un 2,5% interanual, com en el trimestre anterior, i dins aquest destaquen les activitats professionals (5,9% de variació interanual), la informació i les comunicacions (amb un 5,1%) i el comerç, transport i hostaleria (2,9%). Els impostos nets sobre els productes varien un 3,7% en el quart trimestre.

EL PIB ESPANYOL EL 2017 ES MANTÉ AMB UN CREIXEMENT DEL 3,1%

En el mercat laboral l'ocupació augmenta a un ritme del 2,9% interanual en el quart trimestre, taxa similar a la del tercer trimestre, la qual cosa suposa un increment d'aproximadament 506 mil llocs de treball equivalents a temps complet en un any.

La variació del cost laboral unitari se situa en el quart trimestre del 2017 en un 0,0%, 1,2 punts per sota del deflactor del PIB (1,2%).

Taula 5. Previsions macroeconòmiques de l'economia espanyola

Variació Interanual (%)	2018	2019
PIB	2,4	2,1
Consum privat	1,9	1,4
Consum públic	0,9	0,7
Formació bruta del capital fix	4,0	3,7
Demanda nacional (contribució al creixement del PIB)	2,0	1,8
Exportació de béns i serveis	4,9	4,7
Importació de béns i serveis	4,1	4,2
Demanda exterior (contribució al creixement del PIB)	0,4	0,3
Inflació	1,5	1,4
Taxa d'atur	14,2	12,3

Font: Direcció General d'Economia i Estadística del Banc d'Espanya (Desembre 2017)

El Banc d'Espanya, el desembre de 2017, contempla una fase expansiva a mig termini però a un ritme menor. Així preveu que la variació del PIB baixi del 3,1% el 2017 al 2,4% el 2018 i tres dècimes menys el 2019. Les perspectives de la demanda nacional i dels mercats exteriors (especialment l'àrea euro) són positives encara que lleugerament decreixents ja que és dona un repunt dels preus del petroli i la incertesa associada a la situació política de Catalunya. D'altra banda, preveu una taxa d'atur en evolució decreixent, el 14,2% el 2018 i el 12,3% el 2019. Pel que

fa als preus situa el nivell en devers mig punt percentual per sota de l'objectiu del 2%.

Segons dades del Banc d'Espanya, el deute consolidat segons el Protocol del Dèficit Excessiu (PDE) en el tercer trimestre del 2017 és del 98,7% del PIB, la qual cosa suposa 1,14 bilions d'euros. D'aquests, un 70,4% correspon a l'Administració central; un 24,7% a les comunitats autònomes; un 2,7% a les corporacions locals, i un 0,9% a les administracions de la Seguretat Social.

II. ILLES BALEARS

Taula 6. Evolució de l'economia balear

Taxes de variació del VAB a preus constants (en %)													
	Anual					Trimestral							
	2013	2014	2015	2016	2017	2016 (p)				2017 (p)			
				(p)	(p)	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Illes Balears	0,3	1,0	3,0	4,1	3,8	4,0	4,2	4,2	4,0	4,1	3,9	3,6	3,4
Sector agropesquer	1,0	0,2	0,0	2,3	1,7								
Indústria	-1,1	-1,0	1,9	2,6	2,1	2,8	2,8	2,5	2,2	2,3	2,1	1,9	1,9
Construcció	-5,4	-2,6	2,9	3,5	3,6	3,8	3,6	3,5	3,1	3,4	3,7	3,7	3,6
Serveis	1,0	1,4	3,1	4,3	3,9	4,1	4,3	4,4	4,2	4,3	4,0	3,8	3,5

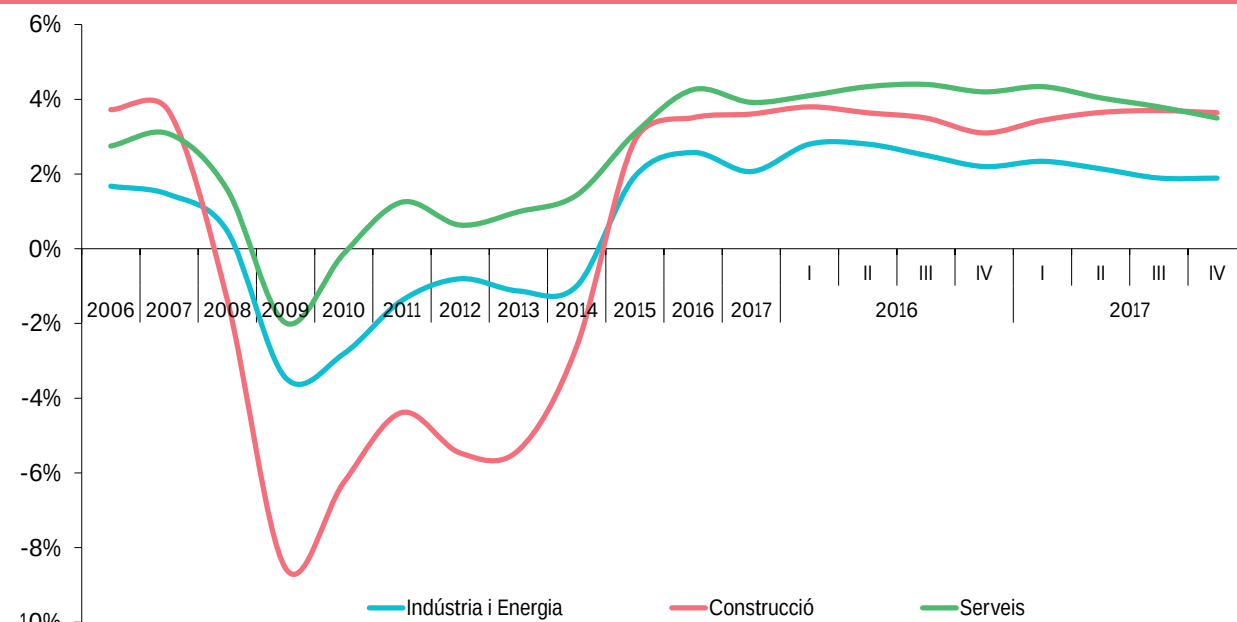
Font: Direcció General d'Ocupació i Economia

f: previsió p: provisional a: avanç

El procés d'alentiment de les taxes de creixement que es dona als països desenvolupats també s'ha estès a les Illes Balears. No obstant això, la variació del VAB de l'arxipèlag balear del quart trimestre queda en un 3,4%, una taxa més elevada que la mitjana espanyola i que la de la Unió Europea. A més, el creixement conjunt de l'any 2017 queda en el 3,8%, dels més elevats de totes les comunitats autònomes. La contribució més important a aquest creixement és del sector serveis, on, tal com es veurà amb més detall als apartats posteriors, destaquen les activitats hoteleres i de transport, les quals registren rècords històrics en els resultats turístics. La construcció referma la tendència a l'alça

i en el darrer trimestre del 2017 incrementa el valor afegit un 3,6% respecte del mateix trimestre del 2016. Precisament la mitjana de tot el 2017 queda en aquest percentatge per al sector del totxo. El sector secundari, tot i haver assolit un rècord en les exportacions manufactureres a l'estranger, redueix dues dècimes el ritme de creixement en la segona meitat del 2017 i el deixa en l'1,9%. L'entorn espanyol i europeu conté l'optimisme i les perspectives de futur per al 2018 referents als increments del PIB es mantenen a bon ritme, tot i que a unes ràtios lleugerament inferiors a les anteriors.

Gràfic 6. Evolució del VAB de les Illes Balears per sectors

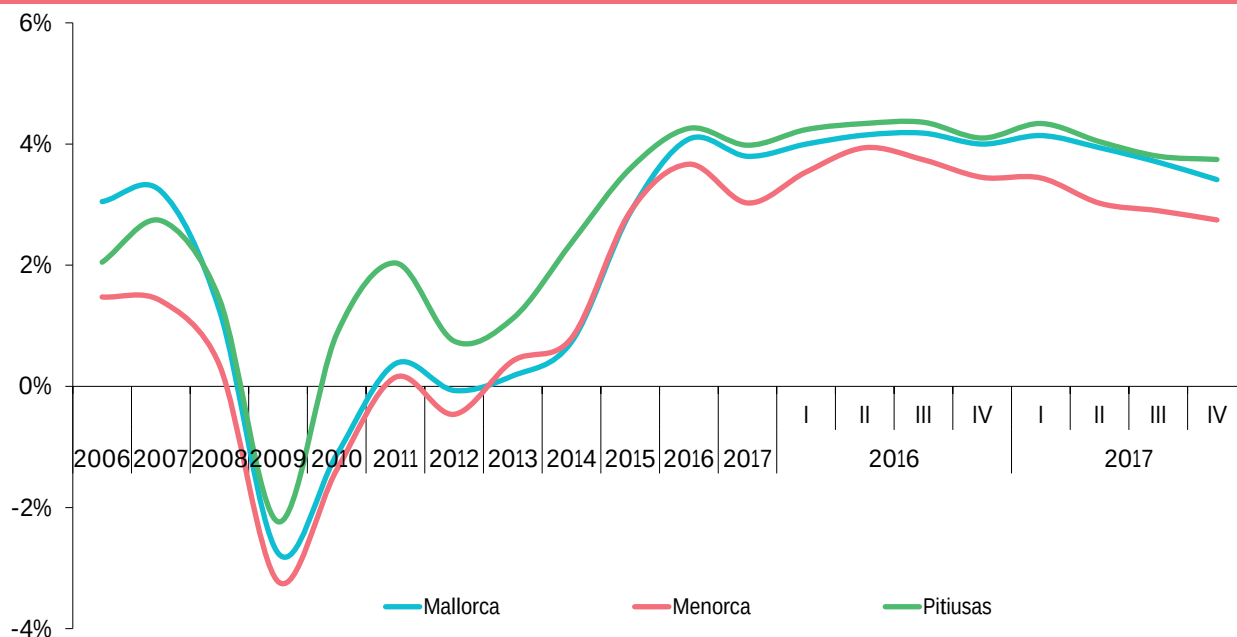

Font: DGOE

El creixement aconseguit l'any 2017 queda palès en el nombre d'ocupats a les Illes Balears. Segons les dades de l'Enquesta de Població Activa (EPA), en el conjunt de l'any arriba als 537.500, xifra un 1,3% superior a la del 2016. Aquesta xifra del nombre d'ocupats és la més alta de tota la sèrie històrica i, per tant, es troba per damunt dels nivells previs a la crisi econòmica. Cal comentar que en el conjunt estatal, la mitjana dels trimestres del 2017 encara roman per sota de la dels anys 2007 i 2008. Atenent al darrer trimestre disponible, el quart del 2017, l'increment de les persones ocupades se xifra en l'1,7% a les Illes Balears. Paral·lelament, el nombre d'aturats també es redueix a

tots els trimestres del 2017 (un -8,3% en el quart trimestre) i la reducció mitjana al llarg del darrer any supera els dos dígitos (-10,9% interanual). A escala estatal, també augmenta el nombre d'ocupats (2,6%) i en disminueix el d'aturats (-12,6%), cosa que deixa la taxa d'atur global del 2017 en el 17,22%. A les Illes Balears, la taxa d'atur anual és del 12,43%, la més baixa des del 2008. Tal com es veurà més endavant, el sector serveis presenta pujades fortes de la xifra de negoci i de l'índex d'ocupació, tot i que en el primer mes del 2018 es dona una reducció en les taxes interanuals.

Gràfic 7. Evolució del VAB per illes

Font: DGOE

El comerç també frena el dinamisme, tot i que encara mostra resultats positius. La indústria també es veu afectada pel procés d'estabilització de les taxes de creixement, malgrat a curt i mitjà termini es preveu un manteniment de l'activitat, a la vista de les entrades de comandes que rep el sector secundari. A més, com

s'ha comentat anteriorment, els indicadors de la construcció presenten increments destacats, i tant els projectes visats com el nombre de llicències d'obra municipals fan preveure que el ritme d'activitat dins el 2018 mantindrà la fortalesa.

1 Mallorca

Mallorca presenta en el quart trimestre del 2017 un creixement en termes reals del 3,4%. Si es considera l'agregat de tot el 2017, l'economia mallorquina augmenta el valor afegit un 3,8%, ambdós valors se situen en la mitjana de tot l'arxipèlag balear. De totes les illes, Mallorca és la regió que redueix més la taxa interanual, atès que entre el tercer i el quart trimestre cedeix tres dècimes. Malgrat això, el ritme d'activitat econòmica es manté per sobre dels tres punts percentuals en els darrers dos anys.

El mercat laboral de Mallorca continua amb els increments d'ocupació i les reduccions de l'atur. La mitjana del 2017 presenta a l'illa major un increment de l'afiliació a la Seguretat Social del 5,6% respecte de la mitjana del 2016, i en termes absoluts s'assoleixen les 383.559 altes. D'ençà de l'octubre del 2016, l'afiliació mensual puja a un ritme interanual per damunt dels quatre punts i en el mes de gener del 2018 arriba al 4,7%. L'increment del nombre de treballadors no es deu a un repartiment de les hores treballades, atès que el nombre de llocs equivalents a jornada completa del Règim General augmenta un 6,1% en el quart trimestre del 2017 i un 7,5% si es considera el conjunt de l'any. La millora de l'ocupació també es reflecteix en el nombre de contractes laborals signats, que el 2017 pugen un 8,3% en comparació amb els del 2016. No obstant això, el nombre de contractes del gener del 2018 és un 3,5% inferior al del mateix mes de l'any anterior. La dinàmica d'increment de l'ocupació es tradueix també amb disminucions de l'atur. La mitjana de tots els mesos del 2017 del nombre d'aturats registrats es queda a Mallorca en les 41.140 persones, 12,1% menys que el 2016. Al gener d'enguany es manté la disminució de l'atur a un ritme del -5,7%. Quant a la sinistralitat laboral, Mallorca presenta un índex de 5.178,9 accidents per cada 100.000 treballadors, amb les contingències cobertes el 2017, el qual és el més baix de tot l'arxipèlag.

El sector de l'agricultura, la ramaderia i la pesca a l'illa de Mallorca compta de mitjana el 2017 amb 5.186 afiliats a la Seguretat Social. Respecte de l'any anterior, l'increment és del 0,5%. Quant al sector secundari, el 85,7% de la nova l'afiliació del gener en la indústria de tot l'arxipèlag es concentra a Mallorca i presenta un increment d'un 3,4%. La indústria manufacturera, la branca amb més pes al sector, augmenta l'ocupació un 3,7% interanual. L'ocupació dedicada a la construcció a Mallorca és la mostra més destacada del retorn del dinamisme al sector del totxo. Així, l'afiliació a la Seguretat Social emmarcada en aquest sector augmenta al gener un 10,0% a Mallorca. Igual que passa a la resta de les Illes Balears, pugen amb més força els assalariats que els autònoms. El canvi de tendència cap a l'acceleració també ha tingut lloc en els indicadors avançats de la construcció. Els projectes visats pel Col·legi Oficial d'Arquitectes de les Illes Balears reprenen les taxes de variació positives quant al nombre (12,9%), però sobretot en pressupost en termes corrents (29,8%). La temporada turística a Mallorca en la campanya del 2017

corresponent als establiments reglats ofereix una pujada del nombre de viatgers i de pernoctacions, amb la qual cosa se superen les xifres rècord registrades durant el 2016. En aquest sentit, destaquen els viatgers en apartaments turístics (5,7%), tot i que les nits facturades no augmenten al mateix ritme (1,8%). Per al cas dels establiments hotelers, els viatgers evolucionen de forma més moderada (2,0%) i en línia amb les pernoctacions (1,7%). Cal destacar que el turisme rural, encara minoritari a l'illa, té creixements importants en el nombre de viatgers (19,0%). Les pernoctacions en establiments rurals també s'incrementen, tot i que a un ritme més lent (11,9%). Quant al nombre de turistes, l'illa de Mallorca arriba als 11,6 milions entre el gener i el desembre del 2017, la qual cosa representa un augment del 6,7%. Cal destacar com a mercat emissor Alemanya (6,1%) i el turisme domèstic (12,5%), tot i que el turisme britànic es manté constant. L'arribada de turistes es troba en sintonia amb el passatge arribat per via aèria, el qual supera els 13,9 milions i creix un 6,5%, especialment els vols d'origen al Regne Unit i a la resta del territori espanyol. El passatge que arriba als ports de Mallorca per via marítima augmenta significativament en el cas de la línia regular (14,1%) mentre que els creueristes ho fan més moderadament (2,3%) respecte de l'any anterior.

Quant als indicadors de confiança empresarial del primer trimestre d'enguany, els saldos relatius a la situació i a les expectatives de les empreses mallorquines són els que presenten millor resultat, si bé queden amb valors negatius. L'índex de confiança empresarial harmonitzat (ICEH) del primer trimestre té una variació interanual d'un -0,8%, sensiblement per sobre del valor per a tot l'arxipèlag (-1,6%). Per altra part, al llarg del 2017, el nombre d'hipoteques contractades s'incrementa lleugerament (1,2%) respecte del 2016 mentre que les relatives a habitatges romanen pràcticament invariables (0,0%). En canvi, l'import contractat augmenta més d'una dècima part (10,7%) i el corresponent a hipoteques sobre habitatges ho fa un 17,2%. El 2017, les tones de mercaderies embarcades i desembarcades dels ports de Palma i d'Alcúdia mantenen la tendència a l'alça amb què tancaren el 2016 (4,5%), però les mercaderies arribades a l'aeroport de Son Sant Joan mantenen el mateix to baixista (-2,5%).

Pel que fa als indicadors de consum, la demanda d'energia elèctrica a Mallorca puja amb força durant el febrer (15,0%). D'altra banda, al mes de gener es matriculen a Mallorca 2.242 turismes i 374 vehicles de càrrega, la qual cosa representa, expressat en termes interanuals, un creixement d'un 32,9% i d'un 77,3%, respectivament. En el total de 2017, la matriculació de turismes (33.214 unitats) s'incrementa un 9,2% i la de vehicles de càrrega (4.527) un 15,7%. Finalment, el consum de carburants d'automoció del febrer es manté, si fa no fa, en el mateix nivell que un any enrere (-0,2%).

2 Menorca

El VAB de Menorca en el 2017, comparat amb el del 2016, presenta un increment d'un 3,0%, la qual cosa implica enllaçar dos anys amb pujades superiors als tres punts percentuals. Aquest percentatge és el més moderat de les illes, tot i que consolida el ritme d'activitat en un nivell elevat, en comparació amb la resta dels territoris espanyols i europeus. Quant al quart trimestre del 2017, l'increment se xifra en el 2,7% interanual, dues dècimes menys que en el trimestre precedent, i l'evolució s'emmarca dintre del procés d'estabilització en la part alta del cicle expansiu.

Si es considera la mitjana dels mesos del 2017, l'afiliació a Seguretat Social de l'illa més septentrional de l'arxipèlag gairebé arriba a les 31.200 altes, un 4,2% més que en el 2016. Aquest ritme de creació d'ocupació es frena lleugerament a l'inici del 2018, quan el nombre d'altres a la Seguretat Social s'incrementa un 3,5%. Atenent a les afiliacions al règim general equivalents a jornada completa, Menorca presenta un increment del 7,6% en el 2017, per la qual cosa s'incrementa tant la jornada mitjana diària de feina com el nombre de treballadors. En el quart trimestre del 2017 aquest increment se xifra en el 5,6%. Paral·lelament, la contractació a Menorca és un 4,0% més alta en el 2017 respecte del 2016 i la inèrcia a l'alça es manté també en el primer mes del 2018 (un 22,4% més). En aquest mateix sentit, l'atur registrat a Menorca cau un 10,6% en el 2017 i es redueix fins baixar de 4.000 persones (3.927). Al gener es continua amb els descensos, tot i que a un ritme més suau (-5,9%). Així, la taxa d'atur es redueix 1,3 pp i queda en el 15,8%. Quant a l'índex de sinistralitat, en 2017 és de 5.252,7 persones per cada 100.000 treballadors amb les contingències cobertes a Menorca i és on menys s'han incrementat els accidents laborals (un 7,7% en el 2017).

El sector primari de Menorca incrementa el nombre d'afiliats a la Seguretat Social un 3,1% de mitjana en el 2017 i es queda en 788 altes. L'afiliació en la indústria el gener s'incrementa un 2,1%. Els treballadors de la indústria menorquina es concentren en la indústria manufacturera en més del 95%. La variació de l'afiliació en aquesta branca puja un 1,9% i representa el 86,0% del nous cotitzadors. Igual que succeeix al conjunt de les Illes Balears, la variació dels afiliats dedicats a la construcció torna al terreny positiu, que en el cas de Menorca ho ha fet més tardiamment però en el darrer mes, gener, amb més intensitat (11,2%). El nombre de projectes visats pel COAIB que s'han visat per a obres a Menorca és superior al 2017 en comparació amb un any enrere (13,1%), de la mateixa manera que el pressupost que impliquen en termes corrents és força superior (30,2%).

La temporada del 2017 a Menorca es tanca amb un increment en el nombre de turistes. El nombre de visitants quasi arriba al 1,5 milions, la qual cosa implica un increment relatiu del 4,4% respecte del 2016. Els dos mercats més importants a l'illa, el britànic i l'espanyol, tenen un comportament contrari: mentre que el primer augmenta amb força (8,1%), el segon disminueix un

2,7%. Aquest increment en els turistes arribats a l'illa es reflecteix en el nombre de viatgers, però no en les pernoctacions en els apartaments turístics. El primer cas s'incrementa un 12,0%, mentre que en el segon ho fa un 2,0%. A causa que el nombre de nits avança a un ritme més lent que el de viatgers, s'escurça l'estada mitjana (-9,0%) als apartaments turístics. Quant als establiments hotelers, el nombre de pernoctacions del 2017 supera els 4,5 milions, però no arriba a la xifra del 2016. En canvi, la variació del nombre de viatgers en els hotels menorquins s'incrementa un 3,6%, mentre que l'estada mitjana es fa un 4,2% més curta. Des de la perspectiva del mitjà de transport, els passatgers arribats per via aèria a l'aeroport de Maó presenten la variació interanual acumulada més alta dels tres aeroports de les illes. Entre el gener i el desembre augmenta un 8,0% i arriba a 1,7 milions de passatgers. En sintonia amb l'origen dels turistes, els aeroports majoritaris de partida dels passatgers es troben al Regne Unit i a la resta del territori espanyol (amb taxes anuals de creixement del 9,8% i 6,5%, respectivament), però cal destacar que continua l'augment dels passatgers d'origen francès (24,5%) i suís (18,1%). Per via marítima, els ports de Menorca presenten forts increments dels creueristes (61,2%), mentre el passatge en línia regular creix un 6,5%.

La confiança empresarial mostra saldos negatius, tant en la valoració de la situació del trimestre passat com, sobretot, de les expectatives a curt termini. Tot i romandre en negatiu, és la que presenta la taxa de variació de l'índex més optimista, malgrat quedar en negatiu amb un -0,6%. El total de mercaderies que entren i surten del port de Maó durant el 2017 tenen un volum inferior al del 2016 (-3,8%), però cal tenir en compte que el port de Ciutadella està prenent protagonisme els darrers anys. En qualsevol cas, les tones de mercaderies arribades per via aèria compensen en part la caiguda (6,0%). Pel que fa a les hipoteques i comparant les dades del 2017 que presenta Menorca en relació a la resta d'illes, s'observen algunes especificitats com el major increment insular en el nombre d'hipoteques realitzades (23,8%) i, contràriament, el menor increment en l'import contractat (7,9%). Respecte de les hipoteques sobre habitatges, l'avanç és significatiu tant pel que fa al nombre (32,2% interanual) com a l'import (35,4%).

En relació amb els indicadors de consum, la forta pujada de la demanda elèctrica del febrer a les illes també es manifesta a Menorca, encara que registrant una pujada més moderada (9,8%). Altrament, al gener es matriculen a Menorca 109 turismes i 17 vehicles de càrrega que representen un increment d'un 26,7% i una baixada d'un -15,0%, respectivament. Considerant les dades acumulades de tot el 2017, registra una davallada en la matriculació de turismes (1.403 unitats) d'un 0,1% i, en canvi, una pujada d'un 20,1% en els vehicles de càrrega (377 unitats). Finalment, el consum de carburants d'automoció el mes de febrer registra una pujada interanual d'un 7,0%.

Eivissa i Formentera en el 2017 continuen essent les illes amb major dinamisme econòmic. En el conjunt del 2017 el creixement arriba al 4,0%, i, per tant, superen per segon any consecutiu la fita dels quatre punts percentuals. Igual que la resta del territori, les taxes interanuals s'han anat suavitzant en el 2017, fins que en el quart trimestre s'estima un creixement del 3,7%. Les Pitiüses no són sols el territori amb una taxa més alta, sinó que també és on menys ha cedit el creixement en comparació amb el tercer trimestre, quan la variació fou del 3,8%. Aquest fet queda palès en els indicadors parcials sectorials que es comentaran a continuació.

El fet que les Pitiüses mostrin la taxa de creixement més elevada es reflecteix en les variacions del mercat de treball. L'afiliació mitjana a la Seguretat Social del 2017 s'incrementa un 5,8% a les Pitiüses, taxa que es reparteix entre un 5,7% a Eivissa i un 7,2% a Formentera. La fortalesa de la pitiüsa menor s'estén també al 2018, atès que el nombre d'altres del mes de gener puja un 7,4% interanual (un 4,0% a Eivissa). Igual que a la resta d'illes, la incorporació de treballadors al règim general de la Seguretat Social no és fruit d'un repartiment. Les afiliacions equivalents a temps complet presenten increments importants a les Pitiüses, tant en el conjunt del 2017 (8,8%) com en el quart trimestre (5,4%). El nombre de contractes laborals signats al llarg del 2017 també té una taxa més alta a Formentera (11,1%) que a Eivissa (9,3%) tot i que aquest comportament no es dona en el primer mes del 2018 (un 1,0% i un 4,9%, respectivament). Respecte de l'atur registrat, cau a Eivissa de mitjana anual un -9,1% i a Formentera un -18,9%. Aquesta segona baixada deixa el nombre d'aturats en 254, el nivell més baix des del 2005. No debades, Formentera té la taxa d'atur més baixa el mes de gener (10,7%), després d'una baixada de 2,4 pp, i Eivissa situa la taxa en el 15,7% i també la redueix -1,6 pp. Quant a l'índex d'incidència dels accidents laborals, Eivissa i Formentera són les que registren l'índex més alt (6.531,0) i és on més augmenta el nombre d'accidents (9,7%, el 2017).

El pes de l'agricultura i la pesca de les Pitiüses sobre el total és el més baix de les Illes Balears. El nombre mitjà anual d'afiliats a la Seguretat Social en el sector primari és de 525 persones en el 2017, un 0,3% més respecte d'un any ençà. La indústria i l'energia de les Pitiüses presenta també el menor pes relatiu de les Balears, amb només el 8,4% dels treballadors del sector a les illes, comptant els d'Eivissa i Formentera. Tot i això, al gener es registra, en concret a Formentera, la taxa de creixement més elevada de totes les illes, amb un 12,7%. Eivissa, per contra, registra un avanç més moderat, de fet el menor de les illes (1,6%). La indústria manufacturera de les Pitiüses registra un 1,8% d'augment interanual i les activitats de subministrament d'aigua, sanejament i residus, juntament amb les de subministrament d'energia elèctrica, gas i aire condicionat, un 2,8%. L'afiliació a la construcció a Eivissa i Formentera té una variació del 6,5%, i

és la més repartida entre els assalariats (6,9%) i els autònoms (5,6%). Aquest augment del capital humà va acompanyat d'una millora en les perspectives de futur a causa de l'increment en els pressuposts en termes corrents dels projectes visats pel Col·legi d'Arquitectes de les Illes Balears (21,2%).

La temporada turística del 2017 de les Pitiüses s'ha tancat amb un lleuger increment tant en les pernoctacions com en el nombre de viatgers dels establiments hotelers, consolidant els bons resultats del 2016. L'estada mitjana roman sobre els 5 dies. D'altra banda, l'evolució en els apartaments turístics, de menor importància a l'illa, mostra un increment del 6,9% en el nombre de viatgers mentre no hi ha variacions en el nombre de pernoctacions, però a causa d'això es dona en aquest tipus d'allotjament un abreujament de l'estada mitjana (-1,2%). El nombre total de turistes que escull Eivissa i Formentera com a destinació turística durant el 2017 supera els 3,2 milions, amb un increment del 5,7% respecte de l'any anterior. En línia amb allò que succeïa l'any 2016, destaquen els mercats del Regne Unit (4,7%) i el mercat nacional (5,0%). A l'aeroport d'Eivissa arriben 3,9 milions de passatgers durant el 2017, la qual cosa representa un augment d'un 6,5%. El passatge d'origen nacional i el britànic són els que més pes tenen i els que contribueixen més significativament a l'augment de passatgers amb taxes de variació interanual del 7,2% i el 9,4%, respectivament. El passatge d'Alemanya cau durant el 2017 (-4,9%). La via marítima també mostra increments de passatgers. En línia regular es donen gràcies a Formentera (+2,5%), mentre que els passatgers que van a Eivissa sense arribar a Formentera disminueixen un 1,3%. Els creueristes desembarcats es disparen un 35,7%.

Amb referència a l'indicador de confiança empresarial, les dades de les Pitiüses reflecteixen la pitjor valoració de totes les illes, tant en allò relatiu a la situació del trimestre passat com a les expectatives per al primer trimestre d'enguany. L'ICEH se situa en un -4,0% interanual, 2,4 punts percentuals més pessimista que el valor per al conjunt de l'arxipèlag. Quant a les mercaderies a l'illa d'Eivissa durant el 2017, les embarcades i desembarcades al port no presenten taxes de variació significatives (1,0%), mentre que les de l'aeroport disminueixen un 4,6%. En canvi, les mercaderies de La Savina s'incrementen durant l'any passat (3,5%). Durant el 2017, Eivissa i Formentera aconsegueixen conjuntament augments molt significatius, tant en la constitució de noves hipoteques (21,8%) com, sobretot, en l'import subscrit (45,2%). En el cas concret de les hipoteques sobre habitatges, l'avanç experimentat a les Pitiüses és, amb diferència, el més rellevant, amb taxes del 34,6% en el nombre de contractes i de gairebé el 50,0% en l'import constituït. L'import mitjà, tant per al conjunt de les hipoteques com per a les relatives a habitatges, és el més alt de les illes, molt per sobre de la mitjana, arribant als 289,4 milers d'euros i als 188,4, respectivament.

Quant als indicadors de consum, la demanda elèctrica del mes de febrer a Eivissa i Formentera registra valors intermedis entre Mallorca i Menorca. Així, respectivament, queden amb pujades del 13,4% i del 13,5%. D'altra banda, al gener es matriculen a Eivissa 289 turismes (17,5%) i 63 vehicles de càrrega (23,5%). A Formentera les matriculacions són, respectivament, 14 i 4, amb variacions del -26,3% i del 33,3%. Quant a les dades acumulades del 2017, Eivissa registra davallades en totes les categories de vehicles, en concret d'un -3,1% en els turismes

(3.432 vehicles) i d'un -4,3% en els vehicles de càrrega (750). El cas de Formentera és similar i, exceptuant els vehicles de càrrega (3,4%), la resta de vehicles també mostren retrocessos. Les matriculacions de turismes (269 unitats) baixen un 8,8% i les de motocicletes i ciclomotors (440) un 38,2%. Finalment, el consum de carburants d'automoció a Eivissa i Formentera, conjuntament durant el mes de gener, reflecteix una pujada d'un 3,0% interanual.

III. OFERTA

1 Agropesquer

Agricultura

Taula 7. Creixement del VAB de l'agricultura, la ramaderia i la pesca

Taxes de variació interanual a preus constants (en %)								
2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 (p)
-0,4	0,3	-0,5	1,0	0,2	0,0	2,4	2	2,1

Font: Direcció General d'Ocupació i Economia

a: avanç p: provisional

El sector agropesquer tanca l'any 2017 amb una taxa de creixement d'un 1,7%, per sota del tancament de l'any 2016 (2,3%). Aquest percentatge el deixa com el sector amb un increment del valor afegit més discret.

Segons les dades publicades pel Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient, el VAB agrari de les Illes Balears arriba als 98,16 milions d'euros el 2015, la qual cosa dona, després de descomptar les amortitzacions i els impostos nets de subvencions, una renda agrària de 67,72 milions d'euros. La producció de la branca agrària balear, que arriba a 203,01 M€,

es desagrega en un 55% en producció vegetal (principalment hortalisses, farratges i fruites), un 36% de producció animal i un 1% en producció de serveis. La resta són activitats secundàries no separables. Per al 2017 únicament es disposa encara de la informació a escala estatal. Segons la segona estimació del valor que genera l'activitat de la producció agrícola i ramadera, la renda agrària nacional és de 27.831,3 milions d'euros. Aquesta xifra suposa un increment del 2,6% respecte del valor generat per la producció del 2016.

Taula 8. Afiliació a la Seguretat Social en l'agricultura

	Darrera dada		Variació interanual (%)	
	desembre			
Illes Balears	desembre	5.673	→	1,2
Mallorca	desembre	4.431	→	1,1
Menorca	desembre	665	→	0,9
Eivissa	desembre	387	→	-1,5
Formentera	desembre	21	↗	23,5

Font: Ibestat (a partir de dades de la TGSS)

Al desembre de 2017 hi ha a les Illes Balears 5.673 persones afiliades a la Seguretat Social en agricultura i ramaderia, un 1,9% més que en el mateix mes de l'any anterior. Un 40,6% d'aquests treballadors estan afiliats al règim agrari, que augmenta un 0,7% en termes interanuals. Un 43% són autònoms i, respecte de l'any anterior, el nombre augmenta un 0,1%. El 16,3% restant dels afiliats pertanyen al règim general, el qual manté el dinamisme dels anys anteriors i presenta una variació interanual positiva d'un 5,4%. Per illes, l'afiliació s'incrementa considerablement a

Formentera (23,5% interanual) i més lleugerament a Mallorca (1,1%) i a Menorca (0,9%), tot i que el 78,1% dels afiliats figuren a l'illa major. En el cas d'Eivissa continua la tendència a la baixa en el nombre d'afiliats en aquests sectors en termes interanuals (-1,5%)

LA COMERCIALIZACIÓ DE FRUITA I HORTALISSA QUE PROVE DELS PRODUCTORS DISMINUEIX UN 5,8%.

Taula 9. Indicadors de l'agricultura

		Darrera dada		Variació interanual (%)			
Mercat central de Mallorca (productors)		Tones	PMP	Tones		PMP	
Fruita	gener-desembre	870	1,1	→	-0,7	→	0,9
Hortalisses	gener-desembre	2.008	1,1	↘	-7,9	↗	3,7
Patates	gener-desembre		0,5			↗	10,2
Total	gener-desembre	2.879	1,1	↘	-5,9	↗	2,9
Mercaderies agràries exportades		Tones	Milers d'€	Tones		Milers d'€	
Patates	gener-desembre	17.239	6.966	↗	9,8	↘	-20,0
Regne Unit	gener-desembre	5.240	2.415	↘	-12,7	↘	-33,1
Dinamarca	gener-desembre	2.332	1.378	↘	-16,9	↘	-15,8
Goma de garrofi	gener-desembre	1.412	10.898	↗	3,9	↗	8,1
Alemanya	gener-desembre	192	1.063	↘	-29,2	↘	-46,9
Dinamarca	gener-desembre	369	2.992	↗	6,6	↗	9,4
Vins i licors	gener-desembre	1.667	12.169	↘	-17,2	↗	13,7
Alemanya	gener-desembre	761	4.140	↗	4,5	↗	3,0
Suïssa	gener-desembre	281	2.963	↗	17,6	↗	28,0

Font: Mercapalma, Ibestat

PMP: preu mitjà ponderat

En el mercat central de Mallorca, segons les dades acumulades del 2017, s'han comercialitzat 212.699 tones de **fruita i hortalissa** que provenen de majoristes i productors, un 0,3% més que en el mateix període de l'any 2016. El signe positiu d'aquesta dada es produeix per la comercialització que prové dels majoristes (0,4%) i en especial per la fruita (2%), ja que l'hortalissa mostra signes negatius (-1,3%). Quant a la comercialització per part dels productors, disminueix un 5,8% des del gener fins al desembre per a ambdós tipus de producte, més en el cas de l'hortalissa (-7,9%) que en el de la fruita (-0,7%). Aquest comportament en la demanda s'acompanya d'un augment del preu mitjà de l'hortalissa (3,7%), que en el cas de la fruita queda en un 0,9% en termes interanuals acumulats. Cal destacar que el preu mitjà de la patata manté la tendència a l'alça i augmenta un 10,2% des del gener fins al desembre d'enguany respecte del mateix període d'un any ençà.

Segons dades del 2017, encara provisionals, del Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient, la producció durant la campanya dels **cereals** que més es cultiven a les Illes Balears (blat, ordi i civada) augmenta respecte de l'any anterior. Així, la producció de blat va ser de 8,2 milers de tones (un 5,1% més) en una superfície de conreu de 5.115 hectàrees (495 més que la superfície del 2016). La producció d'ordi supera els 35,0 milers de tones (un 13,6% més) en una superfície de conreu (21.360 hectàrees) superior a la de 2016 en 2.225 hectàrees. Quant a la producció de civada, augmentà un 23,4% interanual i va arribar a les 10.000 tones, en una superfície de conreu de 14.400 hectàrees que, en aquest cas, va disminuir en 80 hectàrees. Per al conjunt nacional, disminueix la producció dels tres tipus de cultiu, més en el cas del blat (-37%), seguida de la de l'ordi (-36%) i la de la civada (-22%), en una superfície de cultiu que augmenta excepte per al blat (-7,9%).

Pel que fa al **raïm** per a vinificació, la producció de l'any 2017 és de

8,1 milers de tones a les Illes Balears, un 12,4% menys que l'any anterior, en una superfície de vinya de 1.630,9 hectàrees (un 3,1% superior a la de l'any 2016). Un 54% del total de raïm produït correspon a la denominació vi de la terra, que disminueix un 9% respecte d'un any ençà, tot i que la superfície de vinya augmenta (0,6%) i arriba a les 878 hectàrees. La producció de vi restant, que correspon a la denominació d'origen (DO Binissalem i DO Pla i Llevant), és de 3,7 milers de tones, un 16,1% menys que l'any anterior en una superfície de vinya que augmenta respecte d'un any ençà (6,3%). La producció total de vi que resulta de la collita és de 53.789 hectolitres (un 10,4% menys en termes interanuals), dels quals 24.918 corresponen a vi amb denominació d'origen (un 21,2% menys que l'any anterior) i 28.870 a vi de la terra (un 5% menys que l'any anterior). Per tipus de vi, un 44% és vi negre, que disminueix un 11,8% respecte de l'any anterior; un 32,5% és vi blanc (un 4,8% menys que la producció del 2016), i el 23,5% restant és vi rosat, que també cau un 14,7% interanual. Cal recordar que des del gener del 2016 els productors de raïm s'han de regir per la nova normativa europea que regula la plantació de la vinya. Amb aquesta nova normativa es passa d'un sistema de drets de plantació a un d'autoritzacions. És a dir, els productors hauran de sol·licitar autorització a l'Estat per plantar vinya fins a un màxim de l'1% addicional de la superfície existent.

Pel que fa a la producció d'**ametla**, segons dades de la Mesa Nacional de Fruita Seca, la campanya 2017/2018 serà de 1.100 tones de gra a les Illes Balears. Aquesta xifra representa una reducció del 18,5% respecte de la campanya anterior i suposa un 38,5% menys que la mitjana de producció des del 2011. Aquesta gran baixada s'atribueix a la xilel·la, que aquest any ha acabat amb milers d'arbres. Encara que s'estan produint plantacions en règim intensiu, tardaran anys a tornar a la producció tradicional de Mallorca. En canvi, a l'àmbit nacional, pràcticament totes les comunitats autònomes incrementaran la producció d'ametla i en conjunt se'n preveu un augment anual del 26%.

En el **mercat exterior** en relació amb els principals productes de les Illes Balears que es venen fora de les fronteres i del gener al desembre, s'observa que, pel que fa a la patata, n'augmenta l'exportació en volum (9,8%) però disminueix en valor monetari (-20%). Entre els principals països compradors d'aquest tubèrcul, en disminueixen les compres al Regne Unit, Dinamarca i Alemanya, i n'augmenten a Polònia (80,2%). Pel que fa a la goma de garrofi, fins al final d'any, les vendes internacionals d'aquest producte

augmenten tant en valor monetari (8,1%) com en volum (3,9%). Les exportacions en disminueixen a Alemanya, encara que a Dinamarca i als Estats Units tenen signe positiu. El mercat exterior per al vi i el licor s'alenteix en volum exportat (-17,2), malgrat es manté en positiu quant a valor monetari (13,7%). Les vendes es mantenen en positiu pels principals països compradors, entre els quals destaquen Suïssa (17,6%) i, en menor proporció, Alemanya (4,5%),

Ramaderia

Taula 10. Indicadors de la ramaderia

Carn sacrificada en els escorxadors (tones)	Darrera dada 2017		Variació interanual (%)	
Bestiar boví	gener-desembre	2.358	↗	4,7
Bestiar oví	gener-desembre	1.664	↘	-7,4
Bestiar cabrum	gener-desembre	34	↘	-7,6
Bestiar porcí	gener-desembre	3.759	↘	-5,9
Bestiar equí	gener-desembre	0	→	0,0
Aus	gener-desembre	247	→	0,9

Font: Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient

Segons les dades acumulades de l'any 2017 del Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient, les tones de carn de bestiar sacrificat en els **escorxadors** de les Illes Balears disminueixen en general, excepte les de carn de bestiar boví (4,7%) i les d'aus (0,9%). De conformitat amb l'enquesta de sacrifici de bestiar, la varietat més demandada és la carn de bestiar porcí, seguida del boví, i en darrer lloc l'oví. Així, el nombre de porcs sacrificats durant l'any 2017 arriba a 134.500 animals, que representen 3.759 tones (un 5,9% menys que el 2016). Quant al bestiar oví, cau un 7,4% i se situa en les 1.664 tones (161.007 animals). Si es consideren les xifres del conjunt nacional per als mateixos mesos del 2017, la carn més demandada és la carn de bestiar porcí, amb una variació de l'1,63% respecte de l'any 2016. En el cas de les aus, el segon amb major pes de tones sacrificades, augmenta lleugerament en comparació amb el mateix període de l'any passat (1,02%) i, en tercer lloc, el bestiar

boví augmenta un 0,6%.

LA QUANTITAT DE CARN SACRIFICADA ALS ESCORXADORS DE LES ILLES BALEARS CAU EN TOTS ELS TIPUS DE BESTIAR, EXCEPTE EN EL BOVÍ.

De conformitat amb les declaracions obligatòries del sector boví de llet, publicades pel Fons Espanyol de Garantia Agrària (FEGA), el preu mitjà ponderat de la llet a les Illes Balears se situa al desembre a les Illes en 0,321 euros per litre, el més baix de totes les comunitats autònomes i per davall de la mitjana nacional, que se situa en 0,334 euros per litre. Respecte d'un any ençà, aquest preu representa un increment d'un 4,9% a l'arxipèlag i d'un 6,7% nacional. Dins l'any 2017, la producció de llet a les Illes arriba a les 55.411 tones, un 4,4% menys que el 2016. Aquesta producció s'entrega totalment a compradors situats a la mateixa comunitat autònoma.

Pesca

Al desembre del 2017, el nombre d'afiliats en el sector pesquer és de 585 treballadors, amb una disminució d'un 4% respecte del mateix mes del 2016. L'afiliació al sector disminueix a totes les

illes, excepte per a Menorca, on augmenta un 1,5%, encara que el 71,1% dels afiliats es concentri a l'illa de Mallorca.

La **producció pesquera** declarada a les Illes Balears durant el 2017 va ser de 3.079 tones, amb un valor en primera venda de 20,69 milions d'euros. En comparació amb l'any anterior (3.320 tones i 20,43 milions d'euros), les dades representen un descens d'un 7,2% en el pes de les captures, i un increment de l'1,2% en el valor econòmic. Així, el preu mitjà del peix (de la producció total) s'ha incrementat en un 5,8% (de 6,35 €/kg a 6,72 €/

kg) que continua la recuperació de preus iniciada el 2015. Cal recordar que el preu mitjà del peix, des del 2018 s'havia reduït pràcticament any rere any (-3,77% el 2013, +3,92% el 2012, -0,17% el 2011, -5,92% el 2010 i -9,16% el 2009) i que 2015 va ser el primer any des de l'inici de la crisi econòmica en què es produí un increment significatiu.

Taula 11. Indicadors de producció pesquera, 2017

Captures	Pes (kg)	Valor (€)	Variació interanual (%)			
			Pes (kg)		Valor (€)	
Aladroc	452.539	909.538	↘	-5,1	↗	16,2
Pop	170.089		↗	68,5		
Gamba vermella	150.408	3.773.974	↗	8,9	↗	6,4
Gerret	187.917		↘	-2,4		
Rajada	131.116		↘	-7,0		
Sípia		748.582			↗	48,0
Sorell	105.987		↘	-10,0		
Caproig		1.189.952			↗	11,4
Morralla	98.707		↘	-3,1		
Moll de roca	93.802	656.540	↗	9,6	↗	10,5
Llagosta		1.632.169			↗	3,7
Gall de Sant Pere		689.436			↘	-15,3
Escamarlà		630.294			↘	-13,1
Calamar		1.196.627			→	0,1

Font: Direcció General de Pesca i Medi Marí

El conjunt de les vint espècies més venudes ha incrementat el seu valor comercial total. Aquestes espècies suposen el 78% del total de vendes (el 76% en la temporada del 2016).

Quant a les 10 principals espècies, en captures i en valor, són,

respectivament, les que es presenten en la taula adjacent. L'aladroc i la llampuga han recuperat preus, amb un augment molt significatiu. Les altres espècies tradicionalment importants també han incrementat el preu, amb poques excepcions.

2 Indústria i energia

Taula 12. Creixement del VAB de la indústria i l'energia a les Illes Balears

Taxes de variació interanual a preus constants (en %)															
Anual				Trimestral											
2013	2014	2015	2016	2015				2016 (p)				2017 (a)			
		(p)	(a)	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
-1,1	-1	1,9	2,6	0,7	1,9	2,4	2,7	2,8	2,8	2,5	2,2	2,3	2,1	1,9	1,9

Font: Direcció General d'Ocupació i Economia

a: avanç p: provisional

La majoria dels principals indicadors sectorials, com ara la producció industrial, l'exportació de manufactures, l'afiliació en la indústria o la facturació de les empreses del sector, han tancat l'any 2017 amb pujades relatives superiors als dos punts percentuals. Aquest fet es reflecteix en l'evolució del **valor afegit brut (VAB)** de la indústria i l'energia de les Illes Balears. Així, la variació anual del VAB en termes de volum presenta un creixement d'un 2,1% respecte del 2016. Quant al darrer trimestre de l'any, la taxa de variació interanual queda en un 1,9% i repeteix el mateix percentatge que en el tercer trimestre. Si es compara aquesta evolució amb la resta de sectors econòmics (3,4% en el quart trimestre), el sector secundari queda per darrere de la construcció i dels serveis. D'altra banda, el PIB de la indústria espanyola es manté fort i durant el quart trimestre la taxa de variació s'accelera i arriba al 4,6% interanual, 0,7 punts percentuals més que el trimestre precedent. L'increment interanual de la indústria manufacturera espanyola és d'un 4,7%.

LA INDÚSTRIA INCREMENTA EL VAB UN 2,1% EN EL CONJUNT DEL 2017.

El sector de la indústria i l'energia a les Illes Balears té al gener d'enguany 21.727 afiliats al règim general de la **Seguretat Social** i 5.563 al d'autònoms, amb un total de 27.290 cotitzadors. Aquests valors representen, respecte del gener de l'any passat, un increment d'un 3,1% en el nombre total d'afiliats. Aquest mes es guanyen afiliats tant en el règim general (un 3,8% interanual) com en el d'autònoms (0,6%). La indústria manufacturera de l'arxipèlag és l'activitat predominant del sector, atès que agrupa un poc més del 80% dels cotitzadors. Aquesta branca guanya un 3,3% d'afiliats, lleugerament per sobre de l'increment mitjà de tota la indústria. La segona activitat en nombre d'afiliats, que agrupa poc més del 15,0% del conjunt, correspon al subministrament d'aigua, sanejament i residus, i registra un augment d'un 4,5%. Per contra, l'activitat de subministrament d'energia, gas i aire condicionat perd un 6,7% d'afiliats en relació amb un any enrere.

L'AFILIACIÓ A LA SEGURETAT SOCIAL DE LA INDÚSTRIA S'INCREMENTA UN 3,1% INTERANUAL.

Per illes i en termes percentuals, el principal increment interanual d'afiliació a la Seguretat Social es produeix a Formentera, amb una taxa d'un 12,7%, si bé s'ha de tenir present que el nombre absolut de treballadors és molt poc representatiu. A continuació, Mallorca, que concentra el 86,0% de tota la nova afiliació, registra un increment d'un 3,4%, i destaca l'avanç de la branca manufacturera, amb 606 nous afiliats (3,7%). Menorca i Eivissa presenten increments més continguts, amb taxes respectives d'un 2,1% i d'un 1,6% en el primer mes del 2018.

Els **indicadors de confiança empresarial** de les Illes Balears revelen que un 20,6% dels gestors de les empreses del sector de la indústria valoren de manera favorable la marxa del negoci durant el quart trimestre de 2017, mentre que el 23,8% dels enquestats ho fan de forma desfavorable. El balanç de situació del sector (-3,2 punts) empitjora considerablement respecte del trimestre precedent, i queda per sota del saldo mitjà de tots els sectors econòmics (-2,8 punts). En relació amb la valoració d'un any enrere (10,0 punts), l'empitjorament és encara més evident ja que el saldo de l'actual trimestre reula 13,2 punts. Quant a les expectatives per al trimestre actual, el primer, la indústria, registra una valoració negativa, a l'igual de la resta de sectors econòmics. El 17,5% de les respostes consideren que la marxa del negoci serà favorable davant del 19,0%, que opinen que serà desfavorable. Consegüentment, el balanç d'expectatives queda en 1,5 punts negatius, pràcticament la mateixa valoració que un any enrere (-1,6) i significativament superior al saldo mitjà, també negatiu, de tots els sectors econòmics (-9,6 punts). D'altra banda, l'índex de confiança empresarial harmonitzat (ICEH) durant el primer trimestre reflecteix un fort retrocés (-3,1% interanual) de la confiança empresarial del sector industrial, i queda allunyat de la confiança mostrada per la mitjana de tots els sectors econòmics (-1,6%).

Indústria

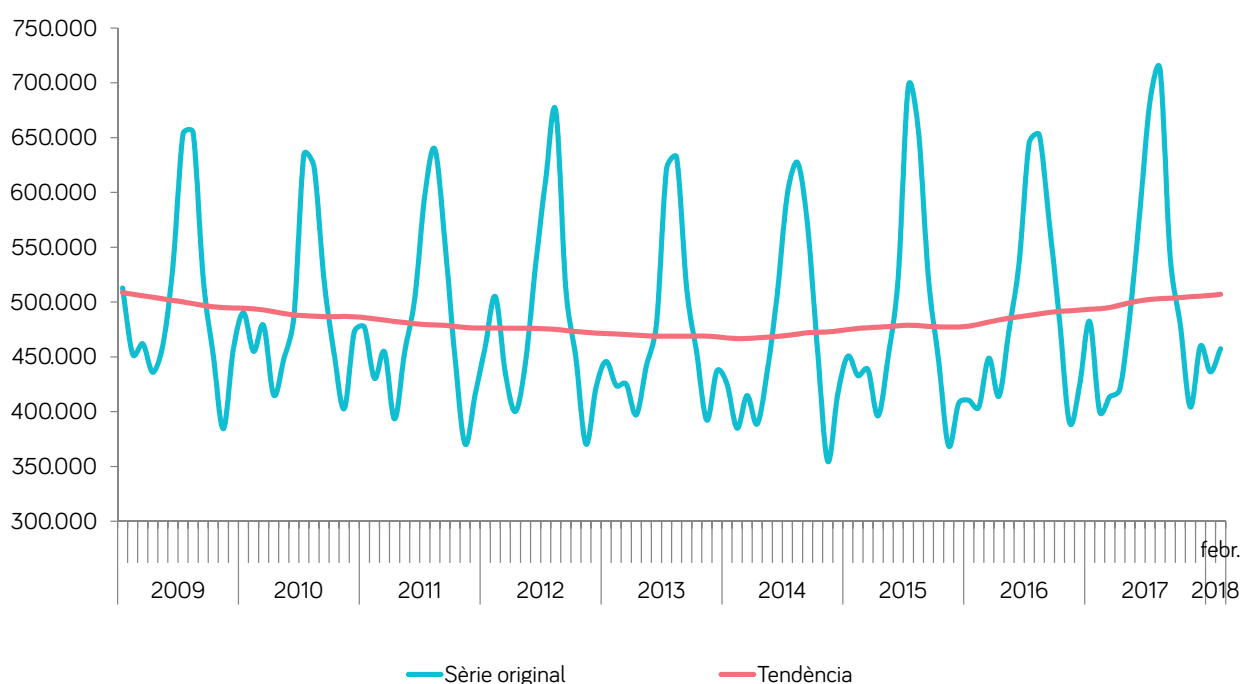
Al mes de gener, després de tancar l'exercici del 2017 amb una forta pujada, la producció industrial retorna a la zona negativa amb una taxa de variació interanual de l'índex d'un -1,8%, i cedeix més de 13,0 punts percentuals respecte del valor del desembre (11,9%). Per sectors, aquest mes destaca un altre cop el comportament dels béns intermedis, amb una taxa interanual d'un 26,8%. A l'altra extrem, registren fortes caigudes els béns de consum durador (-15,8%) i els béns d'equip (-10,2%). A Espanya, la taxa interanual queda en un 4,0%.

LA FACTURACIÓ I LES COMANDES DE LA INDÚSTRIA DE LES ILLES BALEARS TANQUEN EL 2017 EN POSITIU.

D'altra banda, els indicadors relatius a la facturació i a la demanda del sector industrial del mes de desembre es tornen a situar en zona negativa, si bé les mitjanes de tot el 2017 queden en positiu. Les vendes de la indústria de les illes cedeixen gairebé 24,0 p. p. en relació amb el registre del mes de novembre i la taxa interanual de l'índex de la xifra de negocis se situa en un -2,7%. En el conjunt de l'Estat, el volum de negoci de la indústria creix un 4,6%. Paral·lelament, l'entrada de comandes del sector registra també una forta caiguda i la taxa interanual de l'índex se situa a les illes en un -7,3% mentre que en el conjunt d'Espanya puja un 2,6%.

Energia

Gràfic 8. Energia elèctrica mensual demandada a les Illes Balears (MWh)

Font: Ibestat i elaboració pròpia

El caràcter molt fred del mes de febrer en tot l'arxipèlag, amb una temperatura mitjana de 8,9 °C i una anomalia tèrmica de -1,9 °C, ha propiciat una forta pujada de la demanda d'energia elèctrica (457,5 GW, en el conjunt de l'arxipèlag) d'un 14,4%, en termes interanuals. El consum augmenta significativament a totes les illes, amb importants diferències entre les respectives variacions interanuals. Mallorca registra la pujada més intensa (15,0%) i Menorca la més moderada (9,8%). Les emissions de CO₂ associades a la generació elèctrica durant el mes de febrer

arriben a 262,0 milers de tones, un 7,5% més que un any enrere. Si consideram les dades acumulades en el conjunt de l'arxipèlag durant els dos primers mesos de l'any, la demanda s'incrementa un 1,3% interanual i destaquen, per una part, la pujada de Mallorca, amb una taxa de variació d'un 1,7% i, per altra part, la baixada de Menorca, amb un -1,4%. A més, d'acord amb les dades de Red Eléctrica de España (REE) relatives als components de la variació de la demanda en aquests dos mesos, la temperatura és el factor més influent en la determinació de la taxa anual.

Taula 13. Indicadors de la indústria i l'energia

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Energia elèctrica demandada (Mwh) ¹	febrer	457.458	↗	2,7
Índex de producció industrial ¹	gener	93,142	→	-1,8
Ocupats totals a indústria i energia	gener	27.290	↗	3,1
Assalariats	gener	21.727	↗	3,8
Autònoms	gener	5.563	→	0,6
Ocupats segons activitats	gener	27.290	↗	3,1
Indústries extractives	gener	363	↗	3,4
Indústries manufactureres	gener	21.921	↗	3,3
Energia elèctrica, gas i aigua	gener	5.006	↗	2,4
Mallorca				
Energia elèctrica demandada (Mwh) ¹	febrer	357.061	↗	2,8
Ocupats segons activitats	gener	21.570	↗	3,4
Indústries extractives	gener	285	↗	4,4
Indústries manufactureres	gener	16.924	↗	3,7
Energia elèctrica, gas i aigua	gener	4.361	↗	2,2
Menorca				
Energia elèctrica demandada (Mwh) ¹	febrer	33.979	↗	2,2
Ocupats segons activitats	gener	3.376	↗	2,1
Indústries extractives	gener	16	→	0,0
Indústries manufactureres	gener	3.226	→	1,9
Energia elèctrica, gas i aigua	gener	134	↗	8,1
Pitiüses				
Energia elèctrica demandada (Mwh) ¹	febrer	66.418	↗	4,7
Ocupats segons activitats	gener	2.298	↗	2,0
Indústries extractives	gener	62	→	0,0
Indústries manufactureres	gener	1.726	→	1,8
Energia elèctrica, gas i aigua	gener	510	↗	2,8

Font: INE, Ibestat, TGSS, elaboració pròpia

¹ La variació és de la cicle-tendència T^*_{t-12} (%)

3 Construcció

La construcció a les Illes Balears segueix per una senda de creixement, tant els indicadors que registren l'activitat de manera contemporània com els indicadors avançats. Això es reflecteix en la taxa de creixement interanual del VAB de la construcció del

quart trimestre del 2017, la qual és d'un 3,6% i és manté en positiu des de fa tres anys. A l'àmbit estatal, el sector està accelerant amb un 2016 i un 2017 amb totes les taxes interanuals positives i que, en el quart trimestre del 2017, arriben al 5,1%.

Taula 14. Creixement del VAB de la construcció a les Illes Balears

Taxes de variació interanual a preus constants (en %)																
Anual					Trimestral											
2013	2014	2015	2016	2017	2015				2016				2017 (p)			
				(p)	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
-5,4	-2,6	2,9	3,5	3,6	1,5	2,7	3,4	3,9	3,8	3,6	3,5	3,1	3,4	3,7	3,7	3,6

Font: Direcció General d'Ocupació i Economia

a: avanç p: provisional

El nombre de **certificats de final d'obra** que es presenten als ajuntaments de les Illes Balears indica l'evolució recent de l'activitat de la construcció. A l'any 2017 es varen expedir 1.638 certificats de final d'obra, la qual cosa representa un creixement del 59,2% respecte del 2016, i presenta un comportament similar quant al nombre d'edificis (65,7%). En línia amb les dades anteriors, el valor de la liquidació de l'execució material de les obres també creix, fins i tot en major intensitat (95,0%). El **consum de ciment** és un indicador simultani al de l'activitat de la construcció, però es disposa de la informació relativa a les Illes Balears amb més d'un any de retard. Fins el febrer del 2017 es consumiren 64,5 milers de tones de ciment, la qual cosa representa un augment del 6,3%. En l'àmbit estatal, en el mateix període ha augmentat el consum de ciment un 10,1%.

El sector de la construcció, especialment en la part enfocada a l'habitatge, és intensiu en mà d'obra. Així, l'augment en el ritme d'activitat s'acompanya d'un increment del **capital humà** dedicat a la construcció. El darrer dia de gener d'enguany la Seguretat Social té 53.236 treballadors d'alta, la qual cosa significa un augment d'un 9,5% respecte del mateix moment del 2017. Destaca la millora en el nombre d'assalariats, que representen el 72% del total i que s'incrementen un 10,9%. Paral·lelament a l'evolució dels treballadors, el nombre de comptes de cotització

en actiu a les Illes Balears augmenta amb força (9,0%). Els treballadors inclosos en el règim especial de treballadors autònoms sumen 14.920 altes, un 6,2% més que en el mateix període del 2017. Per branques d'activitat, la construcció d'edificis presenta un increment de capital humà de l'11,4% i la construcció especialitzada mostra una variació interanual d'un 8,2%. En canvi, l'enginyeria civil té disminucions de capital humà (-2,5%). Pel que fa a la desagregació territorial, les illes amb l'increment més elevat en termes relatius en aquest mes de gener són Menorca i Mallorca (11,2% i 10,0% respectivament), tot i que Eivissa i Formentera també creixen a un ritme elevat (6,7% i 4,4%, cada una). L'atur registrat evoluciona favorablement a totes les illes i de mitjana es redueix un 10,8% al febrer. Les dades de l'enquesta de població activa del quart trimestre del 2017 no acompanyen els bons resultats dels altres indicadors. Així, la població resident a les Illes Balears ocupada en el sector de la construcció entre l'octubre i el desembre del 2017 presenta una mitjana de 49.000 persones, una xifra que suposa un decreixement del 7,4% interanual. D'altra banda, el nombre d'aturats inverteix la bona tendència i presenta una mitjana de 9.800 persones, cosa que suposa una variació interanual d'un 113,0%. En canvi, en l'àmbit estatal, en el quart trimestre l'atur disminueix de forma important (-13,8%).

Taula 15. Indicadors avançats de la construcció

Illes Balears	Darrera dada		Cicle-tendència T ^t _{t-12} (%)	
Projectes visats del COAIB				
Pressuposts (milers d'€ constants)	desembre	78.053	↗	14,8
Nombre de projectes	desembre	548	↗	17,3
Nombre d'habitatges	desembre	248	↗	52,1
Llicències municipals d'obra (nombre d'habitatges)	setembre	272	↗	76,9
Nombre de transaccions de sòl urbà	3r trim	225	↗	33,3
Licitació pública (milers d'€)	desembre	17.006	↗	3,3
Mallorca				
Projectes visats del COAIB				
Pressuposts (milers d'€ constants)	desembre	53.745	↗	10,9
Nombre de projectes	desembre	414	↗	8,9
Nombre d'habitatges	desembre	162	↗	57,1
Menorca				
Projectes visats del COAIB				
Pressuposts (milers d'€ constants)	desembre	5.981	↗	12,9
Nombre de projectes	desembre	73	→	0,5
Nombre d'habitatges	desembre	10	↗	20,4
Pitiüses				
Projectes visats del COAIB				
Pressuposts (milers d'€ constants)	desembre	18.327	↗	33,9
Nombre de projectes	desembre	61	↘	-5,6
Nombre d'habitatges	desembre	76	↗	132,7

Font: COAIB, Ministeri de Foment, elaboració pròpia

Dades deflactades amb l'Índex de preus de la construcció (base 2010)

Les **perspectives** de futur de la construcció presenta indicadors que fan preveure que es mantindrà el dinamisme a mitjà termini. Durant el 2017, el Col·legi Oficial d'Arquitectes de les Illes Balears ha tramitat 6.394 expedients, un 10,8% més que durant l'any 2016. Aquest augment dels projectes visats es produeix a totes les illes excepte a les Pitiüses, on disminueixen un 3,3%. El pressupost total dels projectes també creix, fins i tot, ho fa amb més intensitat, fins als 1.215,8 milions d'euros durant l'any passat (28,2% en termes corrents). El 64,3% d'aquest import té per objecte la construcció residencial, mentre que el 24,0% són projectes de tipus turístic. Els projectes d'ambdues finalitats han tingut comportaments positius durant el darrer any. Així, mentre el pressupost amb finalitats turístiques creix un 6,0%, el pressupost de projectes residencials ho fa un 32,9%. La tercera tipologia per importància és la construcció d'oficines i finalitats

comercials, que dins el 2017 s'ha incrementat un 270,5%. Quant a les llicències d'obres atorgades pels ajuntaments, només es disposa de les dades fins al setembre, mes en el qual s'arriba a 1.175 llicències acumulades des del gener, un 24,2% més que en el mateix període del 2016. Segons les dades del Ministeri de Foment, l'obra pública licitada a les Illes Balears durant l'any passat arriba a 287,4 milions d'euros, un 14,0% menys respecte de l'any anterior. El comportament de les obres d'enginyeria civil (-31,5%) explica la menor obra licitada, a pesar de la bona evolució del pressupost en l'edificació d'immobles (56,8%). Per agent contractant, augmenten les obres públiques licitades pels ens territorials a les Illes Balears (3,8%), però no poden compensar la disminució de les de l'Estat i la Seguretat Social (-34,1%).

4 Serveis

Taula 16. Creixement del VAB del sector serveis a les Illes Balears

Taxes de variació interanual a preus constants (en %)															
Anual				Trimestral											
2013	2014	2015	2016	2015				2016 (p)				2017 (a)			
			(p)	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
1,0	1,4	3,1	4,3	2,4	2,9	3,3	3,6	4,1	4,3	4,4	4,2	4,3	4,0	3,8	3,5

Font: Direcció General d'Ocupació i Economia

a: avanç p: provisional

En el quart trimestre del 2017, el **VAB del sector dels serveis** a les Illes Balears situa la variació interanual en un 3,5%. Aquesta ràtio implica tres dècimes menys que el valor registrat en el tercer trimestre, tot i que encara es pot considerar un ritme de creixement intens. Les activitats englobades en el sector dels serveis, per tant, continuen impulsant el creixement, encara que el sector de la construcció passa a ésser la branca amb un dinamisme major. Considerant el conjunt del 2017, el sector dels serveis s'acosta als quatre punts de taxa de creixement (3,9%). A Espanya l'evolució dels serveis, des de la perspectiva del PIB corregit d'efectes estacionals i de calendari, és també molt estable, la qual cosa es reflecteix en la taxa interanual del quart trimestre d'enguany (2,5%), que coincideix amb la del tercer trimestre. Per grups segueixen amb registres molt alts les activitats professionals (5,9%), les d'informació i comunicacions (5,1%), i les de comerç, transport i hostaleria (2,9%). Únicament les activitats financeres i d'assegurances romanen en negatiu en el darrer quadrimestre del 2017 (-2,2%).

EL NOMBRE D'AFILIATS CREIX UN 4,0% INTERANUAL AL GÈNER

Al mes de gener, el nombre de treballadors del sector dels serveis **afiliats a la Seguretat Social** a les Illes Balears és de 323.996 persones, la qual cosa significa un creixement interanual d'un 4,0%. El sector, considerant tots els règims de cotització —el general i els especials d'autònoms, de la llar i de la mar— guanya

12.550 afiliats i l'augment més significatiu, en termes absoluts i també percentuals, es produeix en el règim general, amb un 5,1% (12.078 cotitzadors més), mentre que els afiliats al règim d'autònoms augmenten un 1,3% (796 afiliats més, en termes absoluts). Les activitats d'hostaleria (2.213 nous afiliats) i les administratives i serveis auxiliars (1.956 nous afiliats) són les que presenten els avanços més significatius en valors absoluts. També són destacables els guanys d'afiliació en les sanitàries i serveis socials (1.526), en les d'educació (1.525) i, finalment, en les de comerç a l'engròs i al detall (1.393). En termes percentuals, a banda de les activitats assenyalades, és destacable el fort increment en les activitats immobiliàries (9,6%), especialment en el règim d'autònoms (13,4%), si bé el nombre de treballadors d'aquest sector és poc representatiu. El contrapunt el trobam en les activitats de les llars i de personal domèstic (-3,8%) i en les activitats financeres i d'assegurances (-1,1%), que continuen perdent efectius.

Totes les illes incrementen el nombre d'afiliats al sector terciari. Formentera registra la taxa més elevada (8,0%), a continuació Mallorca, amb un 4,2% i, finalment, Eivissa i Menorca registren els creixements més moderats, amb taxes respectives d'un 3,6% i d'un 2,4%.

ELS INDICADORS D'ACTIVITAT DEL SECTOR DELS SERVEIS DEFALLEIXEN EN EL DARRER MES DE L'ANY

Taula 17. Indicadors dels serveis

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Afiliats a la Seguretat Social	gener	323.996	↗	4,0
Mallorca	gener	269.998	↗	4,2
Menorca	gener	18.334	↗	2,4
Pitiüses	gener	34.779	↗	3,8
Índex xifra de negoci dels serveis	desembre	100,18	↗	4,2
Transport i emmagatzematge	desembre	96,66	↗	7,3
Hostaleria	desembre	40,37	↘	-3,1
Informació i comunicacions	desembre	93,99	↘	-5,9
Activitats professionals, científiques i tècniques	desembre	157,73	↗	2,2
Activitats administratives i serveis auxiliars	desembre	105,43	→	-1,7
Matriculació de vehicles per a lloguer	gener	2.933	↗	84,3

Font: DGT, Ibestat, TGSS

Al mes de desembre, els **indicadors d'activitat del sector dels serveis** (IASS) perden força i registren valors considerablement més baixos que els dels mesos precedents. La pèrdua de dinamisme és més notòria en la facturació de les empreses, ja que l'indicador cedeix gairebé 5,0 punts percentuals en relació al novembre i queda en un 4,2%, un altre cop per sota de la mitjana de l'Estat, la taxa de variació del qual no decau tan bruscament i se situa en un 4,4%. La variació de la mitjana de tot l'exercici del 2017, respecte del 2016, és d'un 5,6% a les Illes i d'un 6,3% a Espanya.

A l'arxipèlag, la xifra de negoci del desembre s'accelera de forma molt significativa en les activitats de transport i emmagatzematge i en les de comerç, ambdues amb un 7,3%. Les activitats professionals, científiques i tècniques registren una pujada més moderada (2,2%). Per contra, les activitats d'informació i comunicacions intensifiquen la caiguda (-5,9%) i també queden en negatiu l'hostaleria (-3,1%) i les activitats administratives i

serveis auxiliars (-1,7%). Considerant tot l'exercici del 2017, els sectors que mostren un major dinamisme respecte del 2016 són també el comerç, el qual registra una taxa interanual de quasi un 10,0%, i el transport i emmagatzematge, que tanca l'exercici amb un 9,6%.

L'altre indicador sectorial, l'índex d'ocupació, també ha entrat en un procés de decaïment els darrers mesos de l'any i, per primer cop en dos anys, se situa per sota de la mitjana estatal. Al desembre, la variació interanual de l'índex se situa a les Illes en un 2,2%, 0,7 punts percentuals inferior a la taxa del mes de novembre. A Espanya, l'índex cedeix una dècima i queda en el 2,3%. L'ocupació augmenta en tots els sectors, de manera més destacada en les activitats professionals, científiques i tècniques (4,2%). Exceptuant les activitats d'informació i comunicacions (-0,6%), totes les demés tanquen el 2017 en positiu, destacant sobretot el creixement de l'ocupació en les activitats d'hostaleria (5,0%) i de transport i emmagatzematge (4,8%).

4.1. Comerç

Taula 18. Indicadors del comerç

Islas Baleares	Darrera dada		Variació interanual (%)	
IASS (volum de negoci) - Comerç	desembre	121,84	↗	7,3
Índex de vendes al detall ¹	desembre	110,85	→	1,2
Índex d'ocupació del comerç al detall	desembre	109,15	→	1,5
Afiliats a la SS activitat comerç i reparació de vehicles de motor i motocicletes	gener	71.610	↗	2,0
Mallorca	gener	58.297	↗	2,0
Menorca	gener	4.937	→	0,9
Pitiüses	gener	8.159	↗	2,2

Font: Ibestat, INE, TGSS

¹ Preus constants de 2010

D'acord amb els indicadors d'activitat del sector dels serveis (IASS) de les Illes Balears, durant el mes de desembre el **volum de negoci** del sector del comerç atenua el fort ritme de creixement que seguia els mesos precedents i situa la taxa interanual en el 7,3%, gairebé 4,0 punts percentuals menys que en el mes de novembre (11,2%). L'**índex d'ocupació** en el comerç també defalleix i aquest mes la taxa de variació interanual és d'un 1,9%, set dècimes menys que l'anterior registre.

LA FACTURACIÓ DEL COMERÇ AL DETALL PERD FORÇA GRADUALMENT.

Les vendes de les empreses de **comerç al detall** de les Illes Balears, després del repunt del mes de novembre, retornen als nivells més moderats exhibits durant el segon semestre de l'any. Així, al desembre, la taxa de variació interanual de l'índex queda en un 1,2%, 3,1 punts percentuals inferior que el valor del novembre. En el conjunt de l'Estat la facturació dels darrers mesos ha seguit aquesta mateixa pauta i la taxa baixa fins a l'1,5%, 1,7 p. p. menys que al novembre. A les Illes, la variació mitjana de tot el 2017, en relació amb el 2016, és d'un 2,8%, molt per sota de les mitjanes dels anys anteriors, i la de l'Estat, d'un 1,2%. D'altra banda, el ritme de creació d'ocupació en el sector també decau gradualment i en el darrer mes de l'any passat l'índex presenta una taxa de variació interanual d'un 1,5%, 0,6 p. p. menys que l'anterior registre. En el conjunt de l'Estat la taxa de variació se situa en un 1,2%. La variació mitjana del 2017 és a l'arxipèlag d'un 4,2%, i a Espanya d'un 1,7%.

L'AFILIACIÓ A LA SEGURETAT SOCIAL S'INCREMENTA UN 2,0% INTERANUAL EN EL CONJUNT DE L'ARXIPÈLAG.

Al gener, el sector del comerç a les Illes Balears tenia 71.610 treballadors en alta laboral a la **Seguretat Social** (53.942 en el règim general i 17.668 en el d'autònoms), la qual cosa representa, respecte del mateix mes del 2017, un increment d'un

2,0% en el total d'afiliats. Exceptuant Formentera (-1,4%), totes les illes guanyen afiliació. En termes percentuals, els avenços interanuals més significatius corresponen a Eivissa (2,4%) i a Mallorca (2,0%). També Menorca mostra un valor positiu, si bé més moderat (0,9%). Considerant els valors absoluts, Mallorca concentra un poc més del 83,0% dels nous cotitzadors (1.157) i Eivissa el 13,0% (181). En el conjunt de l'arxipèlag, les activitats corresponents al comerç a l'engròs absorbeixen el 42,6% dels nous afiliats i representen un augment d'un 3,6% interanual. La venda i reparació de vehicles, amb el 27,1% dels nous afiliats, és la branca en què l'afiliació creix de manera més accentuada en termes relatius, amb una taxa anual d'un 4,8%. Finalment, el comerç al detall concentra el 30,4% restant i creix un 0,9%.

Els resultats dels **indicadors de confiança empresarial** corresponents al primer trimestre d'enguany revelen que un 15,4% dels gestors de les empreses del sector del comerç valoren de manera favorable la marxa del negoci durant el quart trimestre de 2017 i que el 22,8% ho fan de manera desfavorable. El balanç de situació, és a dir, la diferència entre els dos percentatges, és negatiu i se situa en -7,4 punts. Aquesta xifra és 4,6 punts percentuals pitjor que el balanç mitjà de tots els sectors i també molt pitjor que el balanç del comerç d'un any enrere (-1,4). Pel que fa a les expectatives per al trimestre actual, només el 8,0% dels gestors enquestats consideren que la marxa del negoci serà favorable, un percentatge allunyat de la valoració del conjunt de totes les branques (12,0%). Per contra, el 24,7% dels empresaris preveu que la marxa serà desfavorable, també una mica més pessimista que la valoració mitjana de tots els sectors (21,6%). El balanç d'expectatives resultant és el valor més baix (-16,7 punts) de tots els sectors i queda a més de 7,0 punts percentuals de la mitjana total (-9,6). Finalment, l'índex de confiança empresarial harmonitzat (ICEH) del comerç baixa en termes interanuals un 1,4% i queda lleugerament per sobre de la taxa de la mitjana de tots els sectors econòmics (-1,6%).

4.2. Hostaleria

Taula 19. Establiments turístics a les Illes Balears

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)		Acumulat		Variació interanual (%)	
Pernotacions	des	279.815	↘	-2,4	gen-des	70.757.431	→	1,6
Establiment hotel·ler	des	235.973	→	-0,8	gen-des	59.559.107	→	1,4
Apartament turístic	des	27.336	↘	-23,1	gen-des	10.126.979	→	1,3
Rural	des	16.506	↗	25,1	gen-des	1.071.345	↗	11,8
Viatgers	des	80.432	↗	3,2	gen-des	11.951.878	↗	3,2
Establiment hotel·ler	des	70.412	↗	2,7	gen-des	10.104.421	↗	2,3
Apartament turístic	des	4.226	↘	-16,6	gen-des	1.573.878	↗	7,0
Rural	des	5.794	↗	33,3	gen-des	273.579	↗	18,2
Estada Mitjana	des	3,5	↘	-5,4	gen-des	5,9	→	-1,6
Establiment hotel·ler	des	3,4	↘	-3,5	gen-des	5,9	→	-0,8
Apartament turístic	des	6,5	↘	-7,8	gen-des	6,4	↘	-5,4
Rural	des	2,9	↘	-5,9	gen-des	3,9	↘	-5,3

Font: Ibestat

Al mes de desembre el nombre de pernoctacions dels turistes a les Illes Balears presenta una lleugera disminució (-2,4%) respecte del desembre del 2016 i arriba a 280 milers. En xifres acumulades del gener al desembre, les nits facturades en els establiments turístics reglats s'incrementen en un 1,6% i s'assoleixen els 70,8 milions de pernoctacions. El nombre de viatgers del mes de desembre augmenta un 3,2% en relació amb el mateix mes de l'any 2016. En termes acumulats, la xifra quasi arriba a 12 milions de viatgers, un 3,2% més que durant l'any anterior. El sector de l'hostaleria torna batre el màxim de la sèrie històrica de viatgers de l'any 2016 i presenta unes dades que consoliden el fort increment dels darrers anys.

Les **pernoctacions** en establiments hotelers el 2017 arriben a 59,6 milions. Això representa un 1,4% més en termes interanuals, gràcies a l'augment d'un 10,2% del mercat nacional i del mercat alemany (2,1%), que compensen amb escreix la caiguda del turisme del Regne Unit (-8,6%). Al mes de desembre, les Illes Balears tenen un percentatge d'ocupació de places ofertes d'un 37,6%, una pèrdua d'1,9 punts respecte al mateix mes de l'any 2016, mentre que el conjunt de Espanya ha guanyat 0,5 punts.

Quant als apartaments turístics, les pernoctacions es mantenen constants (1,3% interanual). En aquest cas, són els alemanys els qui disminueixen amb força (-18,4%), tot i que no afecta de manera important les pernoctacions totals pel fet de tenir un pes menor en aquest tipus d'allotjament i gràcies a l'increment dels britànics (2,2%) i dels nacionals (4,4%). Al mes de desembre les Illes Balears tenen un 34,7% d'ocupació de places ofertes en apartaments turístics, 1,6 punts menys que al desembre de l'any 2016. Les dades per als allotjaments de turisme rural mostren un comportament molt positiu a les Illes Balears fins al desembre, un 11,8% més, gràcies al creixement dels tres mercats més importants: l'alemany, el qual creix un 6,3%; el britànic, que creix un 3,8%, i sobretot el mercat nacional, que creix un 21,9%. Al mes de desembre, el turisme rural balear aconsegueix un percentatge d'ocupació de places ofertes d'un 18,4%, una pèrdua de 3,7 punts respecte al mateix mes de l'any 2016, mentre que el conjunt de Espanya ha guanyat 2,8 punts.

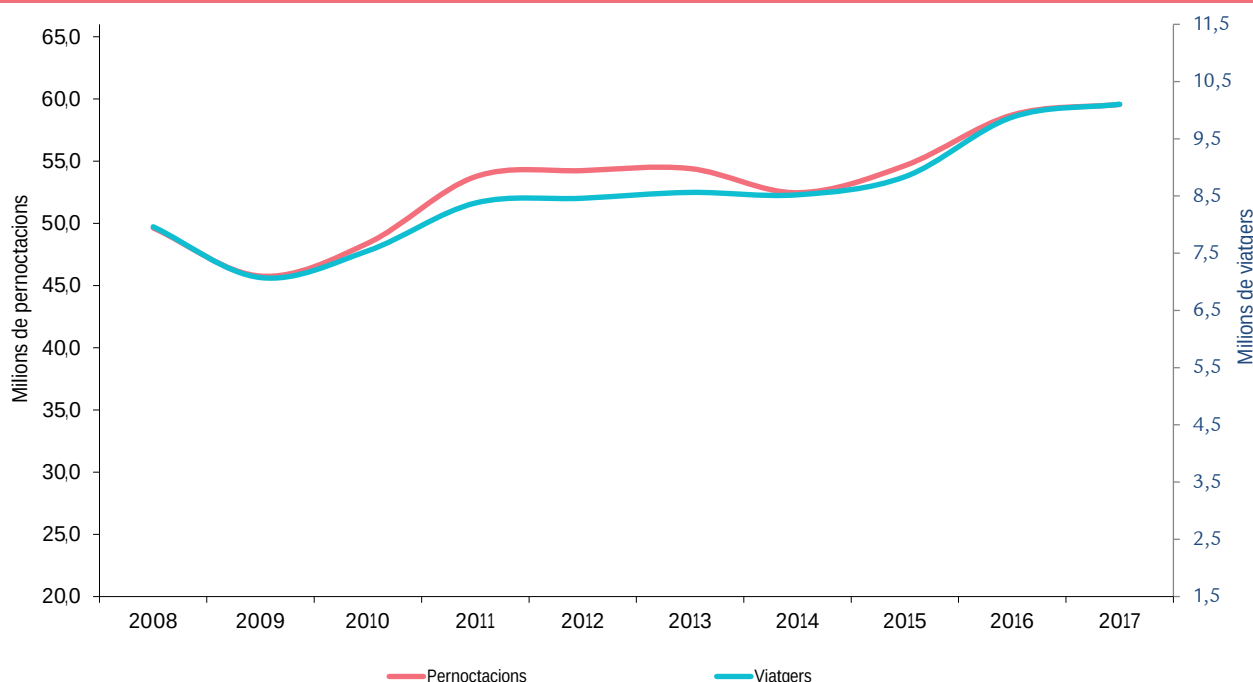
LES PERNOCTACIONS CONTINUEN MARCANT RÈCORDS I AUGMENTEN UN 1,6% L'ANY 2017.

Els **viatgers** que pernoctaren a les Illes Balears del gener al desembre del 2017 augmenten per damunt de les pernoctacions i arriben a marcar una alça del 3,2%. Així, els qui escolliren un establiment hotelier augmenten un 2,3% interanual, amb 10,1 milions de persones. El turisme espanyol mostra una evolució positiva i creix un 10,9% anual, mentre que el mercat alemany es manté estable i el britànic decreix un 7,1%. Els viatgers alemanys continuen sent el mercat més important i, amb quasi 3,3 milions, suposen el 32,4% del total. La progressió dels viatgers en apartaments turístics presenta una senda ascendent respecte de l'any anterior (7,0%). En aquest tipus d'allotjament també és el viatger espanyol (12,5%) qui mostra una millor evolució entre els principals mercats emissors, mentre que l'alemany retrocedeix (-3,5%) i el britànic no presenta variacions. Finalment, els clients

de turisme rural, tot i que encara són minoria en el total de viatgers, són els que evolucionen de forma més favorable dins el 2017 i mostren una variació interanual d'un 18,2%.

L'estada mitjana del gener al desembre de l'any 2017 es manté estable respecte al mateix període de l'any passat (-1,6%) i roman en 5,9 dies. En el cas dels hotels, cada viatger hi està 5,9 dies de mitjana, igual que el mateix període del 2016. Quant als apartaments turístics, l'estada arriba a 6,4 dies, xifra que, a causa de les pujades de viatgers i la no variació significativa de pernoctacions, cau un 5,4%. També el viatger que s'allotja en establiments de turisme rural disminueix la seva estada respecte a l'any anterior un 5,3%, tot i que ja opta per un nombre de nits inferior al dels allotjaments anteriors (3,9 dies).

Gràfic 9. Pernoctacions i viatgers a hotels de les Illes Balears. Acumulat gener-desembre

Font: Ibestat, elaboració pròpia

El gràfic anterior reflecteix l'increment tant de les pernoctacions com dels viatgers en els establiments hotelers des del 2008 i s'assoleixen en la campanya de l'any passat els màxims d'ambdues sèries. Des de l'any 2013, moment en el qual la sèrie de viatgers començà a comportar-se més positivament que la

sèrie de pernoctacions, l'estada mitjana té una lleugera tendència a la baixa.

En aquest paràgraf s'analitzaran les magnituds anteriors per a cada una de les illes de l'arxipèlag. El nombre de pernoctacions, en termes acumulats, tot i no presentar grans variacions,

Taula 20. Establiments turístics per illes

	Darrera dada		Variació interanual (%)		Acumulat		Variació interanual (%)	
Mallorca								
Pernoctacions								
Establiment hotel·ler	4t trim	5.547.328	↗	2,1	gen-des	45.772.051	➡	1,7
Apartament turístic	4t trim	719.667	↗	3,7	gen-des	6.034.482	➡	1,8
Rural	4t trim	130.452	↗	13,3	gen-des	906.352	↗	11,9
Viatgers								
Establiment hotel·ler	4t trim	957.097	↗	8,4	gen-des	7.495.579	↗	2,0
Apartament turístic	4t trim	98.739	↗	9,0	gen-des	860.163	↗	5,7
Rural	4t trim	36.398	↗	23,1	gen-des	228.065	↗	19,0
Estada mitjana (dies)								
Establiment hotel·ler	4t trim	5,8	↘	-5,7	gen-des	6,1	➡	-0,3
Apartament turístic	4t trim	7,3	↘	-4,8	gen-des	7,0	↘	-3,7
Rural	4t trim	3,6	↘	-8,0	gen-des	4,0	↘	-6,1
Menorca								
Pernoctacions								
Establiment hotel·ler	4t trim	408.090	↗	14,0	gen-des	4.558.332	➡	-0,9
Apartament turístic	4t trim	88.573	↗	62,9	gen-des	1.721.531	↗	2,0
Viatgers								
Establiment hotel·ler	4t trim	64.617	↗	14,8	gen-des	742.662	↗	3,6
Apartament turístic	4t trim	10.949	↗	61,8	gen-des	257.233	↗	12,0
Estada mitjana (dies)								
Establiment hotel·ler	4t trim	6,3	➡	-0,6	gen-des	6,1	↘	-4,2
Apartament turístic	4t trim	8,1	➡	0,7	gen-des	6,7	↘	-9,0
Pitiüses								
Pernoctacions								
Establiment hotel·ler	4t trim	907.115	➡	1,5	gen-des	9.228.724	➡	1,5
Apartament turístic	4t trim	201.237	↗	22,6	gen-des	2.370.966	➡	-0,4
Viatgers								
Establiment hotel·ler	4t trim	176.236	↗	11,7	gen-des	1.866.179	↗	2,8
Apartament turístic	4t trim	37.659	↗	52,8	gen-des	456.482	↗	6,9
Estada mitjana (dies)								
Establiment hotel·ler	4t trim	5,2	↘	-9,2	gen-des	5,0	➡	-1,2
Apartament turístic	4t trim	5,3	↘	-19,8	gen-des	5,2	↘	-6,8

Font: INE, l'ebstat i elaboració pròpia

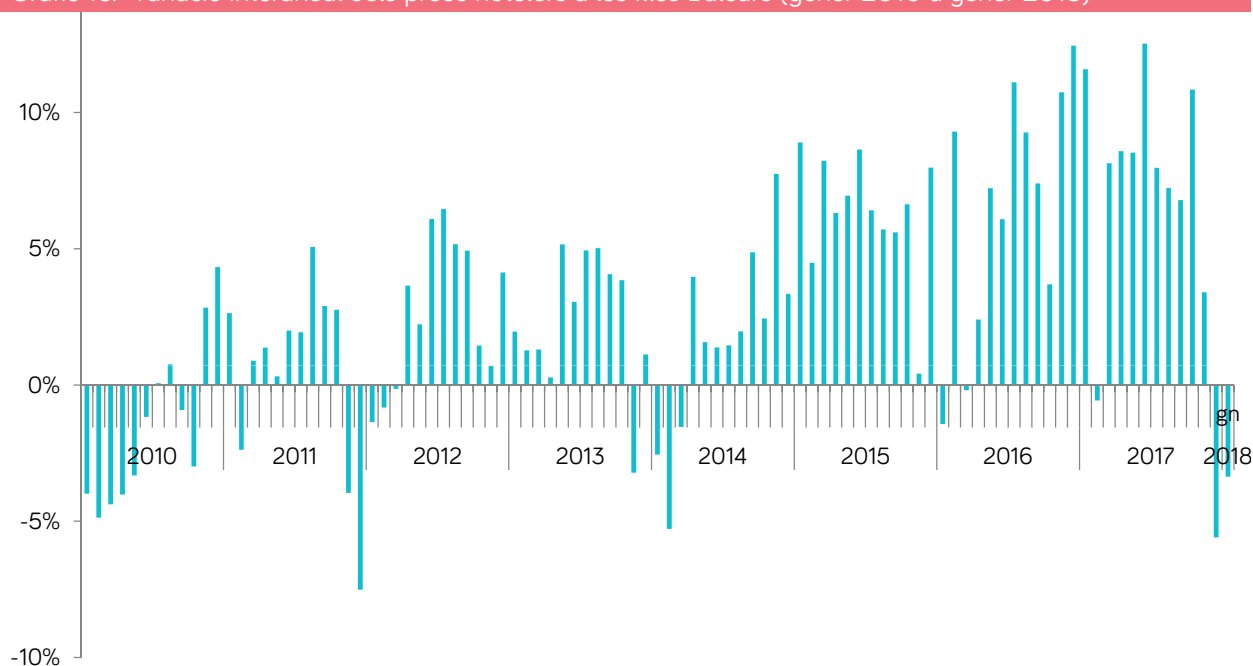
augmenta a Mallorca (1,9%) i a les Pitiüses (1,1%), mentre que queda sense variació a Menorca. D'una banda, a **Mallorca** s'incrementa tímidament el nombre de nits facturades tant dels establiments hotelers (1,7%) com dels apartaments turístics (1,8%), mentre que augmenta amb força als allotjaments rurals (11,9%). Per origen, el turisme britànic cau un 15,9% en les nits facturades en hotels, mentre que augmenten les nits que els hotels facturen als viatgers procedents d'Alemanya (3,0%) i, sobretot, del mercat nacional (17,7%). En apartaments, la pujada de les pernoctacions dels espanyols (25,4%) compensa la reducció del mercat alemany (-18,7%). En aquesta illa, atès que el nombre de viatgers i el de pernoctacions creixen de forma similar en els hotels, es manté l'estada mitjana. Els apartaments turístics i el turisme rural presenten un creixement superior en viatgers que en pernoctacions, la qual cosa fa que l'estada mitjana es redueixi (-3,7% i -6,1%, respectivament). A **Menorca** les pernoctacions hoteleres cauen un 0,9% mentre que els

viatgers creixen un 3,6% respecte de l'any passat, la qual cosa fa que l'estada mitjana disminueixi (-4,2%). En els apartaments reglats el nombre de viatgers creix amb més força (12,0%) que el nombre de pernoctacions (2,0%), cosa que fa que l'estada mitjana es redueixi (-9,0%). A les **Pitiüses**, augmenten lleument tant les pernoctacions (1,5%) com els viatgers (2,8%), i en conseqüència l'estada mitjana en els establiments hotelers es mantingui estable. Quant als apartaments turístics, a Eivissa i Formentera augmenten els viatgers (6,9%), mentre les pernoctacions romanen estables, la qual cosa fa que l'estada mitjana també es redueixi (-6,8%).

HAN CONTINUAT PUJANT ELS PREUS HOTELERS I ELS BENEFICIS PER HABITACIÓ DURANT AQUESTA TEMPORADA.

Tal com es pot veure en el gràfic adjunt, els preus hotelers a les Illes Balears presenten increments interanuals, els quals han

Gràfic 10. Variació interanual dels preus hotelers a les Illes Balears (gener 2010 a gener 2018)

Font: INE

estat majoritàriament positius des de l'abril de l'any 2014. En el dos darrers mesos disponibles (desembre i gener) la taxa anual de l'índex de preus hotelers se situa respectivament en -5,6% i -3,4% a les Illes Balears, però li resta importància el fet que els mesos amb disminució de preus siguin de temporada baixa i que els mateixos mesos tot just un any enrere s'incrementassin al voltant d'un 12%. El manteniment del nombre de pernoctacions, juntament amb la pujada dels preus, ha estirat a l'alça la rendibilitat hotelera. Així, per habitació disponible (RevPAR),

durant el 2017 a les Illes Balears s'incrementa un 7,6% de mitjana i queda en 80,5 euros. S'ha d'assenyalar que aquest indicador de rendibilitat s'ha incrementat any rere any des del 2010, i gairebé duplica els 42,1 euros per habitació disponible de l'any 2009. La tarifa mitjana diària o ADR augmenta un 7,4% a les Illes Balears (arriba als 98,6 euros) el 2017, i també presenta un increment constant de preus des de l'any 2010.

Quant als preus de l'oferta complementària, en el gràfic anterior s'observa l'evolució que ha seguit el subgrup de restaurants, bars

Gràfic 11. Variació interanual de l'IPC de restaurants, bars i cafeteries

Font: INE

i cafeteries. Durant els mesos de l'any 2017 la variació interanual dels preus a les Illes Balears és de mitjana d'un 2,2%, mentre que en el conjunt estatal queda en un 1,5%. La variació dels preus de l'oferta complementària a l'arxipèlag balear des de l'octubre

de l'any 2015 se situa constantment per sobre de la variació de preus de l'Estat.

Segons les dades publicades per l'ibestat, fins al desembre del 2017 arriben 16,3 milions de **turistes** a les Illes Balears, xifra que

Taula 21. Turistes internacionals arribats a les Illes Balears per país de residència

	Darrera dada		Variació interanual (%)		Acumulat		Variació interanual (%)	
Illes Balears	desembre	196.570	↗	11,3	gen-des	16.333.781	↗	6,3
Espanya	desembre	97.220	↗	29,1	gen-des	2.542.743	↗	7,2
Alemanya	desembre	49.579	↗	12,8	gen-des	4.844.187	↗	5,0
Regne Unit	desembre	15.405	↘	-12,1	gen-des	3.736.607	↗	2,8
Mallorca	desembre	161.195	↗	14,3	gen-des	11.634.958	↗	6,7
Espanya	desembre	72.452	↗	44,1	gen-des	1.363.663	↗	12,5
Alemanya	desembre	48.450	↗	11,4	gen-des	4.442.384	↗	6,1
Regne Unit	desembre	12.687	↘	-17,9	gen-des	2.311.812	→	1,0
Menorca	desembre	9.452	↘	-20,5	gen-des	1.462.554	↗	4,4
Espanya	desembre	8.354	↘	-22,2	gen-des	493.643	↘	-2,7
Regne Unit	desembre	...	↗	...	gen-des	553.509	↗	8,1
Pitiüses	desembre	25.923	↗	9,1	gen-des	3.236.268	↗	5,7
Espanya	desembre	16.414	↗	14,6	gen-des	685.438	↗	5,0
Regne Unit	desembre	2.268	↗	59,9	gen-des	871.286	↗	4,7
Alemanya	desembre	1.065	↗	...	gen-des	315.837	↘	-6,1

Font: Ibestat

representa un 6,3% més que durant l'any 2016. Aquest augment és gràcies sobretot al comportament dels mercats nacional i alemany (7,2% i 5,0% respectivament), mentre que el mercat britànic, tot i augmentar, no presenta creixements tan importants (2,8%). El turisme alemany representa el 29,7% del total, mentre que el britànic significa el 22,9%, i el turisme espanyol el 15,6% dels visitants. Així mateix, s'ha de destacar el comportament dinàmic del turisme italià, que creix un 9,4%.

Les taxes acumulades del gener al desembre són positives a totes les Illes, especialment a Mallorca, on el nombre de visitants augmenta un 6,7% i la xifra de turistes supera els 11,6 milions. En aquesta illa cal destacar el creixement del turisme nacional, amb un 12,5% d'increment interanual. Malgrat això, en valors absoluts,

el turisme alemany és el més important, amb més de 4,4 milions de turistes (el 38,2% del total) i que s'incrementa un 6,1%. A Menorca l'arribada de turistes també creix a bon ritme (4,4%) i assoleix quasi 1,5 milions de turistes. En aquesta illa sobresurt el creixement del turisme d'origen britànic, amb una taxa del 8,1%, que representa el 37,8% del total i es consolida com el seu principal mercat emissor. Les Pitiüses també creixen amb força (5,7%), i també destaca l'augment dels turistes espanyols i britànics (5,0% i 4,7% respectivament) mentre que els alemanys disminueixen (-6,1%).

4.3. Transport i comunicacions

Taula 22. Afiliats a la Seguretat Social

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Transport i emmagatzematge	desembre	19.425	↗	4,5
Mallorca	desembre	15.950	↗	4,9
Menorca	desembre	909	↘	-7,7
Pitiüses	desembre	2.461	↗	7,1
Informació i comunicació	desembre	7.897	↗	6,8
Mallorca	desembre	7.152	↗	7,5
Menorca	desembre	294	→	0,3
Pitiüses	desembre	426	→	-0,9

Font: TGSS

Fins al desembre del 2017 el nombre d'**afiliats** en la branca de transport i emmagatzematge augmenta un 4,5% interanual per al conjunt de les Illes Balears. Aquest fet és un reflex de l'increment d'activitat que es dona en aquesta branca a l'arxipèlag balear. L'afiliació s'incrementa a Mallorca (4,9%) i a les Pitiüses (7,1%) mentre que a Menorca disminueix (-7,7%). D'altra banda,

la xifra de treballadors del sector d'informació i comunicacions també creix (un 6,8%) respecte del desembre de l'any anterior. L'augment en el nombre de treballadors en aquest cas es dona només gràcies a Mallorca (7,5%), mentre que a Menorca i a les Pitiüses no hi ha variacions significatives (0,3% i -0,9% respectivament).

Taula 23. Passatgers arribats via aèria segons origen de vol

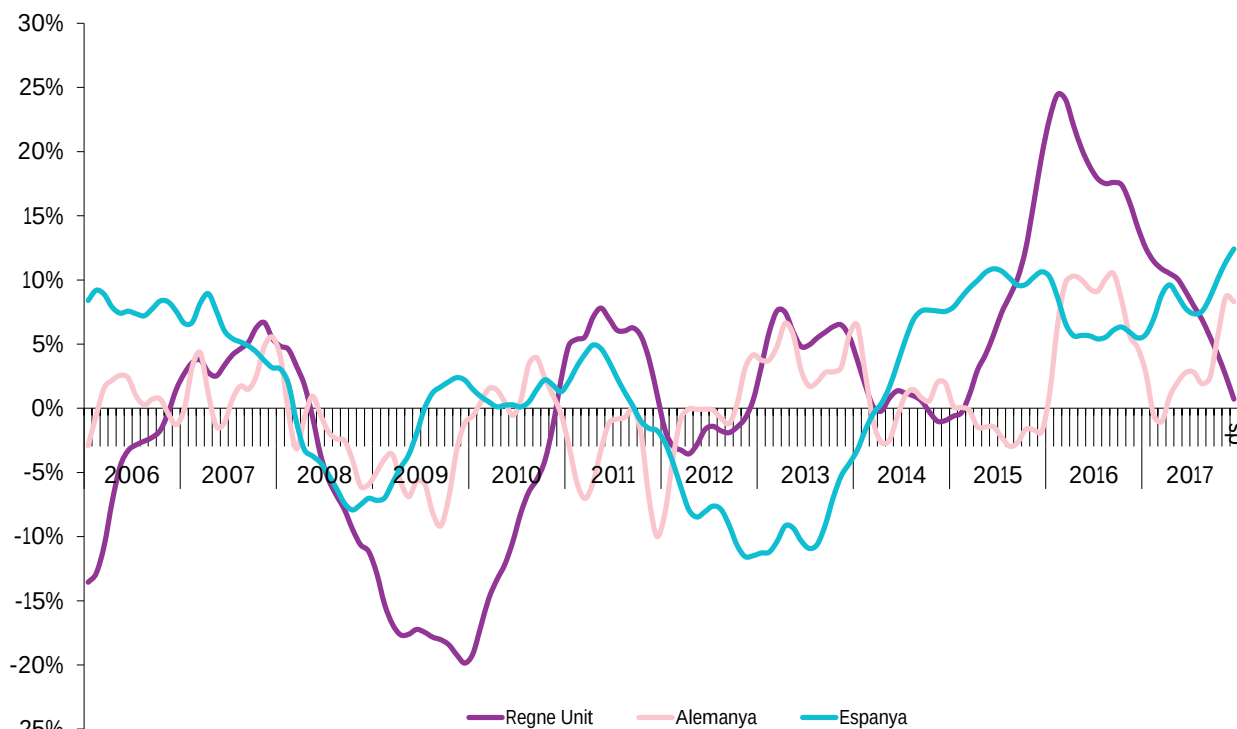
	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Illes Balears	gener-desembre	19.604.753	↗	6,6
Espanya	gener-desembre	5.452.361	↗	8,3
Alemanya	gener-desembre	5.075.566	↗	2,5
Regne Unit	gener-desembre	4.418.400	↗	7,6
Itàlia	gener-desembre	771.413	↗	6,0
Suïssa	gener-desembre	670.411	↗	8,5
França	gener-desembre	571.972	↗	12,1
Mallorca	gener-desembre	13.947.895	↗	6,5
Espanya	gener-desembre	3.176.908	↗	9,3
Alemanya	gener-desembre	4.675.517	↗	3,2
Regne Unit	gener-desembre	2.830.338	↗	6,5
Itàlia	gener-desembre	207.111	↗	8,5
Suïssa	gener-desembre	565.583	↗	9,3
França	gener-desembre	368.146	↗	10,9
Menorca	gener-desembre	1.713.850	↗	8,0
Espanya	gener-desembre	779.382	↗	6,5
Alemanya	gener-desembre	71.882	↘	-5,3
Regne Unit	gener-desembre	586.653	↗	9,8
Itàlia	gener-desembre	112.594	↗	7,1
Suïssa	gener-desembre	14.642	↗	18,1
França	gener-desembre	63.952	↗	24,5
Eivissa	gener-desembre	3.943.008	↗	6,5
Espanya	gener-desembre	1.496.071	↗	7,2
Alemanya	gener-desembre	328.167	↘	-4,9
Regne Unit	gener-desembre	1.001.409	↗	9,4
Itàlia	gener-desembre	451.708	↗	4,5
Suïssa	gener-desembre	90.186	↗	2,4
França	gener-desembre	139.874	↗	10,4

Font: AENA

Els **passatgers** arribats entre el gener i el desembre de l'any 2017 a les Illes Balears per via aèria augmenten un 6,6% en comparació amb l'any 2016. Així, durant l'any 2017 n'arriben

19,6 milions als aeroports de les Illes Balears, i continua la tendència a l'alça d'anys anteriors.

Gràfic 12. Passatgers arribats a les Illes Balears per via aèria segons origen de vol. Cicle tendència

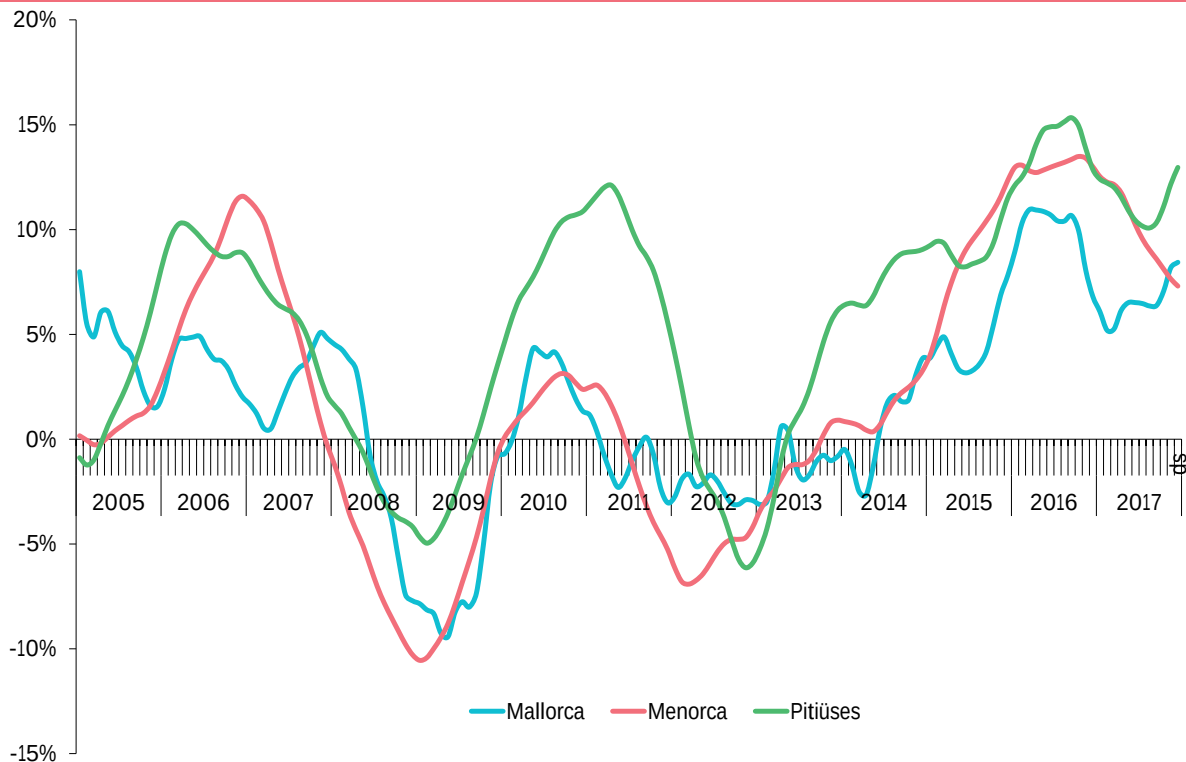
Font: AENA, elaboració pròpia

Entre els principals països emissors destaquen el Regne Unit i Espanya, ambdós amb un fort increment (un 7,6% i un 8,3%, respectivament) mentre que el mercat alemany augmenta a un ritme menor (2,5%). Així mateix, fins al desembre hi ha un increment interanual de visitants procedents d'altres mercats (2,5 punts més de creixement que els tres principals mercats emissors). Així les coses, creix el nombre de passatgers d'origens com França (12,1%), Suècia (12,9%) i, de forma destacada, Holanda, que continua amb la tendència dels darrers anys i és el mercat que més augmenta en termes relatius (16,5%) i més que dobra el nombre de passatgers que arribaven d'aquest país fa només cinc anys. Del total de passatgers que arriben als aeroports de les Illes

Balears durant l'any 2017, el 72,2% són estrangers. D'altra banda, s'ha de comentar que els passatgers arribats durant l'any passat procedents d'un dels tres mercats principals (Espanya, Alemanya i Regne unit) representen el 76,2% del passatge total, mig punt menys que l'any 2016. Aquesta dada es més representativa si la comparem amb les xifres de concentració en els tres mercats principals que es donaren durant la dècada passada, en la qual, els passatgers d'aquests tres mercats no baixaren del 83% del pes total fins a l'any 2010.

EL NOMBRE DE PASSATGERS ARRIBATS PER VIA AÈRIA DURANT EL 2017 AUGMENTA UN 6,6%.

Gràfic 13. Passatgers arribats per via aèria per illes. Cicle-tendència

Font: AENA, elaboració pròpia

Pel que fa a l'evolució del trànsit aeri per illes, el passatge creix amb força a tots els aeroports. El nombre de passatgers arribats a Mallorca l'any passat se situa en 13,9 milions. El passatge augmenta un 6,5% en aquesta illa gràcies al bon comportament del mercat nacional (9,3%) i el britànic (6,5%). A Mallorca, el passatge alemany, després de marcar rècords l'any passat, creix a ritmes més moderats (3,2%). Així mateix, altres països d'origen mostren variacions relatives elevades, com ara Holanda, que té un increment d'un 14,4% interanual. El nombre total de passatgers arribats a l'aeroport de Maó augmenta un 8,0% fins al desembre. A Menorca puja el passatge britànic (9,8%) i el nacional (6,5%), mentre que cau el passatge alemany (-5,3%). Aquests tres mercats representen quasi el 84% del total de passatge, tot i que cal destacar que la resta de mercats han augmentat un 12,8% en conjunt (5,7 punts més que els principals mercats abans comentats). D'aquests mercats sobresurten el suec (75,2%) i el francès (24,5%). Finalment, el volum de passatgers de l'aeroport d'Eivissa s'incrementa un 6,5% interanual durant l'any passat. Com a les altres illes, aquest creixement està motivat pel bon comportament del mercat nacional (7,2%) i, especialment, del britànic (9,4%), mentre que el passatge d'Alemanya retrocedeix un 4,9%. Alhora, el passatge d'altres mercats també creix per

consolidar l'increment de passatgers que arriben a aquesta illa, igual que succeeix a Menorca. Així, també destaquen el passatge d'origen holandès (16,5%) i el suec (12,9%).

Els aeroports de les Illes Balears reben cada vegada més entrades de passatgers en companyies aèries de baix cost. Així, durant el 2017 aquestes companyies transportaren 7,1 milions de passatgers, i això representa un augment d'un 20,0% respecte de les xifres de l'any 2016. Els increments de passatgers que viatgen en companyies de baix cost no s'explica només per l'increment general de passatgers, sinó també per la reducció dels passatgers que viatgen amb companyies tradicionals. Així les coses, els viatgers arribats a les Illes Balears en companyies aèries tradicionals entre el gener i el desembre del 2017 arriben a 7,1 milions i han disminuït respecte de l'any passat un 5,1%.

Segons les dades publicades per l'INE, els viatgers del transport metropolità de Palma se xifren en 772 milers durant l'any passat, un 10,0% superior a la dada de l'any 2016. Alhora, els usuaris del transport en autobús de Palma, que sumen 40,7 milions, s'incrementen en un 0,9% interanual.

EL TRÀNSIT MARÍTIM DE PASSATGERS EN LÍNIA REGULAR A LES ILLES BALEARS CONTINUA AUGMENTANT PER CINQUÈ ANY CONSECUTIU.

Taula 24. Trànsit de passatgers arribats per via marítima

	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Illes Balears				
Línia regular	gen-des	3.969.950	↗	5,8
Creuers turístics	gen-des	2.129.997	↗	8,7
Mallorca				
Línia regular	gen-des	1.325.659	↗	14,1
Creuers turístics	gen-des	1.674.607	↗	2,3
Menorca				
Línia regular	gen-des	130.829	↗	6,5
Creuers turístics	gen-des	115.097	↗	61,2
Pitiüses				
Línia regular (excepte de Formentera a Eivissa)	gen-des	386.892	➡	-1,3
Línia regular Formentera	gen-des	2.126.570	↗	2,5
Creuers turístics	gen-des	340.293	↗	35,7

Font: Ibestat

Després de quatre anys d'increments, el trànsit marítim de passatgers en línia regular a les Illes Balears, segons l'Autoritat Portuària de Balears, segueix augmentant un any més (un 5,8% interanual). L'increment de passatgers per via marítima en línia regular no té lloc amb la mateixa intensitat a totes les illes. Destaca el creixement a Mallorca amb una taxa de variació del 14,1%, mentre que Menorca, Eivissa i Formentera creixen a ritmes més moderats (6,5%, 1,9% i 2,5% respectivament), tot i que la taxa de variació del trànsit marítim que es dona a Eivissa es positiva gràcies a l'increment de passatgers que hi ha cap a

l'illa menor de les Pitiüses. D'altra banda, el trànsit de passatgers en creuers turístics a les Illes Balears, després d'un any 2015 de rècord, consolidat el 2016, continua amb tendència a l'alça (un 8,7% més) durant el 2017. Per illes, destaca Menorca amb un increment del 61,2%. El port d'Eivissa augmenta un 35,7%, mentre que el port de Palma incrementa lleument les dades de l'any 2016 al llarg de l'any passat (2,6%). Cal comentar que aquest port concentra el 78,6% del total de creueristes que arribaren a les Illes Balears durant l'any passat.

Taula 25. Transport de mercaderies. Tones embarcades i desembarcades

	Darrera dada		Cicle-tendència T ^t _{t-12} (%)	
Illes Balears				
Marítim	desembre	951.142	➡	1,4
Aeri	desembre	955	↗	2,6
Mallorca				
Marítim	desembre	730.348	↘	-2,0
Aeri	desembre	763	↗	4,3
Menorca				
Marítim (port de Maó)	desembre	52.536	↗	13,0
Aeri	desembre	89	➡	-1,9
Pitiüses				
Marítim Eivissa	desembre	157.235	↘	-2,2
Marítim Formentera	desembre	11.023	↘	-4,4
Aeri Eivissa	desembre	103	↘	-3,4

Font: Ministeri de Foment, Ports de Balears, elaboració pròpia

Fins al desembre de l'any 2017, el transport marítim de **mercaderies** presenta una alça del 3,4% respecte a l'any anterior, per arribar als 15,2 milions de tones. Aquest és un indicador que es troba molt correlacionat amb l'activitat econòmica de l'arxipèlag en general. Per illes, les mercaderies transportades per via marítima mostren un signe positiu a Mallorca (4,5%), Eivissa (1,0%) i Formentera (3,5%), mentre que prenen el signe contrari a Menorca (-3,8%). Per a aquesta illa només disposam de les dades del port de Maó per a l'any 2017, però s'ha d'indicar que el port de Ciutadella ha guanyat importància dins el transport de mercaderies i, segons les dades de Ports de les Illes Balears, ha passat de gestionar el 76% de les mercaderies que passaren

per Menorca l'any 2009 a gestionar-ne el 43,8% l'any 2016, amb 520 milers de tones.

L'ANY 2017, A LES ILLES BALEARS, LES MERCADERIES TRANSPORTADES CONTINUEN AUGMENTANT DESPRÉS D'UN ANY DE RÈCORD.

El transport de mercaderies per via aèria, fins al desembre disminueix un 1,9% a causa de la caiguda del transport de mercaderies a Mallorca i a Eivissa (un -2,5% i un -4,6%, respectivament), mentre a Menorca augmenta un 6,0%. Amb aquesta baixada segueix la tendència negativa que s'inicià l'any 2008.

4.4. Mediació financera

Taula 26. Indicadors de mediació financera

Illes Balears	Darrera dada		Cicle-tendència T _{t-12} ¹ (%)	
Nombre d'hipoteques constituïdes	desembre	625	↘	-7,0
Mallorca	desembre	517	↗	2,4
Menorca	desembre	46	↘	-32,4
Pitiüses	desembre	62	↘	-37,4
Import de noves hipoteques (milions d'€)	desembre	1607,0	↗	23,2
Dipòsits (milions d'€)	3r trim	25.712	↗	7,6
Crèdits (milions d'€)	3r trim	30.945	↘	-2,8
Nombre d'oficines d'entitats financeres	4t trim	826	↘	-5,0
Afiliats a la SS activitat mediació financera ¹	desembre	7.048	→	-0,8
Mallorca ¹	desembre	6.596	↘	-7,2
Menorca ¹	desembre	167	↗	3,1
Pitiüses ¹	desembre	279	↗	2,6

Font: BE, Ibestat, INE, TGSS, elaboració pròpia

¹ Taxa de variació interanual

El **nombre d'oficines bancàries** continua en descens i en el tercer trimestre del 2017 suma 826 oficines en el conjunt de les Illes Balears, 43 menys que un any abans, i amb una tendència que roman encara en signe negatiu. En el conjunt d'Espanya s'aprecia la mateixa evolució a la baixa i en aquest tercer trimestre es comptabilitzen 27.737 oficines, 1.755 menys que fa un any. El tancament d'oficines es relaciona amb una variació del nombre d'**afiliats a la Seguretat Social**, que encara roman en negatiu per

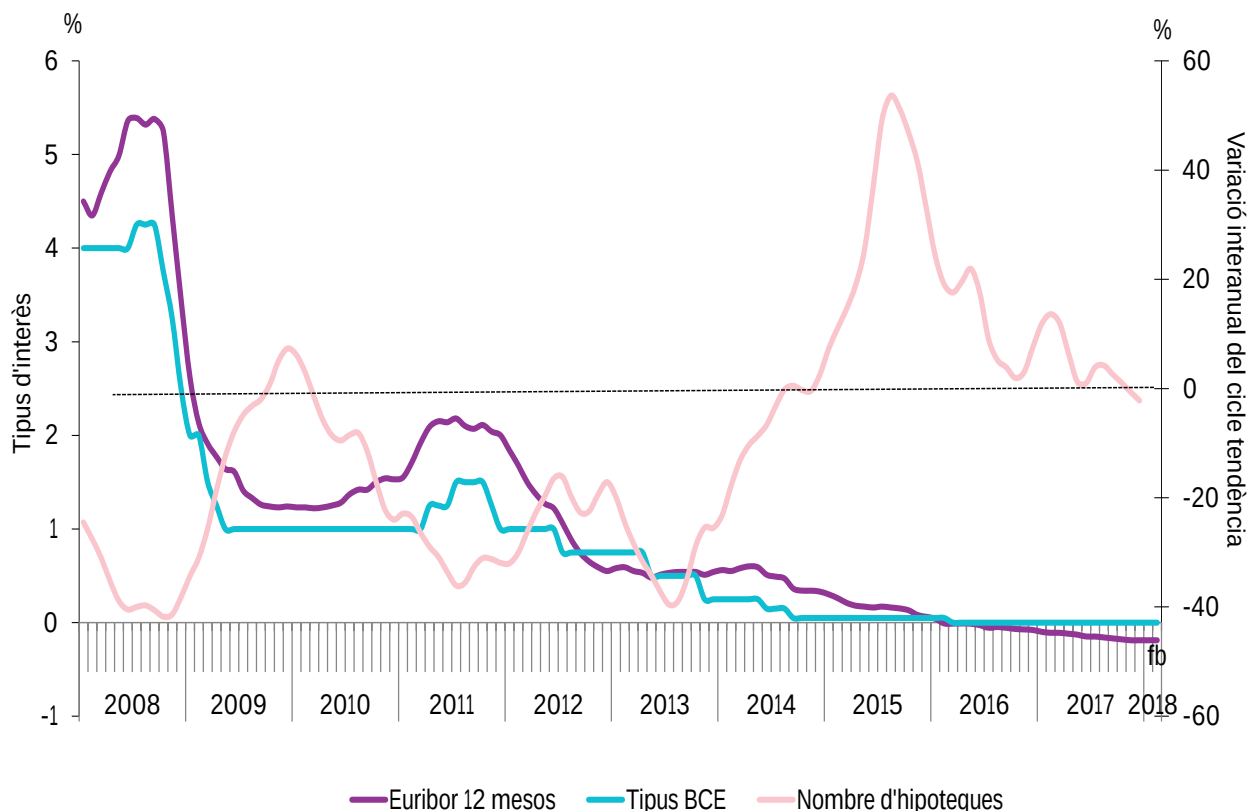
al conjunt balear i al desembre d'enguany el nombre d'afiliats arriba a 7.048 persones, un -0,8% de variació interanual. Per illes, l'afiliació només disminueix a Mallorca (-7,1%), on es concentren el 93,6% del total d'afiliats, mentre que es recupera lleugerament a Menorca (3%) i a les Pitiüses (2,6%).

L'EURÍBOR A 12 MESOS DISMINUEIX FINS A UN -0,191% AL MARÇ D'enguany

El BCE decideix mantenir el **tipus d'interès oficial** de la zona euro en el 0% fixat des del març del 2016, quan el davallà des del 0,05% per garantir que condicions financeres favorables. Així, i pel que fa al creixement de la zona euro, en el segon trimestre del 2017 el PIB se situa en 2,3%, 0,4 p. p. més que el trimestre anterior, i també 0,6 p. p. més que d'un any ençà. En l'àmbit

hipotecari, malgrat alguna vacil·lació en algun mes en concret, s'observa especialment en les dades acumulades una tendència a l'alça en el **nombre** d'hipoteques constituïdes a les Illes Balears, tal com es veu en els apartats corresponents, afavorida per un euríbor que continua disminuint i arriba a un -0,191% al març d'enguany.

Gràfic 14. Evolució dels tipus d'interès i hipoteques

Font: BE, Euríbor, INE, elaboració pròpia

Els **dipòsits** en entitats bancàries a l'arxipèlag balear sumen 25.712 milions d'euros i augmenten en el tercer trimestre d'enguany un 8,5% en comparació amb el trimestre anterior, i fins a un 7,6% respecte d'un any enrere, i mantenen la tendència a l'alça. Els dipòsits a les Illes Balears, que es divideixen entre els de les administracions públiques (en aquest trimestre, un 6,7% del total) i els del sector privat (el 93,3% restant), representen un 2,1% sobre el total de dipòsits en l'àmbit estatal. Els dipòsits de les administracions públiques representen un creixement interanual del 37,3%. Altrament, els dipòsits del sector privat, que sumen 23.984 milions d'euros, pugen en termes interanuals un 6%. Quant a l'evolució dels dipòsits a Espanya, disminueixen respecte del trimestre anterior (0,5%), encara que augmenten en relació amb el tercer trimestre del 2016 (2,6%).

El **crèdit** concedit a les Illes Balears continua la tendència a la baixa i en el tercer trimestre d'enguany disminueix un 2,8% en termes interanuals. El volum total del crèdit arriba a 30.945 milions d'euros, el 94,3% dels quals correspon a llars i empreses (-1,1% de variació intertrimestral) i el 5,7% restant correspon a les administracions públiques (-9,8%). En relació amb el crèdit total nacional, el concedit a les Illes Balears representa aquest

trimestre un 2,4%. Del crèdit total privat concedit a Espanya, gairebé tot es destina al finançament de les llars (93,9%) i, la resta, a finançar activitats productives.

En el mercat hipotecari, quant al nombre d'hipoteques rústiques i urbanes contractades del gener al desembre de 2017, es registra la constitució de 10.084 **hipoteques a les Illes Balears**, un 7,1% més que per al mateix període del 2016. Quant a l'import acumulat hipotecat, també augmenta amb un 23,2% i arriba a 1.607 milions d'euros. Per illes, mentre que a Mallorca no es produeix pràcticament cap variació quant al nombre d'hipoteques constituïdes respecte a l'any 2016, a Menorca hi ha un increment d'un 32,2% i a les Pitiüses d'un 34,6%.

LA RÀTIO DE MOROSITAT DEL SECTOR PRIVAT CONTINUA BAIXANT.

El nombre de crèdits morosos d'empreses i llars sobre els préstecs concedits continua en xifres elevades, encara que es redueix gradualment des del principi del 2014. Així, en el tercer trimestre del 2017 la **ràtio de morositat** del sector privat és d'un 8,3% per al conjunt d'Espanya amb relació al 9,2% del mateix trimestre de l'any 2016.

4.5 Altres serveis

Taula 27. Ocupats en altres serveis

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Activitats sanitàries i serveis socials	desembre	36.796	↗	4,2
Altres serveis socials	desembre	22.789	↗	4,0
Administració pública	desembre	21.001	↗	4,4
Educació	desembre	22.743	↗	6,6
Serveis de la llar	desembre	11.881	↘	-3,9
Mallorca				
Activitats sanitàries i serveis socials	desembre	31.347	↗	4,5
Altres serveis socials	desembre	18.290	↗	3,8
Administració pública	desembre	16.938	↗	4,5
Educació	desembre	20.743	↗	6,6
Serveis de la llar	desembre	9.400	↘	-3,7
Menorca				
Activitats sanitàries i serveis socials	desembre	2.092	↗	2,9
Altres serveis socials	desembre	1.588	↗	2,5
Administració pública	desembre	2.219	↗	5,2
Educació	desembre	786	↗	9,8
Serveis de la llar	desembre	689	↘	-8,1
Pitiüses				
Activitats sanitàries i serveis socials	desembre	3.319	↗	2,9
Altres serveis socials	desembre	2.796	↗	5,4
Administració pública	desembre	1.844	↗	2,9
Educació	desembre	1.180	↗	4,3
Serveis de la llar	desembre	1.791	↘	-2,7

Font: TGSS

Segons les dades publicades per l'IBESTAT referents als indicadors d'activitat del sector dels serveis (IASS), en el mes de desembre del 2017, tant l'índex de la xifra de negoci com l'índex d'ocupació per als serveis empresarials presenten variacions divergents en comparació amb els del mes de desembre del 2016. Per una banda, la variació interanual de l'índex de la xifra de negoci dels serveis empresarials a les Illes Balears augmenta un 2,2% en activitats professionals, científiques i tècniques, mentre que disminueix un 1,7% en activitats administratives i serveis auxiliars. Per l'altra, i respecte de l'índex d'ocupació, en la primera activitat presenta una variació interanual positiva del 4,1% i es manté en el cas de la segona, encara que disminueix amb relació a la

tendència interanual dels darrers dos mesos del 2017.

En el **mercat immobiliari**, el nombre d'empreses i de treballadors afiliats a la Seguretat Social augmenta en relació amb l'any anterior. Així, al desembre hi ha 1.375 centres de treball inclosos en les activitats immobiliàries a les Illes Balears, 120 més que al desembre del 2016. Pel que fa a l'afiliació, al desembre hi ha 4.720 persones afiliades, un 11,7% més que un any enrere. Tant l'afiliació com els centres de treball augmenten a totes les illes.

LES TRANSMISSIONS D'HABITATGES NOUS DISMINUEIXEN L'ANY 2017 UN 4,8% A LES ILLES BALEARS I AUGMENTEN LES DELS DE SEGONA MÀ UN 20,5%.

El creixement del ritme d'activitat dels serveis immobiliaris es reflecteix en la demanda. Així, la **compravenda d'habitatges** a les Illes Balears augmenta fins a un 15,2% el 2017 en comparació amb tot l'any 2016. Aquest augment es produeix en les transmissions dels habitatges de segona mà (20,5%), les quals representen el 82,5% del total de les compravendes durant tot el 2017, encara que disminueixen les transmissions d'habitatges nous (-4,8%). Per illes, la major activitat immobiliària hi és present a totes, encara que amb resultats divergents en el cas dels habitatges nous i els de segona mà. Així, en tot el 2017, 12.113 habitatges es transmeten a l'illa de Mallorca (una variació del 14,9% interanual), 1.758 a l'illa de Menorca (30,8%) i 2.047 a les Pitiüses (6%). Per tipus d'habitatge, la compravenda d'habitatge de segona mà augmenta a totes les illes i més en el cas de Menorca (un 30%), mentre que la compravenda d'habitatge nou disminueix a Mallorca (-7,7%) i a les Pitiüses (-17,8%) i, per contra, augmenta a Menorca (un 32,8%), malgrat que el major percentatge de compravendes es concentra a l'illa major (76,1%).

En línia amb aquest repunt de l'activitat immobiliària, l'acumulat del gener al desembre del 2017 mostra un augment del nombre d'**hipoteques** per adquirir un habitatge d'un 7,1% per al conjunt balear, amb un import hipotecat que s'incrementa un 23,2% en comparació amb l'any anterior. Quant al repartiment territorial, la constitució d'hipoteques sobre habitatge durant tot l'any 2017 a l'illa de Mallorca no sofreix cap variació amb relació a l'any 2017 i és on es concentra el 73,6% del total d'hipoteques registrades, mentre que augmenten a Menorca (32,2%) i a les Pitiüses (34,6%). Pel que fa a l'import hipotecat acumulat, augmenta a totes les illes, més en el cas de les Pitiüses (49%) que en la resta. Paral·lelament a l'augment en el mercat hipotecari, les taxacions d'habitatges, que la majoria de les entitats financeres exigeixen abans de concedir una hipoteca, presenten a les Illes Balears una variació interanual positiva d'un 20% el 2017, amb un total de 18.137 valoracions.

A més, el preu de l'habitatge lliure segueix pujant en comparació amb fa un any a les Illes Balears, ja des del tercer trimestre del 2013, i per damunt de la mitjana nacional, on l'augment interanual es manifesta sols a partir del segon trimestre del 2015. Així, en el quart trimestre del 2017 el **preu de l'habitatge** arriba a 2.205,40 euros per metre quadrat a les Illes Balears, un 6,5% més que un any ençà, i un 2,5% més que el trimestre immediatament anterior. L'increment interanual es dona en el preu dels habitatges lliures amb menys de cinc anys d'antiguitat (1,8%), i de forma més destacada en els de més anys de construcció (6,6). D'altra banda, el preu, com s'ha dit abans, continua situant-se per sobre de la mitjana nacional (1.558,7 €/m²), que també puja en el quart trimestre un 3,1% interanual i un 1,2% superior al valor del tercer trimestre, segons dades del Ministeri de Foment. Pel que fa als principals municipis illencs de més de 25.000 habitants, el preu de l'habitatge lliure augmenta a tots el quart trimestre del 2017 amb relació al mateix trimestre del l'any anterior i destaquen Lluçmajor (17%) i Marratxí (19%), seguits per Santa Eulàlia a Eivissa (14%) i Palma (12,5%).

Al mes de desembre del 2017 hi ha 36.796 persones afiliades en **activitats sanitàries i serveis socials** a les Illes Balears, cosa que representa un increment interanual del 4,2%. Aquesta tendència de creixement es consolida, atès que augmenta de forma ininterrompuda des del 2013. Totes les illes presenten increments dels ocupats en aquesta activitat respecte de l'any anterior, un increment anual del 4,5% a Mallorca, un 2,8% a

Menorca i un 2,9% a les Pitiüses, si bé el 85% dels afiliats es concentren a l'illa major.

Segons dades de l'Observatori del Treball, la mitjana d'aturats que cerquen feina en activitats sanitàries entre el gener i el desembre del 2017 és de 257 persones, un 5,2% menys que en el mateix període del 2016. D'aquests, 125 són personal d'infermeria (un -8,8% interanual) i 132 personal mèdic (un -1,5% interanual). Del gener al desembre del 2017, es registren 5.010 contractes a facultatius sanitaris, un 4,4% més que en el mateix període de l'any anterior, repartits entre personal mèdic (41 contractes més que l'any anterior) i personal d'infermeria (169 contractes més respecte de l'any anterior).

CONTINUA LA TENDÈNCIA A L'ALÇA DE LES TARGETES SANITÀRIES INDIVIDUALS EMESES A LES ILLES BALEARS PER QUART ANY CONSECUTIU.

Segons dades del Servei de Salut de les Illes Balears, al final de desembre del 2017 hi ha 36.717 persones pendents d'una cita amb l'especialista, un 0,9% menys que l'any anterior. Alhora, el temps de demora per tenir la cita es redueix un 24,8% (de 45,6 dies de mitjana d'espera el 31 de desembre del 2016 a 34,3 dies un any després). Quant al nombre de pacients pendents d'una intervenció quirúrgica, augmenta respecte a l'any anterior, així, al desembre de 2017 n'hi ha 12.617 (un 4,9% més que el 2016), així com el temps d'espera per ser intervingut (2,3%), que passa de 74,6 dies de mitjana el 31 de desembre del 2016 a 76,3 dies un any després.

El nombre de targetes sanitàries individuals que permeten accedir als serveis sanitaris del sistema sanitari públic de les Illes Balears augmenta els quatre darrers anys per sobre del punt percentual. Així, durant el 2017, segons dades de l'IBest, hi ha 1.097 milers de targetes emeses al conjunt de les Illes Balears, un 2,2% més que el 2016. El 78,8% d'aquestes són emeses a Mallorca, el 13,4% a les Pitiüses i el 7,8% restant consten a l'illa de Menorca. A totes les illes augmenta el nombre de targetes sol·licitades, i de forma més significativa a les Pitiüses (3,9%), seguida de Mallorca (2%) i Menorca (1,3%). Cal destacar que a partir del gener del 2016 l'emissió d'aquesta targeta és gratuïta perquè el Govern n'ha eliminat el pagament per mitjà de la Llei de pressuposts de la Comunitat Autònoma.

D'altra banda, el nombre de receptes facturades del Sistema Nacional de Salut entre el gener i el desembre del 2017 és un 1,5% superior al del mateix període del 2016 i suma 17,4 milions, segons dades del Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat. La despesa farmacèutica mitjançant recepta oficial del Sistema Nacional de Salut acumulada fins al desembre és de 200,3 milions d'euros (un 5,5% interanual de pujada) davant del 2,6% nacional amb una despesa de 10.170 milions d'euros. Així doncs, durant el 2017, la despesa mitjana per recepta facturada és d'11,48 euros, un 4% més que l'any anterior, per sobre de la mitjana nacional (11,19 euros de despesa mitjana amb una variació interanual d'un 1,8%).

Al desembre del 2017 hi ha 22.789 persones afiliades en el conjunt d'activitats que formen la branca d'**altres serveis socials** a les Illes Balears, amb una taxa de variació positiva per al conjunt balear d'un 3,9%. Totes les illes experimenten creixements en el nombre d'afiliats en aquesta branca d'activitat i de forma més significativa les Pitiüses (5,4%), seguides de Mallorca (3,8%) i Menorca (2,5%).

Segons dades del Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat, el 31 de desembre del 2017 hi ha 27.549 sol·licituds de prestació per dependència a les Illes Balears, 2.370 més que fa un any. El 2,4% de la població sol·licita aquest tipus de prestació, per sota de la mitjana nacional, que és del 3,7%. S'han resolt 25.716 sol·licituds, de les quals 20.370 corresponen a sol·licitants amb dret a prestació i 16.761 tenen efectivament prestació, 2.174 més que fa un any. Un any enrere els sol·licitants amb dret a prestació eren 18.550 a les Illes Balears i 14.587 foren beneficiaris amb prestació sobre un total de 25.179 sol·licituds. Aquestes xifres signifiquen que el 31 de desembre del 2017 hi ha un 9,8% més de sol·licitants amb dret a prestació i un 14,9% més de beneficiaris amb prestació, amb un nombre de sol·licituds registrades que superen en un 9,4% la xifra d'un any enrere.

Pel que fa al sistema de pensions i a la pensió contributiva que inclou els casos de jubilació, incapacitat permanent, viduitat i orfandat, l'1 de gener de 2018 hi ha a les Illes Balears 187.873 pensionistes, un 1,4% més que un any enrere. Quant a la pensió mitjana, és un 2% superior a la del mateix mes de l'any passat en considerar tots els règims del sistema de la Seguretat Social. Així, la pensió mitjana se situa en 861,29 euros a les Illes Balears, per sota de la nacional, que és de 930,27 euros, la qual augmenta un 1,8% en termes interanuals. D'aquestes prestacions el 63,8% són per jubilació, la pensió mitjana de la qual se situa en 988,43 euros a les illes, un 2% més que fa un any, però per sota de la mitjana nacional, que se situa en 1.074,83 euros (un 1,9% més que un any enrere). L'1 de gener de 2018 a les illes hi ha 119.982 pensionistes jubilats, un 2,6% més que fa un any, percentatge superior a l'augment nacional (1,72%). Pel que fa a les pensions no contributives o assistencials, la mitjana mensual per jubilació és de 357,92 euros, un 0,6% més que l'any anterior, i se situa per sobre de la mitjana nacional (357,16).

Al desembre del 2017 hi ha 22.743 persones afiliades en el sector de l'educació a les Illes Balears, amb una variació interanual positiva d'un 6,6%. L'afiliació augmenta a totes les illes respecte a l'any anterior, més en el cas de Menorca (9,8%), seguida de Mallorca (6,6%) i les Pitiüses (4,3%), encara que és a l'illa de Mallorca on es concentren el 91,2% dels ocupats.

SEGUEIX LA TENDÈNCIA AL L'ALÇA DEL NOMBRE DE TREBALLADORS EN L'EDUCACIÓ DES DE EL 2013.

Segons dades del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport, el curs 2016-2017 es matricularen 178.761 alumnes en els ensenyaments de règim general a les Illes Balears, un 0,4% més que el curs anterior. D'aquests, 37.900 ho fan a educació infantil (-0,6%), 69.815 a primària (0,2%), 43.601 a educació secundària obligatòria (1,2%), 12.681 als cursos de batxillerat (0,2%) i 13.984 a cursos de formació professional (1,5%). Pel que fa als estudis universitaris, el curs 2016-2017 són 11.572 els alumnes matriculats a les universitats de les Illes Balears, xifra que suposa una disminució de un 1,8% respecte de les matrícules d'un any enrere.

Quant al professorat als centres d'ensenyament de règim general a les Illes Balears han augmentat el curs 2016-2017 en un 3,2% respecte al curs anterior i han arribat a 17.005 professors. Pel que fa al professorat als centres universitaris a les Balears i tenint en compte només el personal docent, també s'incrementa el curs 2016-2017 en un 2,7% respecte al curs 2015-2016. La mitjana

d'alumnes per professor disminueix el curs 2016-2017 i suposa un 10,5 amb relació al 10,8 del curs 2015-2016 i es manté per davall de la mitjana nacional, que se situa en un 11,7.

La convocatòria d'oposicions docents del Govern per a 2018 és de 1.008 places: 401 a primària, 552 a secundària, 45 a l'Escola Oficial d'Idiomes i 10 a música i arts escèniques. Per illes, s'ofereixen 613 places a Mallorca, 119 a Menorca, 249 a Eivissa i 27 a Formentera.

La intenció de la Conselleria d'Educació i Universitat és convocar noves oposicions tant el 2019 com el 2020, amb mil places cada any, amb el compromís de continuar fent oposicions els anys posteriors. D'aquesta manera es podrà aprofitar al màxim la disposició de la Llei estatal de pressuposts de 2017, que autoritza les administracions públiques a disposar d'una taxa addicional d'estabilització en els exercicis de 2017, 2018 i 2019, de manera que es puguin baixar els índexs d'interinitat a uns termes raonables. A les Balears hi ha actualment un dels percentatges d'interins més elevats de l'Estat, concretament d'un 37,14% de mitjana, que correspon a 4.066 docents. L'objectiu de la Conselleria d'Educació i Universitat és baixar el percentatge d'interins docents fins a aproximadament un 10% del total.

Al desembre del 2017 hi ha 21.001 persones que treballen a l'Administració pública (serveis generals), un 4,4% més que en el mateix mes de l'any anterior per al conjunt de les Illes Balears. L'afiliació augmenta a totes les illes, més en el cas de Menorca (5,1%) i de Mallorca (4,5%), i en menor proporció les Pitiüses (2,9%), encara que el 80,6% de l'afiliació es concentra a l'illa de Mallorca.

Segons dades del *Butlletí Estadístic del Personal al Servei de les Administracions Públiques*, que publica cada semestre el Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques, al juliol del 2017 hi ha a les Illes Balears 54.802 empleats públics, 551 més que al juliol del 2016 i 633 menys que al gener del 2017. En comparació amb el juliol del 2016, disminueixen els qui presten serveis a l'Administració estatal, mentre que augmenten en l'àmbit autonòmic, local i universitari. Així, 10.332 pertanyen a l'Administració pública estatal (-1,8% interanual), 27.940 a l'Administració autonòmica (2,1%), 14.658 a l'Administració local (0,9%) i 1.872 a les universitats (1,8% més que un any enrere). En termes interanuals i per al conjunt nacional hi ha 12.080 empleats públics més que un any enrere. El nombre d'empleats públics que més augmenta és a l'Administració local (3,3%), seguit del de l'Administració autonòmica (0,4%); mentrestant, disminueix el personal empleat a l'Administració estatal (-2%), i també el personal empleat a les universitats (-0,8%).

Pel que fa a l'increment de les retribucions per als empleats públics que s'estableix anualment en la llei de pressuposts generals de l'Estat, està actualment pendent d'aprovació i consegüentment s'ha prorrogat ara per ara el pressupost per al 2018. Malgrat això, s'està negociant entre els sindicats i el govern una pujada salarial de l'1,5% per al 2018, un 1,75% per al 2019 i un 2% per al 2020, encara que els sindicats veuen insuficient aquesta proposta i demanen recuperar el poder adquisitiu perdut els darrers anys.

Finalment, pel que fa a l'afiliació dels serveis de la llar, al desembre del 2017 se situa en 11.881 persones en el conjunt de les Illes Balears, un 3,9% menys que al desembre de l'any passat. La variació interanual es frena a totes les illes, amb una disminució més significativa en el cas de Menorca (-8,1%).

5 Activitat empresarial

Taula 28. Empreses de les Illes Balears

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
NOMBRE D'EMPRESSES (DIRCE)	2017	93.067	↗	4,2
Sense assalariats	2017	51.322	↗	4,8
1 a 9	2017	37.689	↗	2,6
Més de 10	2017	4.056	↗	10,7
DEMOGRAFIA EMPRESARIAL (TGSS) *				
ILLES BALEARS	4t trimestre	36.713	↗	2,9
Altes	4t trimestre	2.088	→	0,2
Baixes	4t trimestre	9.390	↗	9,0
MALLORCA	4t trimestre	26.412	↗	2,9
Altes	4t trimestre	1.516	→	-0,5
Baixes	4t trimestre	5.646	↗	7,4
MENORCA	4t trimestre	2.963	↗	2,1
Altes	4t trimestre	164	↘	-10,4
Baixes	4t trimestre	917	↗	12,4
EIVISSA	4t trimestre	5.102	↗	2,7
Altes	4t trimestre	285	↗	6,3
Baixes	4t trimestre	2.283	↗	10,9
FORMENTERA	4t trimestre	326	→	0,3
Altes	4t trimestre	16	→	-15,8
Baixes	4t trimestre	379	↗	14,5

Font: INE, MEYSS i l'bestat

* Total d'empreses a final del període

Les empreses registrades a les Illes Balears sumen un total de 93.067 a l'1 de gener de 2017, que representen un total de 83,4 empreses per cada mil habitants, segons el Directori Central d'Empreses (DIRCE) de l'INE. La creació d'empreses augmenta per tercer any consecutiu en termes interanuals (4,2%), amb 3.726 empreses més que ara fa un any. Al conjunt d'Espanya, tot i que també creixen, aquest increment és més suau que a les Illes (1,4%).

A les Balears, el sector empresarial es caracteritza pel predomini de les empreses petites, les conegudes com a micropimes. El 2017 el conjunt d'empreses amb nou o menys treballadors representa el 95,6% del teixit empresarial illenc. De fet, les que no compten amb cap assalariat són el 51,1%, és a dir, més de la meitat. A Espanya les empreses amb menys de 9 treballadors també són el 95,6% el 2017.

Segons la demografia de les empreses inscrites a la Seguretat Social que presenta l'bestat, el nombre total d'empreses de les Illes el darrer trimestre del 2017 és de 36.713, un 2,9% més que

en el mateix període del 2016. L'evolució d'aquest indicador és positiva, ja que encadena variacions positives d'ençà el segon trimestre del 2014. La distribució de les empreses per illa està encapçalada per Mallorca, amb 26.412 empreses, seguida per Eivissa (5.102), Menorca (2.963) i Formentera (326 empreses). En termes interanuals, totes elles mostren increments del nombre de negocis creats. Destaca el creixement de Mallorca (2,9%), seguida d'Eivissa (2,7%), Menorca (2,1%) i més lleugerament a Formentera (0,3%).

Continuant amb aquestes dades, es presenta la ràtio d'altres d'empreses. Aquest indicador s'explica de la següent manera: si la ràtio és inferior a 1 vol dir que les baixes superen les altes. En canvi, els resultats superiors a 1 s'obtenen quan la creació de noves empreses supera els tancaments. A tall d'exemple, en el quart trimestre del 2017 s'han obert 2.088 negocis, mentre que n'han tancat 9.390, de manera que la ràtio assolix un valor de 0,22, ja que les baixes superen les altes. Això vol dir que el 2017 s'ha constituït una empresa de cada 5 existents, mentre que les altres quatre han cessat l'activitat.

També es pot analitzar l'estacionalitat característica de l'economia de les Balears. A totes les illes es repeteix el mateix patró respecte de les altes i baixes de negocis: els dos primers trimestres de l'any la ràtio supera el punt, és a dir, es creen més empreses de les que tanquen. En canvi, els dos darrers el valor és inferior a 1, que es tradueix en una major destrucció d'empreses. Més en detall, el segon trimestre és el que lidera la creació d'empreses, mentre que el quart és el que més baixes registra. La distribució sectorial d'altres i baixes reproduceix l'estructura econòmica de les Illes amb un major pes als serveis, seguits de la construcció, la indústria i l'agricultura. Dels 2.088 negocis iniciats, 1.299 corresponen al sector dels serveis, 632 a la construcció, 108 a la indústria i 49 a l'agricultura. Respecte del quart trimestre del 2016, totes les activitats perden més empreses de les que guanyen, amb l'excepció de la construcció on s'han creat 178 empreses més de les que han tancat les seves portes. Dins dels serveis, la pèrdua d'empreses (7.313 menys) s'ha concentrat principalment a l'hostaleria (el 46,8%), seguida per la resta de serveis (39,1%) i pel transport i emmagatzematge (14,1%).

Pel que fa a la variació relativa respecte d'un any enrere, s'observa un creixement molt discret de les altes (0,2%), així com un augment de les baixes (9,0%). Per sectors, just creixen les altes a la construcció (4,8%). Quant a les baixes, creixen a tots els sectors, excepte a l'agricultura (-0,8%). La ràtio entre altes i baixes del quart trimestre del 2017 a tots ells és inferior a 1, excepte a la construcció (1,39). Per tant, a la resta d'activitats es comptabilitzen més empreses que tanquen de les que comencen l'activitat; així, les ratios són 0,15 per als serveis, 0,40 per a l'agricultura i 0,53 per a la indústria.

L'ANY 2017 LA CONSTITUCIÓ DE SOCIETATS MERCANTILS DISMINUEIX UN 2,6%

En aquest paràgraf s'analitzarà el dinamisme empresarial, mesurat com el nombre de societats mercantils constituïdes. Segons dades de l'Íbstat, de gener a desembre del 2017 es constitueixen 3.497 societats mercantils a les Illes Balears, un

2,6% menys que en el mateix període de l'any passat. D'aquestes, el 99,7% són societats limitades (90 menys que un any enrere) i només són 9 les entitats noves que es constitueixen com a societats anònimes (2 menys que el 2016). En el conjunt d'Espanya, les societats mercantils també experimenten un descens (-6,6%), a conseqüència de la disminució de societats limitades (-6,5%), que són la majoria, malgrat que augmenten les societats anònimes (2,9%). Pel que fa al capital subscrit, a les Balears suma 168,5 milions d'euros del gener a desembre del 2017, un 66,2% menys que en el mateix període de l'any 2016. En relació a aquesta situació, creix el nombre de dissolucions (916) durant el 2017 respecte a l'any anterior (un 6,8%) a les Illes Balears, per sobre de l'augment registrat a l'àmbit nacional (1,6%). Del total de dissolucions a les Balears, el 87,7% són de caràcter voluntari (91 més que un any abans), mentre que 67 es dissolten per fusió (7 societats més).

Com a indicador avançat de les baixes en la demografia empresarial, es pot emprar el nombre de deutors en concurs de creditors. A les Illes Balears n'hi ha 109 en tot l'any 2017, mentre que foren 129 el 2016 segons dades de l'Íbstat. La disminució dels concursos també es dona en l'àmbit nacional (-2,3%). Dels processos concursals a les Illes Balears, 98 corresponen a empreses (15 menys que l'any 2016), gairebé totes de responsabilitat limitada (el 73,4%) i la resta són persones físiques sense activitat empresarial (5 menys que l'any 2016). Entre les empreses concursades, el 25,5% del total es dediquen a la construcció, seguides de les centrades en el comerç (16,3%) i l'hostaleria (11,2%). En termes interanuals i per activitat econòmica principal només augmenta un tipus d'empresa concursada, la dedicada a hostaleria (22,2%), encara que en un percentatge inferior a anys anteriors, mentre que la resta disminueixen. Per xifra de negoci, les empreses amb una facturació de fins a dos milions d'euros (65 empreses) són les més damnificades. Per volum de treballadors, el 16,3% de les empreses concursades són sense assalariats (15 menys que l'any 2016) i el 42,6% tenen entre un i cinc assalariats (5 menys que l'any 2016).

IV. DEMANDA

1 Preus de consum

Taula 29. Evolució de l'IPC febrer 2018 (Base 2016)

Illes Balears	Evolució anual		Evolució mensual	
	Variació interanual	Influència	Variació mensual	Repercussió mensual
Índex general	1,1	-	-0,0	-
Aliments i begudes no alcohòliques	0,5	-0,131	-0,5	-0,082
Begudes alcohòliques i tabac	1,4	0,002	0,3	0,010
Vestit i calçat	0,7	0,021	-2,4	-0,141
Habitatge, aigua, electricitat, gas i altres combustibles	2,5	0,502	0,6	0,083
Mobles, articles de la llar i articles per al manteniment corrent de la llar	0,3	0,037	0,4	0,027
Sanitat	0,7	0,011	0,5	0,017
Transport	0,2	-0,185	-0,8	-0,134
Comunicacions	2,7	0,057	2,0	0,074
Oci i cultura	-0,6	0,023	1,0	0,065
Ensenyament	1,4	0,000	0,0	0,000
Restaurants i hotels	2,8	-0,008	0,1	0,014
Altres béns i serveis	1,0	-0,020	0,0	0,003
Inflació subjacent	1,2	-	0,1	-

Font: INE

Al febrer, la inflació repunta tant a les Illes Balears com en el conjunt de l'Estat. La taxa de variació interanual de l'IPC se situa a les Illes en un 1,1%, quatre dècimes superior a la registrada al gener. Aquest valor situa les Illes Balears en el grup de comunitats autònomes que registren la mateixa taxa que la mitjana de l'Estat (1,1%). A les Illes el grup amb la influència més decisiva en l'augment de la taxa interanual és el d'habitatge, aigua, gas i electricitat (repercuteix 0,502 punts), fonamentalment a causa

de la pujada del preu de l'electricitat. En canvi, els grups amb més influència negativa són el del transport, que repercuteix un -0,185, i el d'aliments i begudes no alcohòliques (-0,131). D'altra banda, la variació acumulada des del final del 2017 queda en negatiu tant a les Illes Balears com en el conjunt d'Espanya (-0,9%).

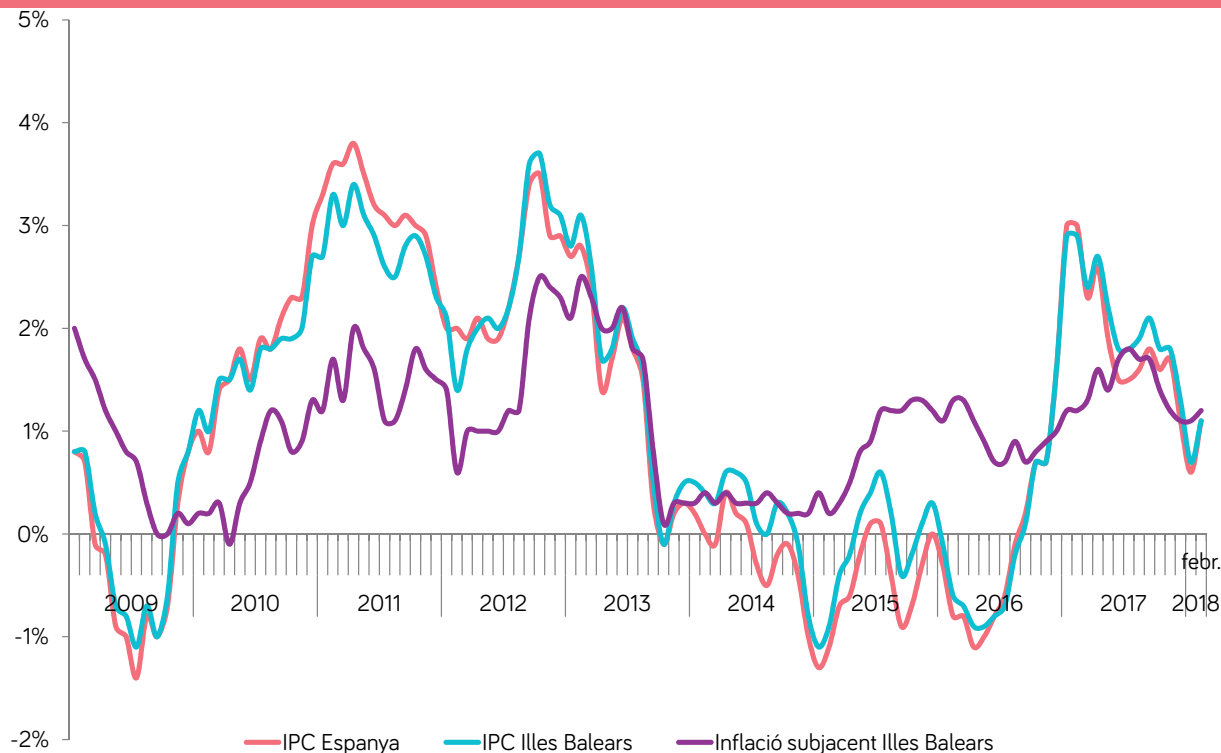
LA INFLACIÓ REPUNTA I SITUA LA TAXA INTERANUAL EN UN 1,1%

El comportament dels preus en els distints grups de consum, exceptuant el fort repunt de l'habitatge (2,5%), no presenta alteracions remarcables. Tots els grups, exceptuant el d'oci i cultura (-0,6%), registren taxes interanuals positives, destacant les pujades de restaurants i hotels (2,8%) i de comunicacions (2,7%).

A les Illes la inflació subjacent s'ha mostrat més estable els

darrers mesos. Al febrer guanya una dècima i queda en un 1,2%, per sobre de la taxa de l'índex general per segon mes consecutiu. A Espanya, tanmateix, el repunt és més visible i la taxa se situa en un 1,1%, tres dècimes més que en el mes precedent. Per altra part, l'índex de preus de consum a impostos constants (IPC-IC) d'Espanya puja un 1,1%, mig punt percentual més que el valor del gener.

Gràfic 15. Variació interanual de l'Índex de Preus de Consum

Font: INE

La variació interanual de l'índex de preus harmonitzat (IPCH) del gener en el conjunt de l'Estat és d'un 1,2% mentre que, d'acord amb l'estimació de l'indicador avançat del mateix mes, la inflació

interanual de la mitjana dels països de la zona euro és també d'un 1,2%.

2.1 Consum intern

Taula 30. Indicadors de consum

Illes Balears	Darrera dada		% var. Interanual ¹	
Consum carburants automoció (quilolitres)	febrer	49.783	➔	1,7
Matriculació de turismes	gener	5.319	↗	51,2
Índex de vendes al detall ²	desembre	110,85	↗	2,8
Mallorca				
Consum carburants automoció (quilolitres)	febrer	39.969	➔	1,1
Matriculació de turismes ¹	gener	2.242	↗	32,9
Menorca				
Consum carburants automoció (quilolitres)	febrer	3.029	↗	3,7
Matriculació de turismes ¹	gener	109	↗	26,7
Pitiüses				
Consum carburants automoció (quilolitres)	febrer	6.785	➔	1,1
Matriculació de turismes ¹	gener	303	↗	14,3

Font: CLH, DGT, INE, elaboració pròpia

¹ La variació és de la cicle-tendència Ttt-12 (%), excepte en la matriculació de turismes

² Preus constants any 2010 (índex 2010=100)

D'acord amb les darreres dades disponibles de la Comptabilitat nacional trimestral d'Espanya corresponents al darrer trimestre del 2017, la **despesa en consum final** (224,7 mil milions d'euros) continua augmentant gradualment amb una taxa de variació interanual del 3,7%, la qual creix tres dècimes en relació amb la dada del tercer trimestre (3,4%). Si bé tots els components de la despesa experimenten avenços, l'increment s'explica, a l'igual dels anteriors trimestres, per l'evolució positiva de les economies domèstiques. Així, la despesa en consum final de les llars (167,4 mil milions d'euros) registra una taxa interanual d'un 4,0%. També la despesa en consum final de les administracions públiques avança moderadament (54,1 mil milions d'euros), amb una taxa interanual d'un 2,7%. Alhora, la despesa de les institucions sense finalitat lucrativa al servei de les llars, que és el component de la despesa final amb menor pes, es manté també en un nivell alt i situa la taxa interanual en un 4,2%.

A Espanya, l'indicador de **confiança dels consumidors** (ICC) del mes de febrer registra una davallada intermensual de 2,6 punts a causa, tant de la caiguda de l'índex d'expectatives, com de la mala valoració de la situació econòmica actual. Ara bé, en termes interanuals, l'evolució roman positiva i l'indicador avança 4,6 punts percentuals, el qual, expressat en taxa de variació interanual, representa la mateixa variació (4,6%). Dels dos components que conformen l'ICC, l'índex relatiu a la valoració de la situació actual és el que presenta l'increment més marcat, amb un 5,6% interanual, com a resultat de la valoració positiva

de l'evolució de l'economia i de la millor percepció del mercat de treball. La valoració de la situació de les llars també evoluciona en positiu. L'altre component, l'índex de valoració d'expectatives, presenta un avanç interanual lleugerament inferior però igualment positiu (3,7%), i és resultat tant de la percepció positiva de les expectatives respecte de la situació econòmica general, com respecte de l'evolució de l'ocupació, però especialment per la millora de les expectatives de les llars.

La **matriculació** de vehicles, tant en el conjunt de l'Estat com a les Balears, creix d'una manera molt important al llarg del 2017. A les Illes, en el conjunt de l'any, es matriculen 52.590 turismes, que representen un important creixement respecte del 2016 (19,5%). A Espanya, amb 1.352.559 turismes matriculats, l'augment és lleugerament inferior (8,9%). Tot i així, per illes i respecte de les dades del 2016 es donen diferències significatives entre elles. Mallorca, és l'única illa que presenta un valor positiu amb un creixement de les matriculacions d'un 9,2%. Per la seva banda, Menorca pràcticament manté les matriculacions (-0,1%) en el darrer any. Finalment, a Eivissa i Formentera baixen, respectivament, un 3,1% i un 8,8%. Al marge dels resultats anuals, les darreres dades corresponents al mes de gener d'enguany confirmen la mateixa tendència. El nombre de turismes matriculats a les Illes Balears (5.319 vehicles) s'incrementa un 51,2% interanual i els matriculats en el conjunt de l'Estat (110.900 vehicles), un 19,3%.

Com ja s'ha apuntat a l'apartat corresponent, el **comerç al detall** ha anat frenant el ritme de les vendes gradualment i, al desembre, el darrer amb dades disponibles, la taxa de variació interanual de l'índex general de la xifra de negoci presenta un creixement d'un 1,2%.

D'altra banda, el caràcter molt fred del mes de febrer en tot l'arxipèlag ha propiciat una forta pujada de la **demanda d'energia elèctrica** (un 14,4%, en termes interanuals) que s'ha reflectit a totes les illes, molt especialment a Mallorca (15%).

Al gener del 2018, la demanda total de **productes petrolífers** en el conjunt de l'arxipèlag (inclou les benzines, els gasoils i el fueloil BIA) és pràcticament la mateixa d'ara fa un any, 56,3 milers de tones, -0,1% respecte del gener del 2017. Si només es tenen en compte els carburants per a automoció, que aquest mes equivalen al 73,0% del total, s'observa un augment del 8,7% interanual (41,1 milers de tones), atribuïble al major consum, tant de la benzina de 95 octans (4,1%), la benzina de 98 octans (15,2%), i sobretot del gasoil del tipus A, que creix un 10,9%. En canvi, es dona una intensa caiguda del consum de fueloil BIA (-99,0%). Les dades acumulades durant el 2017 (938,1 milers de tones) reflecteixen, respecte del 2016, una reducció del -3,8%, principalment per la disminució del consum del fueloil BIA (-42,7%). Alhora, els

altres tipus de carburant incrementen les seves xifres en termes interanuals. Destaquen els augments de la benzina de 98 octans (5,2%), el gasoil A (4,8%) i el gasoil C (4,6%).

Al conjunt de l'Estat, el primer mes del 2018 el consum total de productes petrolífers creix un 1,8% respecte del gener del 2017 i supera els 3 milions de tones. Més en detall, s'observen diferències segons el tipus de carburant. Així es dona un augment del 5,9% en la demanda de carburants per automoció, mentre que cau el consum del gasoil B (-5,4%), gasoil C (-9,7%) i el fueloil BIA (-10,4%). El consum acumulat durant el 2017 augmenta un 2,3% en relació amb el 2016. Els carburants per a automoció, que representen més de tres quartes parts (77,5%) del total consumit a l'Estat durant tot l'any, arriben a 27,9 milions de tones, la qual cosa significa un increment interanual d'un 2,4%.

Altrament, durant el mes de gener, el consum de carburant d'automoció a les Illes Balears expressat en unitats de volum arriba a 48.755 quilolitres, un 4,7% més que al gener del 2017. Mallorca registra una pujada del 5,3%, Menorca del 3,2% i les Pitiüses de l'1,7%. Finalment, el consum acumulat del 2017 en el conjunt de l'arxipèlag s'incrementa un 2,4% respecte del 2016, i destaquen les pujades registrades a Mallorca (2,6%) i a les Pitiüses (2,1%).

2.2 Consum de no residents

Taula 31. Enquesta de despesa turística (EGATUR)

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Enquesta de despesa turística				
Despesa total (milions d'€)	gener-desembre	16.017,0	↗	11,8
Despesa mitjana per persona (€)	gener-desembre	980,6	↗	5,2
Despesa mitjana diària (€)	gener-desembre	136,8	↗	5,6
Compres i extraccions d'efectiu amb targeta emesa a l'estranger (milions d'€)				
Total	gener-desembre	4.495,0	↗	12,6
Regne Unit	gener-desembre	1100,7	↗	9,0
Alemanya	gener-desembre	990,7	↗	6,2
França	gener-desembre	309,0	↗	16,4
Itàlia	gener-desembre	267,2	↗	11,9
Estats Units	gener-desembre	249,9	↗	33,3
Suïssa	gener-desembre	232,7	↗	7,6
Suècia	gener-desembre	155,9	↗	16,3
Noruega	gener-desembre	90,7	↗	18,5
Bèlgica	gener-desembre	86,9	↗	12,2
Dinamarca	gener-desembre	85,0	↗	17,0
Holanda	gener-desembre	72,2	↗	-1,4
Àustria	gener-desembre	71,6	↗	6,5
Rússia	gener-desembre	62,3	↗	42,6
Irlanda	gener-desembre	58,2	↗	15,0
Portugal	gener-desembre	55,8	↗	8,1
Resta	gener-desembre	606	↗	22,6

Fonts: 4B-Euro6000-ServiRed i Ibestat

El 2017, la **despesa total efectuada pels turistes** a les Illes Balears continuà la bona tendència de l'any anterior i augmentà en termes interanuals un 11,8% fins a arribar a 16.017 milions d'euros. Tot i que el mercat nacional incrementa notablement la seva despesa (7,6%), per arribar als 1.425,6 milions d'euros, és el turisme estranger el principal responsable de l'increment (12,2%). El turisme alemany realitzà la major despesa durant l'any passat (4.965,2 M€) i augmenta un 9,7% respecte a l'any anterior. En segon lloc, per volum de despesa, se situa el mercat britànic amb 3.550,9 M€ i un augment del 9,0%.

Quant a la **despesa mitjana diària i a la despesa mitjana per persona**, també es registren increments (5,6% i 5,2%, respectivament), per deixar la despesa mitjana diària en 136,8 € i la despesa mitjana per persona en 980,6 €. Aquesta similitud en el comportament de les dues dades durant l'any 2017 s'explica perquè la duració mitjana de les estades dels turistes estrangers no varia significativament en comparació amb l'any 2016.

DURANT L'ANY 2017 LA DESPESA TURÍSTICA A LES ILLES BALEARS AUGMENTÀ UN 13,9%.

Considerades conjuntament, durant l'any 2017 les compres i les disposicions d'efectiu que es fan a les Illes Balears amb **targetes emeses a l'estranger** registren un fort increment (12,6%) en relació amb l'any 2016. Si distingim entre el tipus d'operacions, les compres creixen a un ritme més accentuat que les disposicions d'efectiu, un 14,6% les primeres i un 5,8% les segones. L'import acumulat durant l'any passat arriba a 4.495,0 milions d'euros, el 78,4% dels qual correspon a compres (3.523,4 milions) i, la resta, a disposicions d'efectiu en caixers automàtics (971,6 milions). La compra mitjana queda en 112,26 euros per operació (amb un -3,9% de variació interanual), mentre que la disposició mitjana disminueix fins als 174,8 euros per operació (-9,9%). Agregant els tipus d'operació, els principals mercats emissors de turistes de les Balears, el britànic i l'alemany, presenten importants augments interanuals (un 9,0% i un 6,2%, respectivament). D'altra banda, s'acceleren els increments de la despesa en ambdós tipus d'operació en gairebé tots els principals mercats emissors, especialment els Estats Units (33,3%), Rússia (42,6%) i Noruega (18,5%). S'ha de recordar, en qualsevol cas, que l'origen de l'entitat emissora no necessàriament coincideix amb l'origen del titular.

3 Inversió

Taula 32. Indicadors d'inversió

Illes Balears	Darrera dada		Cicle-tendència T ^t _{t-12} (%)	
Societats mercantils creades	gener	325	→	0,3
Augment net de capital (milers d'€) ¹	gener	281.262	↗	22,0
Centres de treball inscrits a la SS (règim general)	febrer	40.309	↗	2,9
Mallorca	febrer	30.840	↗	3
Menorca	febrer	3.292	→	1,9
Eivissa	febrer	5.777	↗	2,7
Formentera	febrer	396	↗	3,8
Import de noves hipoteques (milions d'€)	gener	208	↗	16,1
Mallorca	gener	158	↗	13,5
Menorca	gener	8	↘	-6,5
Pitiüses	gener	43	↗	44,4
Dipòsits (milions d'€)	3r trim	25.712	↗	8,1
Crèdits (milions d'€)	3r trim	30.945	↘	-2,7
Matriculació de vehicles de càrrega ^{2,3}	gener	546	↗	53,8
Matriculació de vehicles per a lloguer ³	gener	2.933	↗	84,3
Inversió estrangera (milions d'€)	3r trim	29	↗	3,5

Font: BE, DGT, INE, MINETUR, Ibestat i elaboració pròpia

¹ Capital de noves societats, més ampliacions de capital, menys reduccions de capital

² Camions, furgonetes, remolcs i tractors industrials. La dada correspon a la taxa de variació de la sèrie original

³ La dada correspon a la taxa de variació interanual de la sèrie original

Al mes de gener, el nombre de **societats mercantils** creades a les Illes Balears arribà a 325, totes societats limitades, xifra que representa un 13,2% més que les constituïdes el mateix mes de l'any 2017. El capital subscrit és de 65,7 milions d'euros i representa un increment d'un 181,6% interanual. D'altra banda, el nombre de societats dissoltes (178) augmenta un 3,5%. A Espanya es constitueixen 9.406 societats (un 5,8% més) i se'n dissolen 3.708 (6,9%). Al llarg del 2017 es creen en total a les Illes Balears 3.488 societats, un 2,6% menys que les constituïdes el 2016. En canvi, el nombre acumulat de societats dissoltes en aquest període (915) augmenta de manera significativa (6,6%). Durant l'any passat, el capital net —la diferència entre, d'una banda, el capital subscrit per les noves societats més les ampliacions de les existents i, de l'altra, les reduccions de capital

de societats ja creades— minva en termes interanuals un 18,6% i arriba a 827,8 milions d'euros.

AL LLARG DEL 2017 EL DINAMISME EMPRESARIAL A LES BALEARS S'AFEBLEIX

Al febrer del 2018 hi ha a les Illes Balears 40.309 **centres de treball** inscrits en el règim general de la Seguretat Social. En relació amb el mateix mes de l'any passat la xifra representa un augment de comptes de cotització d'un 2,9% per al total de l'arxipèlag. Per illes i en termes percentuals destaca un altre cop Formentera, amb un increment d'un 6,2%; a continuació, amb increments més continguts, es troben Eivissa (3,0%) i Mallorca (2,9%). Finalment, Menorca registra una taxa interanual d'un 1,9%.

A les Illes Balears, tot i que les darreres dades provisionals de constitució d'**hipoteques** corresponents al mes de desembre mostren un lleuger retrocés per al conjunt de l'arxipèlag, els resultats acumulats al llarg del 2017, en canvi, acrediten la bona marxa del mercat hipotecari, encara que amb algunes diferències entre les distintes illes que exposam a continuació. Al desembre, el nombre d'hipoteques, rústiques i urbanes, contractades en el conjunt de l'arxipèlag presenta una baixada interanual d'un 0,2% i suma un total de 952. L'import hipotecat, en canvi, experimenta un fort increment (25,4%) i arriba gairebé als 208 milions d'euros. Aquest mes, doncs, l'import mitjà de les hipoteques és de 218,3 milers d'euros, més d'una quarta part (25,7%) per sobre de l'import mitjà d'un any enrere. Quant als habitatges, al desembre se subscriuen 625 hipoteques (una davallada d'un 7,0% interanual) per un import de 120,1 milions d'euros, que representa una pujada d'un 20,5% interanual.

L'IMPORT MITJÀ DE LES HIPOTEQUES SOBRE HABITATGES ES DISPARA DURANT EL 2017

Tenint en compte els resultats acumulats durant el 2017, la variació del nombre d'hipoteques (14.686) respecte del 2016 (13.907) és d'un 5,6%. Durant aquests mesos es contracta un import de gairebé 2.867 milions d'euros i suposa un augment interanual d'un 16,6%. L'import mitjà de les hipoteques augmenta un 10,4% i és de 195,2 milers d'euros. Menorca (23,8%) i les Pitiüses (21,1%) són les illes que en termes percentuals registren els majors avanços interanuals en la constitució d'hipoteques, mentre que a Mallorca, que concentra un poc més de tres quartes parts del total, la variació és més moderada (1,2%). Pel que fa a l'import subscrit, totes les illes registren pujades significatives, especialment les Pitiüses (45,2%). D'altra banda, tant el nombre d'hipoteques constituïdes sobre habitatges com l'import registrat s'intensifiquen significativament en el darrer any. En el conjunt de la comunitat autònoma es contracten 10.084 hipoteques sobre habitatges (un 7,1% més) per un import de 1.608 milions d'euros (23,2%). Per illes i en termes percentuals, és destacable el creixement de quasi un 50,0% a les Pitiüses que presenta, a més, l'import mitjà contractat més alt, amb 188,4 milers d'euros. A Menorca l'augment és d'un 35,4%, i a Mallorca, d'un 17,2%.

D'acord amb les dades publicades pel Banc d'Espanya, durant el tercer trimestre del 2017 el volum de **crèdit** viu a les Illes Balears, considerant conjuntament el de les administracions públiques, el de les empreses i el de les llars, continua i la baixa i, en relació al trimestre precedent, es redueix un -1,6% (un -2,8% en termes interanuals). En aquest trimestre, el volum arriba a 30.945 milions d'euros. Una xifra tan baixa com la d'aquest trimestre no es comptabilitzava d'ençà del 2006. El nivell d'endeutament de les administracions públiques amb les entitats de crèdit (1.748 milions) minva intensament (gairebé un -10,0% respecte del segon trimestre del 2017), de manera que el crèdit al sector públic continua reduint el seu pes i representa aquest trimestre el 5,6% del crèdit total concedit a les Illes Balears, sis dècimes percentuals menys que el valor del trimestre anterior. Aquesta proporció és inferior a la que es manté en el conjunt de l'Estat, on representa el 6,1% del finançament total. A les Illes Balears

el 94,4% restant, 29.198 milions d'euros, correspon a crèdits concedits al sector privat, els quals disminueixen en termes intertrimestrals un 1,1%. En el conjunt de l'Estat el volum dels crèdits concedits continua també clarament a la baixa. Així, la dada referida al trimestre que examinem comptabilitza 1,27 bilions d'euros en préstecs concedits al sector públic i al sector privat, amb una disminució intertrimestral d'un 1,4% i d'un 3,1% en termes interanuals. També en el cas espanyol torna a caure amb força (un -6,8% en relació amb el trimestre precedent) el volum del crèdit a les administracions públiques (77.291 milions). Finalment, l'import del crèdit concedit al sector privat a Espanya és d'1,20 bilions d'euros i representa, respecte del segon trimestre, una davallada d'un 1,0%.

EN EL TERCER TRIMESTRE DEL 2017 EL NIVELL D'ENDEUTAMENT DEL SECTOR PÚBLIC DE LES ILLES ES REDUEIX UN 9,8%

En el conjunt de l'Estat espanyol, seguint amb l'anàlisi del tercer trimestre, el percentatge del finançament destinat a activitats productives (el 46,1% del total del crèdit) s'ha recuperat lleugerament, en concret tres dècimes percentuals. L'import total és de 587,6 mil milions d'euros, xifra que suposa una reducció d'un 0,8% en relació amb el segon trimestre d'enguany i d'un 2,8% en termes interanuals. Tot i així, el comportament sectorial és desigual. Únicament les activitats econòmiques que formen part del sector primari registren una pujada d'un 0,6% intertrimestral. En canvi, la resta dels sectors econòmics es ressenten de la reducció del crèdit, especialment els sectors de la construcció (un -1,6% en comparació amb el trimestre precedent) i de la indústria (-1,5%). El crèdit destinat a finançar els serveis —el de major pes, amb un 72,0% del total concedit— es redueix un 0,6% i, de totes les activitats integrades en aquest sector, únicament registren pujades les d'intermediació financera (1,6%) i les d'altres serveis (1,5%).

L'evolució dels **dipòsits** en entitats de dipòsit a les Illes Balears ha seguit, en línies generals i com hem exposat en anteriors butlletins, una trajectòria oposada a la dels crèdits. Durant el tercer trimestre del 2017 es confirma aquesta tendència a l'alça i el volum total dels dipòsits (25.712 milions d'euros) s'incrementa un 8,5% en relació al segon trimestre (un 7,6% en termes interanuals). Els dipòsits de les administracions públiques, que equivalen al 6,7% del total, augmenten un 60,1% intertrimestral i els d'altres sectors residents ho fan un 6,0%. A Espanya, el ritme de creixement dels dipòsits en general es mostra més fluctuant que el de les Illes Balears. Aquest trimestre l'import total arriba a 1,23 bilions d'euros i la taxa de variació intertrimestral se situa en un -0,5%. Finalment, l'evolució de la ràtio o proporció entre crèdits i dipòsits continua apropant-se al 100% i aquest trimestre queda en 120,4%.

Pel que fa a la **matriculació de vehicles de càrrega**, durant el mes de gener es manté la tendència a l'alça i les matriculacions (546 vehicles) augmenten un 53,8% interanual. Tenint en compte el total acumulat al llarg dels 2017, la matriculació de camions, furgonetes, tractors i altres vehicles de càrrega arriba a 6.601 vehicles, la qual cosa representa un increment d'un 16,0% en relació a les matriculacions del 2016.

4 Sector exterior

Balança comercial

Taula 33. Principals béns industrials exportats des de les Illes Balears

Principals mercats exteriors ¹ (milers d'€)	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Calçat	gener-desembre	90.721,2	↗	6,1
Alemanya	gener-desembre	16.045,6	↗	18,6
Itàlia	gener-desembre	12.224,5	↗	8,0
França	gener-desembre	12.118,3	→	1,6
Regne Unit	gener-desembre	7.091,7	↗	3,6
Perfumeria i cosmètics	gener-desembre	33.420,9	↗	19,0
Hong Kong	gener-desembre	7.506,9	↗	68,6
Països i territoris no determinats	gener-desembre	5.358,1	↗	2,0
Regne Unit	gener-desembre	3.356,8	↘	-18,5
Suïssa	gener-desembre	3.248,4	→	1,3
Pell i cuiro	gener-desembre	5.505,6	→	-1,3
Xina	gener-desembre	2.093,3	↗	71,3
Itàlia	gener-desembre	1.129,8	↘	-47,9
Regne Unit	gener-desembre	450,8	↗	19,0
Portugal	gener-desembre	292,6	↘	-5,4
Joieria i bijuteria	gener-desembre	6.744,6	↘	-5,0
Estats Units	gener-desembre	1.462,0	↗	12,6
Hong Kong	gener-desembre	1.400,9	↗	2,7
Portugal	gener-desembre	501,7	↗	3,6
França	gener-desembre	401,7	↘	-24,1
Mobles	gener-desembre	18.361,8	↘	-15,9
República Dominicana	gener-desembre	11.289,3	↗	-20,9
Mèxic	gener-desembre	3.820,2	↗	1.307,6
Jamaica	gener-desembre	1.279,6	→	0,1
Bahames	gener-desembre	754,2	↗	s.d.
Total exportacions indústria manufacturera²	gener-desembre	1.575,2	↗	71,8
Total exportacions²	gener-desembre	1.853,6	↗	59,0

Font: ICEX, elaboració pròpia

¹El total de cada un dels sectors no suposa la suma dels països que s'esmenten en aquesta taula

²El "total exportacions" no suposa la suma dels sectors que s'esmenten en aquesta taula

L'activitat comercial amb l'exterior culmina l'exercici del 2017 amb el millor balanç de la sèrie històrica malgrat que, al mes de desembre, el valor total de les **exportacions** (136,4 M€) disminueix quasi un 6,0% en termes interanuals. Les importacions facturen aquest mes 90,6 M€ i també davallen un 1,5%. El saldo del mes és, per tant, positiu (45,8 M€) i la taxa de cobertura és del 150,5%.

Comparant les dades acumulades de tot l'any 2017 amb les del 2016, les exportacions augmenten gairebé un 60,0% i la facturació arriba a 1.853,6 milions d'euros, superant així en més de 687,0 milions la facturació de tot l'exercici del 2016. Les importacions (1.775,5 M€) pugen més moderadament (25,3%), la qual cosa explica, per una part, la reducció del saldo comercial negatiu en un 131,0% i, de l'altra, la millora de la taxa de cobertura del període en més de 22,0 punts percentuals, la qual queda en el 104,4%, reflectint així el segon superàvit comercial de la sèrie disponible.

LA TAXA DE COBERTURA DEL 2017 QUEDA EN EL 104,4%, REFLECTINT EL SEGON SUPERÀVIT COMERCIAL DE LA SÈRIE DISPONIBLE

El valor facturat pels productes de la indústria manufacturera durant el 2017 (1.575,2 M€) creix encara de forma més contundent (71,8%) i representa el 85,0% del total exportat al llarg de l'any. Un dels trets destacables del 2017 és que el calçat —tradicionalment una de les principals partides exportadores

que els darrers anys seguia una forta tendència a la baixa—aconsegueix remuntar i les vendes han augmentat un 6,1%. Seguint la classificació d'activitats CNAE i focalitzant els sectors manufacturers més tradicionals, també presenten un bon comportament: els perfums i cosmètics (18,5%); les begudes (13,5%), especialment el vi (17,1%); la indústria de l'alimentació (10,3%); les indústries tèxtil (11,4%) i de confecció de peces de vestir (20,6%); finalment, la indústria química (269,0%), en especial les matèries primeres i semimanufactures de plàstic (279,4%), que al llarg del 2017 es consoliden com la principal partida en volum de facturació. Per contra, altres manufactures tradicionals presenten taxes de variació negatives, entre les quals destaquen, en termes percentuals: les manufactures de pell i cuir (-1,6%), els mobles (-15,9%) i, per acabar, els articles de joieria i bijuteria (-5,0%).

Els països pertanyents a la Unió Europea constitueixen el mercat principal de les manufactures de les Illes Balears. Al 2017 ocupen la primera posició del rànquing els Països Baixos, amb una facturació superior als 315 milions d'euros i un increment interanual de més d'un 350,0%. A continuació França (287,2 M€ i gairebé un 200,0% d'increment), seguida d'Alemanya (233,6 M€) i d'Itàlia (131,2 M€). El primer país no europeu és la República Dominicana, amb una facturació de gairebé 50,0 milions, malgrat registra un descens interanual d'un 18,7%.

Taula 34. Exportacions productes agraris

Mercaderies agràries exportades		Tones	Milers d'€		Tones		Milers d'€
Patates	gener-desembre	17.239	6.966	↗	9,8	↘	-20,0
Regne Unit	gener-desembre	5.240	2.415	↘	-12,7	↘	-33,1
Dinamarca	gener-desembre	2.332	1.378	↘	-16,9	↘	-15,8
Goma de garrofi	gener-desembre	1.412	10.898	↗	3,9	↗	8,1
Alemanya	gener-desembre	192	1.063	↘	-29,2	↘	-46,9
Dinamarca	gener-desembre	369	2.992	↗	6,6	↗	9,4
Vins i licors	gener-desembre	1.667	12.169	↘	-17,2	↗	13,7
Alemanya	gener-desembre	761	4.140	↗	4,5	↗	3,0
Suïssa	gener-desembre	281	2.963	↗	17,6	↗	28,0

Font: Ibestat

A banda de la facturació de la indústria manufacturera i la de les activitats relacionades amb la provisió de viatges a bucs i aeronaus (240,2 M€), la següent partida exportadora en volum de facturació correspon a l'agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca amb 33,3 M€ i un creixement, respecte del 2016, d'un 12,6%. Quant als principals productes destinats a l'exportació, s'observa que amb relació a la patata augmenten les vendes en volum (9,8%) però disminueixen en valor monetari (-20,0%). Entre els principals països compradors d'aquest tubèrcul, disminueixen les compres al Regne Unit, Dinamarca i Alemanya i augmenten les de Polònia (80,2%). Pel que fa a la goma de garrofi, les vendes internacionals d'aquest producte, del qual les Illes Balears són un exportador amb pes mundial, augmenten tant

en valor monetari (8,1%) com en volum (3,9%). Les exportacions disminueixen a Alemanya, encara que a Dinamarca i als Estats Units tenen signe positiu. El mercat exterior per al vi i el licor s'alenteix en volum exportat (-17,2%), si bé es manté en positiu en valor monetari (13,7%). Les vendes es mantenen en positiu pels principals països compradors i destaca Suïssa (17,6%) i, en menor proporció, Alemanya (4,5%).

Les exportacions del conjunt de l'Estat durant el 2017 creixen gairebé un 9,0% interanual i les importacions un 10,5%. Per tant, s'amplia el dèficit de la balança comercial, on el saldo negatiu creix un 42,3% i es reflecteix en la taxa de cobertura, que cedeix 1,8 punts percentuals en relació al 2016, quedant en el 91,8%.

Durant el tercer trimestre del 2017, la **inversió estrangera** a les Illes Balears (29,3 milions d'euros) redueix en més d'un 85,0% el volum invertit el trimestre precedent (196,5 M€). La xifra és la més baixa dels darrers cinc anys i representa, en termes interanuals, una davallada encara més contundent (-87,9%). D'acord amb les estadístiques d'inversió estrangera que publica el Ministeri d'Economia i Competitivitat, el gruix de la inversió (63,2%) d'aquest trimestre, com ja hem indicat en altres ocasions, es destina a activitats immobiliàries, concretament a la compravenda i lloguer d'immobles i a la promoció immobiliària. D'ençà del 2011, el capital estranger acumulat directament en aquestes activitats arriba als 1.170 milions d'euros, un poc més d'un 40,0% de tota la inversió d'aquest període, reflectint l'estreta relació entre la recuperació del sector de la construcció amb l'interès dels inversors estrangers.

EL GRUIX DE LA INVERSIÓ ESTRANGERA A LES ILLES ES CONCENTRA EN EL SECTOR IMMOBILIARI

Retornant al trimestre actual, el segon sector destinatari de la inversió, amb un 13,2% del total, correspon als serveis d'allotjament i, finalment, amb un 10,7%, al sector del comerç a l'engròs. La inversió en la resta de sectors és menys rellevant.

Com ja és habitual, el gruix del capital estranger procedeix majoritàriament de països amb règims fiscals molt atractius per a multinacionals i empreses inversores. De fet, en el tercer trimestre, gairebé un 30,0% del capital prové de Suïssa; un 21,1%, de Luxemburg i, finalment, un 8,2% prové del Regne Unit. També és significatiu el capital procedent d'Alemanya (21,8%) i de França (6,9%).

Considerant els tres primers trimestres de 2017, les inversions cap a les Illes sumen 275,4 milions, la qual cosa representa, en relació amb el mateix període de 2016, una davallada de quasi un 46,0%. A Espanya, l'evolució de les inversions estrangeres continua a la baixa. En el tercer trimestre el seu import arriba als 4.675 milions d'euros, un 43,0% menys que en el mateix trimestre de l'any 2016. Considerant les dades acumulades en els tres primers trimestres de 2017, la inversió en el conjunt de l'Estat (16.417 M€) es redueix un 3,1%.

D'altra banda, les **inversions de les Illes Balears a l'estranger** són de poca quantia. En el tercer trimestre sumen 8,0 milions d'euros i la part més important de la inversió s'ha concentrat en els Emirats Àrabs Units, concretament en el sector d'agències de viatges i d'operadors turístics (75,2%). La resta de la inversió ha viatjat als Països Baixos i els sectors destinataris són els serveis d'allotjament i de comerç al detall.

V. MERCAT LABORAL

1

Dades laborals de l'EPA. Illes Balears, Espanya i UE-28

Taula 35. Indicadors d'ocupació i atur (Illes Balears, Espanya i UE-28)

Indicador	Illes Balears			Espanya			Europa (UE-28)		
	Període: 4T17			Període: 4T17			Període: 3T17		
	Darrera dada	Cicle-tendència T _{t-12} (%)		Darrera dada	Cicle-tendència T _{t-12} (%)		Darrera dada	Cicle-tendència T _{t-12} (%)	
Persones actives (milers)	595,5	→	0,4	22.765,0	→	-0,1	247.668,5	→	0,7
Taxa d'activitat (16-64 anys) (%)	74,9	→	-1,1	75,1	→	-0,1	73,6	→	0,4
Taxa d'ocupació (16-64 anys) (%)	65,4	→	-0,1	62,6	→	1,5	68,2	→	1,1
Persones ocupades (milers)	520,3	→	2,0	18.998,4	↗	2,6	229.533,2	→	1,6
Homes	279,5	→	1,4	10.339,2	↗	2,7	124.301,3	→	1,6
Dones	240,8	→	1,5	8.659,1	↗	2,7	105.232,0	→	1,7
Persones menors de 25 anys	28,8	↗	11,0	931,6	↗	13,9	19.371,8	↗	2,1
Persones de 25 a 54 anys	414,2	→	1,4	14.891,5	→	1,4	166.266,9	→	0,8
Persones de 55 anys i més	77,4	↘	-2,3	3.175,2	↗	5,6	38.080,9	↗	4,5
Persones estrangeres	111,6	↗	4,7	2.125,6	↗	5,6	18.112,3	↗	4,9
Persones en atur (milers)	75,1	↘	-9,4	3.766,7	↘	-11,4	18.135,3	↘	-10,2
Homes	44,7	↗	3,1	1.820,6	↘	-13,4	9.413,8	↘	-10,9
Dones	30,5	↘	-19,9	1.946,0	↘	-9,7	8.721,5	↘	-9,2
Persones menors de 25 anys	12,1	↘	-15,5	558,2	↘	-10,2	3.848,1	↘	-10,9
Persones de 25 a 54 anys	51,0	↘	-14,8	2.675,8	↘	-12,8	11.938,3	↘	-10,8
Persones de 55 anys i més	11,9	↗	24,7	532,7	↘	-5,8	2.240,2	↘	-7,0
Persones estrangeres	22,5	↘	-7,3	655,4	→	-0,2	2.427,7	↘	-6,5
Taxa d'atur (%)	12,6	→	-1,2	16,6	↘	-2,1	7,3	→	-0,9
Homes	13,8	→	0,8	15,0	↘	-2,2	7,1	→	-0,9
Dones	11,2	↘	-3,5	18,4	→	-1,9	7,7	→	-0,8
Persones menors de 25 anys	29,7	↘	-10,3	37,5	↘	-5,5	16,6	→	-1,9
Persones de 25 a 54 anys	11,0	→	-1,6	15,2	→	-2,0	6,7	→	-0,8
Persones de 55 anys i més	13,4	↗	4,3	14,4	→	-1,7	5,6	→	-0,6
Persones estrangeres	16,8	→	-1,7	23,6	→	-1,1	11,8	→	-0,1
Taxa protecció de l'atur	30,6	↗	6,7	28,3	→	0,1		↗	-
Taxa de temporalitat assalariats	31,0	→	1,9	26,7	→	0,2	14,8	→	0,2
Taxa de parcialitat assalariats	13,6	→	0,3	14,8	→	-0,5	19,1	→	-0,1
% persones autoocupades	19,0	↘	-2,0	16,2	→	-0,6	10,2	→	-0,2

Font: Eurostat, INE, OTIB

Nota: la variació de les taxes es dona com a diferència de punts percentuals respecte al mateix període de l'any anterior

L'economia de la zona euro manté un fort dinamisme durant el tercer trimestre del 2017, supera les previsions anteriors i s'espera que continuï amb solidesa per la bona situació dels mercats de treball i les bones condicions de finançament. També s'observa una major convergència en els creixements dels diferents estats de l'eurozona. Així, el PIB del tercer trimestre assoleix el 2,8%, que representa un creixement del 0,7% interanual. Les darreres projeccions del Banc Central Europeu mostren una revisió a l'alça de les presentades en previsions anteriors i s'espera que el 2017 tanqui amb un creixement del 2,4%. Alhora, a mesura que perdin força els factors que mantenen el creixement, aquest es moderarà gradualment, assolirà el 2,3% el 2018 i l'1,9% el 2019. El Fons Monetari Internacional presenta en l'informe d'octubre del 2017 un creixement de la zona euro per sota d'aquests valors, un 2,1% per al 2017 i un 1,9% per al 2018. En l'apartat dedicat al context internacional d'aquest butlletí s'amplia aquesta informació.

La millora del mercat de treball es manté durant el tercer trimestre, però s'espera que perdi força de manera gradual per la finalització de mesures d'estímul aplicades en alguns països i per la manca de mà d'obra qualificada. Ara per ara, la població activa creix un 0,7% i l'ocupada un 1,7%, mentre que el nombre de persones en atur disminueix un 10,1%. Més en detall, l'ocupació augmenta amb més força entre les dones (1,7%), les persones de més de 55 anys (4,7%) i la població estrangera (5,1%). Aquestes dades es reflecteixen en una taxa d'ocupació de la població de 16 a 64 anys del 68,2%, que suma 1,1 p. p. més que ara fa un any i que assoleix un valor màxim, i se situa com la taxa més elevada de tota la sèrie històrica.

La taxa d'atur del tercer trimestre és del 7,3% i se situa en valors semblants als de l'any 2008. En termes interanuals, el descens del nombre de persones en situació d'atur es manté per sobre del 10% (-10,1%). Els perfils que registren les disminucions més accentuades de l'atur són els dels homes (-10,6%) i les persones de 25 a 54 anys (-10,8%). Pel que fa a la taxa d'atur, dos col·lectius mostren taxes de dues xifres: els menors de 25 anys (16,6%) i els estrangers (11,8%). Aquests grups, malgrat els descensos interanuals, encara pateixen taxes d'atur molt elevades en comparació amb la resta de perfils.

A Espanya, el creixement continua per sobre del 3% en termes interanuals (3,1%) i mostra un augment del 0,7% en termes intertrimestrals, segons la Comptabilitat Trimestral d'Espanya. El mercat laboral continua en expansió, crea ocupació i redueix l'atur durant el darrer trimestre del 2017. El nombre de persones actives creix en aquest període un 0,1%, després de nou trimestres en negatiu. També creix el nombre d'ocupats, que arriba a les 18.998.400 persones, que representen un 2,6% més que en el mateix trimestre del 2016. Així, la taxa d'ocupació de 16 a 64 anys arriba al 62,6% els darrers tres mesos de l'any. Segons el perfil, tots els col·lectius incrementen el seu nombre en termes interanuals, però destaca especialment l'augment dels menors de 25 anys (+14,1%).

Tot i que el nombre d'aturats porta més de quatre anys consecutius de descensos, encara es troba molt per sobre dels valors anteriors a la crisi econòmica. Així, es registren 3.766.700 persones desocupades el darrer trimestre del 2017, un 11,1% menys que el mateix trimestre del 2016. En conseqüència, la taxa d'atur també perd 2,1 p. p. en el darrer any i se situa en el 16,6% de la població activa espanyola, el valor més baix d'un quart trimestre des del 2008. De fet, dos col·lectius mostren

reduccions per sobre del 10%: els homes (-13,1%) i les persones de 25 a 54 anys (-12,3%). Al mateix temps el grup de treballadors estrangers pràcticament es manté respecte d'un any ençà (-0,3%). Això situa les taxes d'atur dels diferents perfils per sobre del 14%, de les quals són especialment altes les dels joves (37,5%), que continua més que duplicant la del conjunt de població, i la dels estrangers (23,6%).

A les Illes Balears, el nombre de persones que s'incorporen al mercat de treball (població activa) en els darrers tres mesos de l'any creix per segon trimestre consecutiu (0,3%) i situa la taxa d'activitat de 16 a 64 anys en el 74,9%. També manté la tendència a l'alça la creació de llocs de feina, amb un increment de la població ocupada de l'1,7%, que situa el nombre d'ocupats en 520.300 persones. Aquesta és la major xifra de persones ocupades en un quart trimestre de tota la sèrie (des del 2005), i fa palesa la recuperació i, fins i tot, l'augment de l'ocupació en comparació amb les dades d'abans de la recessió econòmica. L'augment d'ocupació es trasllada a tots els col·lectius, amb l'excepció de les persones majors de 55 anys (-2,6%), especialment entre els menors de 25 anys (26,3%) i els estrangers (+4,6%).

Per la seva banda, l'atur continua a la baixa durant el darrer trimestre de l'any, amb un descens del -8,3%, que situa el nombre de persones sense feina en 75.100, el valor més baix d'un quart trimestre des del darrer de l'any 2008. A l'igual que a la resta de trimestres del 2017, tots els col·lectius han reduït el nombre de persones desocupades, amb l'excepció de les persones de 55 anys i més, que augmenten gairebé un 50% (48,8%) en termes interanuals i els homes (8,5%). Mostren disminucions de dues xifres les dones (-25,1%), els menors de 25 anys (-19,9%) i les persones de 25 a 54 anys (-13,1%). La taxa d'atur dels darrers tres mesos de l'any habitualment experimenta un repunt a conseqüència de la reducció de l'activitat econòmica dels mesos d'hivern. Malgrat això, la taxa de les Illes (12,6%) és la cinquena més baixa de totes les comunitats autònomes i se situa 3,9 p. p. per sota de la del conjunt estatal. En termes interanuals, s'ha reduït 1,2 p. p. Aquest descens es correspon amb el de les persones en atur, per tant, també disminueixen les taxes dels menors de 25 anys (-10,3 p. p.), les dones (-3,5 p. p.), les persones de 25 a 54 anys (-1,6 p. p.) i els estrangers (-1,7 p. p.). En canvi, creix entre els majors de 55 anys (4,3 p. p.) i els homes (0,8 p. p.). Una vegada més la taxa més elevada correspon al grup de persones més joves del mercat de treball, la qual se situa al voltant del 30% de la població activa de les Illes Balears (29,7%).

Respecte de les dades de l'EPA d'ocupació i atur desagregades per sectors econòmics, la informació divergeix segons el sector. En termes interanuals el nombre d'ocupats ha augmentat en l'agricultura (42,1%) i en la indústria (38,1%), mentre que l'ocupació ha minvat en la construcció (-7,4%) i més lleugerament en els serveis (-0,4%). A l'atur, l'evolució ha estat l'inversa. Per una banda, ha disminuït l'atur en les activitats industrials (-63,3%), i per l'altra s'ha incrementat en els serveis (0,8%) i, especialment, en la construcció (113,0%).

En el quart trimestre del 2017 les hores treballades pels assalariats s'han incrementat un 2,5% interanual, mentre que l'ocupació en aquest període ha pujat un 1,7%. En el darrer trimestre de l'any, segons aquestes dades, l'increment de les hores treballades supera el de l'ocupació. Per tant, continua la creació neta d'ocupació dels darrers anys, i es deixa enrere el repartiment dels llocs de feina que es va produir durant la crisi.

Taula 36. Indicadors del mercat laboral a les Illes Balears

	Darrera dada		Cicle-tendència T _{t-12} ^t (%)	
Total de persones d'alta a la Seguretat Social¹	gener	410.935	↗	4,8
Assalariats	gener	310.763	↗	6,0
Autònoms i altres règims especials	gener	100.172	→	1,5
Homes	gener	224.291	↗	4,4
Dones	gener	186.644	↗	4,4
Estrangers UE-28	gener	34.874	↗	9,4
Estrangers no UE	gener	30.903	↗	10,4
Persones en atur registrades	gener	62.719	↘	-8,1
Homes	gener	27.750	↘	-9,5
Dones	gener	34.969	↘	-6,6
Persones menors de 25 anys	gener	8.121	↗	3,7
Persones de 25 a 54 anys	gener	42.733	↘	-10,8
Persones de 55 anys i més	gener	11.865	↘	-6,1
Estrangers UE-28	gener	6.072	→	-0,4
Estrangers no UE	gener	7.876	↘	-5,5
Persones en atur registrades fa més de 12 mesos	gener	14.208	↘	-16,9
Total contractes registrats	gener	30.220	↘	-3,7
Contractes indefinits	gener	5.140	↗	15,4
Contractes temporals	gener	25.080	↘	-6,9
Contractes a temps parcial	gener	8.745	↘	-13,2
Contractes fixos discontinus	gener	747	↗	5,3

Font: TGSS, SOIB, OTIB

¹ Afiliats als règims general, d'autònoms, i als règims especials agrari, de la mar i de la llar de la Seguretat Social. No inclou afiliats a MUFACE i ISFAS ni règims especials menors de la Seguretat Social

L'any 2017 acaba mantenint la senda favorable del mercat de treball de les Illes Balears. Per una banda, el nombre mitjà d'afiliats se situa en 480.471 persones d'alta a la Seguretat social, el segon valor més alt de tota la sèrie estudiada (des de 1996), amb un augment del 5,5% respecte del 2016. Per l'altra, les persones en atur són 51.491 el 2017, una xifra per sota del resultat del 2009 i que suposa una disminució en termes interanuals del -11,7%.

Per la seva banda, Espanya també tanca el 2017 amb una evolució positiva dels indicadors laborals. Així, l'afiliació encadena increments interanuals des de fa quatre anys i la variació interanual creix un 3,5%. L'atur, en canvi, manté la tendència a la baixa iniciada al final de l'any 2013 i es redueix un -9,3% respecte d'un any enrere. El nombre de persones desocupades el 2017 és de 3.507.743, el valor més baix d'ençà del 2009.

Les hores efectives treballades pel conjunt d'ocupats del 2017 creixen lleugerament, un 0,6% interanual, mentre que l'increment de les hores treballades pels assalariats sobrepassa el punt percentual (1,4%). Per la seva banda, l'ocupació, segons dades de l'EPA, augmenta un 1,3%. L'afiliació equivalent a temps complet, de conformitat amb les dades d'IBESTAT, creix un 6,0% interanual en el darrer trimestre de l'any. Això representa que, a més d'incrementar-se el nombre d'ocupats també ho fa el d'hores treballades. L'Enquesta Trimestral de Costes Laborals ofereix la mitjana d'hores efectives treballades i, de nou, les Illes Balears són la comunitat autònoma amb major nombre d'hores per treballador, que superen en 16 hores la mitjana estatal. Segons la darrera dada disponible, el tercer trimestre del 2017 s'han treballat 137,9 hores per treballador, un 0,7% més que ara fa un any. La diferència amb la regió amb el menor nombre d'hores efectives, que és el País Basc, és de 27,6 hores. La situació de les Illes Balears encapçalant la llista per autonomies pel que fa a les hores treballades es dona independentment de la jornada. La jornada a temps complet a Balears suma 148,8 hores, que són 28,4 hores més que el País Basc, que presenta la més baixa. Això es repeteix en la jornada a temps parcial, ja que la jornada a les Illes és de 113,3 hores, de manera que es treballen 45,8 hores més a temps parcial que al País Basc. La distribució sectorial mostra que la jornada més llarga es registra en la construcció (142,8 hores), seguida dels serveis (137,8 hores) i de la indústria (133,0 hores). En termes interanuals, la indústria perd un 1,1% de les hores treballades, mentre que la construcció i els serveis en guanyen un 0,7% i un 1,1%, respectivament.

L'AFILIACIÓ DEL MES DE GENER DEL 2018 ÉS LA MÉS ALTA D'ENÇÀ DEL 2008.

Respecte de les característiques sociodemogràfiques de la desocupació, s'observa que el descens de l'atur ha estat més acusat en el cas dels homes que en el de les dones en el primer mes de l'any 2018 (-7,7% i -4,6%, respectivament). Pel que fa a l'edat, els treballadors de més de 25 anys han experimentat reduccions de l'atur (-7,6% els de 25 a 54 anys i -5,7% els de més de 55 anys), en canvi, els aturats més joves n'han incrementat la xifra (3,2%). Entre el col·lectiu d'estrangers es donen diferències segons l'origen de les persones. Per una banda, la desocupació entre els no comunitaris baixa un -2,7% i, per l'altra, creix un 1,2% entre els ciutadans de la Unió Europea. Els aturats de llarga durada sumen al gener 14.208 persones, la xifra més baixa d'un mes de gener des del 2010. En termes interanuals han reduït el seu nombre un 16,9% i ja encadenen més de quatre anys consecutius de descensos. El mapa que es mostra en aquest apartat presenta la taxa d'atur per municipis. Tal com es pot veure, els municipis de Lloseta (20,7%), es Castell (22,3%) i Llubí (20,2%) són els que en registren les taxes més altes de l'arxipèlag.

Per sectors, el 2018 hi comença amb reduccions de l'atur a tots. Destaquen el sector primari i el secundari, amb descensos superiors al 10% i, especialment, en la construcció (-15,3%). Aquest sector, tot i que va patir molt intensament els efectes de la crisi econòmica, porta des de mitjans del 2010 amb caigudes

continuades de l'atur. El sector dels serveis també disminueix la desocupació però més lleugerament (-4,8%). Dins els serveis les activitats on més cau l'atur són les de la resta de serveis (-7,1%), seguides per les del comerç (-3,9%) i per les de l'hostaleria (-2,5%).

La nova contractació a Balears en el mes de gener del 2018 ha estat de 30.220 persones, que representen un descens interanual del -1,4%. En canvi, a Espanya s'ha registrat un increment de la contractació del 7,1% respecte del primer mes del 2017. Per tipus de contracte, el descens de contractació interanual a les Illes és conseqüència de la caiguda de la contractació temporal, que baixa un 4,0%. La indefinida creix un 13,7%, de manera que el pes de la contractació indefinida de les Illes Balears (17,0%) supera amb escreix el del conjunt estatal (9,9%) i, alhora, se situa com la segona comunitat amb el major pes de contractació indefinida. Per sectors, el nombre de contractes disminueix a l'hostaleria (-6,0%) i a la resta de serveis que no són hostaleria ni comerç (-10,2%), mentre que creix a la resta, sobretot a la indústria (14,7%) i al comerç (13,5%).

L'afiliació a la Seguretat social el darrer dia del mes de gener del 2018 assoleix les 410.935 persones, que suposen un 4,6% més que ara fa un any. Aquest és el valor més alt d'un gener des de l'any 2009. L'augment de l'afiliació també es produeix a totes les comunitats autònomes, així com en el conjunt nacional (+3,5%), tot i que l'augment de les illes és, juntament amb el de les Canàries, el més alt de l'Estat. Tots els règims d'afiliació experimenten increments del nombre d'afiliats en termes interanuals, excepte el règim de la llar (-4,2%), i especialment pugen el règim del mar (8,8%) i el general (5,7%). El perfil de l'afiliació del primer mes de l'any mostra un augment similar en ambdós sexes (4,8% en els homes i 4,4% en les dones), i pel que fa al pes dels afiliats, el d'ells (54,6%) supera al de les afiliades (45,4%). Per edat, els augments més destacats els experimenten els treballadors més joves (12,2%) i els més grans (7,2%), seguits dels de 25 a 54 anys (3,8%). D'acord amb el seu origen, l'augment de l'afiliació entre els no comunitaris és lleugerament superior a la dels ciutadans de la Unió Europea (10,0% i 9,5%, respectivament).

LA TAXA D'ATUR ES MANTÉ A LA BAIXA EN EL PRIMER MES DEL 2018.

L'atur continua a la baixa a l'arxipèlag balear, amb un descens superior al 5% a totes les illes i que a Formentera arriba fins al 15%. Darrera d'aquesta, Eivissa presenta el següent major decrement (-7,6%), seguida de Menorca (-5,9%) i de Mallorca (-5,7%). La taxa d'atur del mes de gener és alta en comparació amb altres mesos de l'any com a reflex de la menor activitat econòmica dels mesos d'hivern. Així, la taxa del conjunt de les illes assoleix el 13,2% de la població activa. Més en detall, la taxa oscil·la de major a menor resultat entre el 15,8% de Menorca i el 10,7% de Formentera. Per la seva banda, a Eivissa se situa en el 15,7% i a Mallorca en el 12,8%. En termes interanuals, les reduccions més intenses de la taxa són les de les Pitiüses, amb un descens de -2,4 p. p. a Formentera i -1,6 p. p. a Eivissa, seguides de Menorca (-1,3 p. p.) i Mallorca (-1,2 p. p.).

Taula 37. Indicadors del mercat laboral per illes

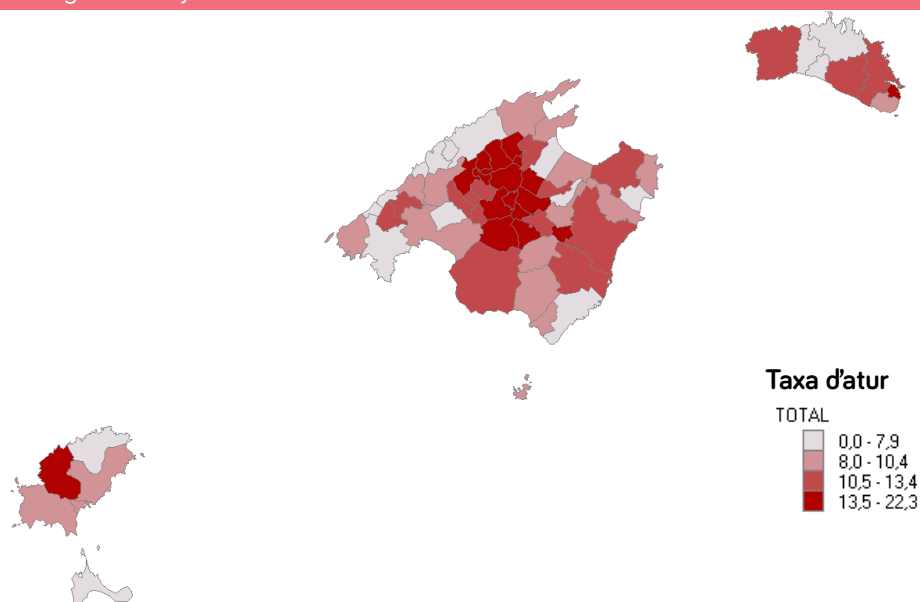
	Darrera dada		Cicle-tendència T ^t _{t-12} (%)	
Mallorca				
Població activa ¹	gener	386.577	↗	3,2
Afiliats a la Seguretat Social ²	gener	337.217	↗	4,9
Afiliats a la Seguretat Social EJC ³	4t trim	231.661	↗	6,9
Aturats registrats	gener	49.360	↘	-8,1
Taxa d'atur registrat (%) ⁴	gener	12,8	➡	-1,2
Contractes registrats	gener	19.391	↘	-7,1
Menorca				
Població activa ¹	gener	31.133	➡	1,9
Afiliats a la Seguretat Social ²	gener	26.225	↗	3,6
Afiliats a la Seguretat Social EJC ³	4t trim	16.225	↗	9,2
Aturats registrats	gener	4.908	↘	-8,4
Taxa d'atur registrat (%) ⁴	gener	15,8	➡	-1,3
Contractes registrats	gener	1.352	↗	8,2
Eivissa				
Població activa ¹	gener	51.763	↗	2,2
Afiliats a la Seguretat Social ²	gener	43.617	↗	4,0
Afiliats a la Seguretat Social EJC ³	4t trim	27.107	↗	8,4
Aturats registrats	gener	8.146	↘	-9,2
Taxa d'atur registrat (%) ⁴	gener	15,7	➡	-1,6
Contractes registrats	gener	3.748	↗	4,6
Formentera				
Població activa ¹	gener	2.849	↗	2,4
Afiliats a la Seguretat Social ²	gener	2.544	↗	6,9
Afiliats a la Seguretat Social EJC ³	4t trim	1.473	↗	11,4
Aturats registrats	gener	305	↘	-13,9
Taxa d'atur registrat (%) ⁴	gener	10,7	↘	-2,4
Contractes registrats	gener	141	↗	7,2

Font: TGSS, SOIB, OTIB, Ibestat

¹ Població activa = aturats + afiliats del mateix mes² Afiliats als règims general, d'autònoms, i als règims especials agrari, de la mar i de la llar de la Seguretat Social. No inclou afiliats a MUFACE i ISFAS ni règims especials menors de la Seguretat Social³ Afiliacions al Règim General de la Seguretat Social en Equivalència a Jornada Completa⁴ Taxa d'atur calculada a partir de l'atur registrat i la població activa. Variació com a diferència de punts percentuals respecte del mateix mes de l'any anterior

Per illa, el descens de la nova contractació es correspon a la baixada experimentada a Mallorca (-3,6%), atès que augmenta a la resta de l'arxipèlag, sobretot a Menorca (22,4%), seguida d'Eivissa (4,9%) i de Formentera (1,0%). Per sectors, la caiguda de la contractació es dona a l'hostaleria (-6,0%) i a la resta del sector serveis (-10,2%), que atesa la seva importància dins l'economia de les illes contraresten l'increment de la resta d'activitats. Per illa, destaquen els increments de la indústria en termes interanuals a Formentera (60,0%) i a Eivissa (44,6%), i el de la construcció a Menorca (52,3%).

L'afiliació a la Seguretat Social el darrer dia de mes s'incrementa a tot l'arxipèlag en termes interanuals en el mes de gener del 2018. N'encapçala el creixement Formentera (7,7%), seguida de Mallorca (4,7%), Eivissa (4,0%) i Menorca (3,6%). Segons les darreres dades de l'IBESTAT, en el darrer trimestre del 2017 també creix el nombre de llocs de feina equivalents a temps complet. El creixement del quart trimestre puja un 6,6% en el conjunt de l'arxipèlag. Per illes, destaca el gran increment de Formentera (11,9%), que supera el de la resta: Mallorca augmenta un 6,1%, Menorca un 5,6% i Eivissa un 5,1%.

Font: OTIB, SOIB i TGSS

3 Costs laborals

Taula 38. Cost i jornada laboral

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Cost total per assalariat i mes (€)	3r trimestre	2.339,8	↗	3,1
Cost laboral per hora efectiva (€)	3r trimestre	17,0	↗	2,1
Indústria i energia	3r trimestre	18,9	↗	2,9
Construcció	3r trimestre	15,6	→	1,0
Serveis	3r trimestre	17,0	↗	2,2
Índex de costos laborals de les Illes Balears (ICLIB)	3r trimestre	101,0	→	1,5
ICLIB corregit d'efectes estacionals i de calendari	3r trimestre	105,3	→	1,8
Cost salarial total	3r trimestre	100,3	→	1,7
Cost salarial (T. Complet)	3r trimestre	100,6	↗	2,3
Cost salarial (T. Parcial)	3r trimestre	98,5	→	-1,2
Indústria	3r trimestre	101,0	↗	2,3
Construcció	3r trimestre	92,9	↗	2,9
Serveis	3r trimestre	100,9	→	1,5
Altres costos	3r trimestre	103,0	→	1,0
Hores efectives per assalariat / mes	3r trimestre	137,9	→	1,0
Indústria i energia	3r trimestre	133,0	→	-1,1
Construcció	3r trimestre	142,8	→	0,7
Serveis	3r trimestre	137,8	→	1,1
Increment salarial pactat en convenis (%)	desembre	1,3	→	0,2

Font: INE, MEYSS

El cost laboral del tercer trimestre del 2017 assoleix els 2.339,8 euros de mitjana a les Illes Balears, segons l'enquesta trimestral de cost laboral de l'INE, un 3,1% més respecte de la xifra d'ara fa un any. A Espanya el cost és superior, amb 2.454,3 euros, amb un increment interanual del 0,4%. En aquest trimestre, dotze comunitats autònomes han augmentat el cost laboral, especialment Astúries (3,7%), Navarra (3,6%) i les Illes Balears (3,1%). Les altres cinc regions han reduït el cost respecte d'un any ençà, sobretot a Múrcia (-0,7%). En termes absoluts,

les Illes Balears es troben en una posició intermitja en relació a la resta de comunitats autònomes, entre la que té el cost laboral més alt, el País Basc (2.951,0 euros) i Extremadura, que és la que el té més baix (2043,8 euros).

EL COST LABORAL PER TREBALLADOR (ICLIB DESESTACIONALITZAT) AUGMENTA UN 1,8% A LES ILLES BALEARS EN EL TERCER TRIMESTRE DEL 2017

L'Índex de costos laborals de les Illes Balears (ICLIB) mostra els costos laborals corregits de l'efecte composició sectorial i per tipus de jornada. L'ICLIB del tercer trimestre ha experimentat un increment interanual de l'1,5%, que creix fins l'1,8% si s'analitza corregit d'efectes estacionals i de calendari. Pel que fa al cost salarial també guanya un 1,7%, empès principalment per la construcció (2,9%) i la indústria (2,3%), ja que els serveis i altres costos ho fan amb menys força (1,5% i 1,0%, respectivament). Alhora, el comportament segons el tipus de jornada mostra resultats divergents. D'una banda els treballadors a temps complet han incrementat el salari per hora un 2,3% i, de l'altra, els de jornada parcial han perdut un 1,2% del salari per hora.

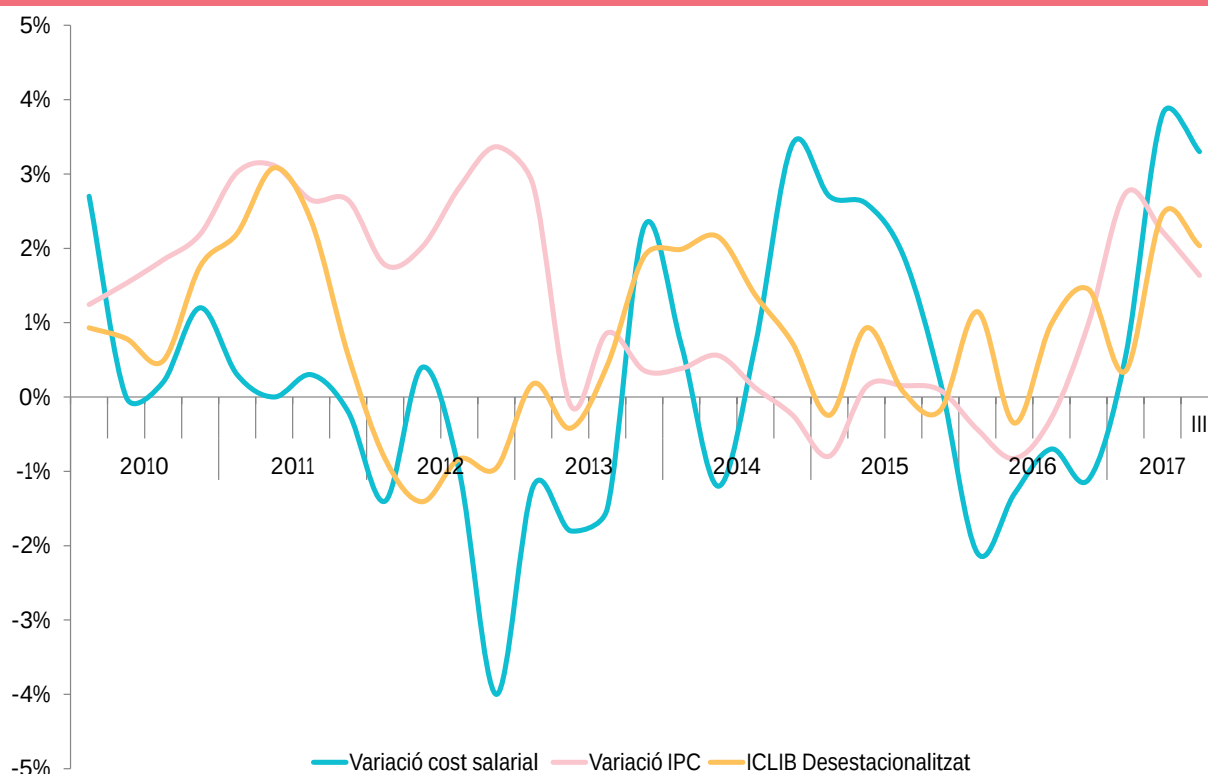
El cost laboral inclou les prestacions socials, les cotitzacions obligatòries, les indemnitzacions i el cost salarial. El cost salarial del tercer trimestre és de 1.709,5 euros a les Illes Balears, que representa el 73,1% del cost laboral total. Respecte del valor d'ara fa un any, el cost salarial ha experimentat un increment del 3,3%. Per sectors, de manera habitual la indústria és el sector que presenta el major cost salarial (1.847,2 euros), la segueixen els serveis (1.712,4 euros) i la construcció (1.573,3 euros), que és el sector amb les retribucions més baixes. Tots ells han augmentat respecte d'ara fa un any, especialment els serveis (3,6%), la construcció (2,8%) i la indústria (1,7%).

En el tercer trimestre, el cost laboral per hora efectiva treballada és de 17,0 euros, que és un 2,1% més que en el mateix període del 2016. En comparació amb la resta de comunitats autònomes, les Illes Balears presenten el segon cost laboral per hora efectiva més baix, només per darrere de Canàries, que és la regió amb el

menor cost (16,2 euros). Per tant, les diferències amb la comunitat amb el major cost (País Basc) i amb la del conjunt estatal són destacables (9,8 euros i 3,1 euros, respectivament). Quant a l'evolució, deu comunitats autònomes registren augments del cost laboral, mentre que a la resta disminueix. Per sector, tots l'incrementen respecte dels valors d'ara fa un any, especialment la indústria (2,9%), que és la branca amb el cost per hora més elevat en el tercer trimestre (18,9 euros). La segueixen els serveis, on creix un 2,2% i situa el cost en el 17,0 euros, i la construcció, que augmenta un 1,0%, amb un cost de 15,6 euros.

L'estadística de convenis col·lectius fins el desembre del 2017 mostra un augment salarial pactat en convenis de l'1,28%, lleugerament per sota del fixat al conjunt d'Espanya (1,43%). Fins el desembre del 2017 els convenis subscrits a les Balears són 47, setze més que en el mateix període del 2016. D'aquests, 36 convenis són d'empresa i afecten a 4.012 treballadors, i 11 es corresponen a altres àmbits i afecten a 161.568 treballadors. Al mateix temps, a Espanya s'han signat 3.249 convenis, 293 menys que fa un any i afecten a un 5,3% menys de treballadors. Al llarg del 2017 s'han signat a les Balears dos convenis de gran importància en l'economia de les Illes. Per una banda, el 29 d'abril del 2017 es va publicar en el BOIB el Conveni col·lectiu per al Comerç de les Illes Balears 2016-2019, que obliga a tots els treballadors del comerç, tant a l'engròs com al detall. Per l'altra, el 12 d'octubre de 2017 es va publicar el Conveni d'Hostaleria de les Illes Balears 2018-2021, que afecta a uns 137.000 treballadors i que recull increments salarials per sobre del 3,5% a tots els anys de vigència.

Gràfic 16. Incrementos salarials i inflació a les Illes Balears

Font: INE, l'IBSTAT i elaboració pròpia

4 Accidents de treball

Taula 39. Accidents de Treball

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Total accidents de treball	gener-desembre 2017	19.972	↗	8,4
Índex d'incidència del total d'accidents ¹	gener-desembre 2017	4.965,9	↗	2,1
Accidents lleus	gener-desembre 2017	4.939,6	↗	2,1
Accidents greus	gener-desembre 2017	23,6	↘	-3,8
Accidents mortals	gener-desembre 2017	2,7	↗	107,2
Indústria	gener-desembre 2017	7.995,6	↗	10,5
Construcció	gener-desembre 2017	11.196,9	↗	6,1
Serveis	gener-desembre 2017	4.279,9	→	-1,7
Mallorca ²	gener-desembre 2017	5.178,9	→	1,1
Menorca ²	gener-desembre 2017	5.252,7	→	1,5
Pitiüses ²	gener-desembre 2017	6.531,0	↗	6,8

Font: Direcció General de Treball, Economia Social i Salut Laboral, TGSS

¹ L'índex d'incidència es calcula com la relació entre el nombre d'accidents de treball en jornada per cada cent mil treballadors amb les contingències cobertes

² No es disposa del nombre de persones amb les contingències cobertes per illes, raó per la qual es presenta una aproximació amb els treballadors d'alta al règim general de la Seguretat Social

L'índex d'incidència en el període de dotze mesos compresos entre gener i desembre del 2017 és de 4.965,9 incidències, segons les dades provisionals de la Direcció General de Treball, Economia Social i Salut Laboral. Això vol dir que han patit un accident laboral 4.966 persones per cada 100.000 treballadors amb les contingències cobertes a les Illes Balears en els dotze mesos del 2017. Aquesta dada representa un augment del 2,1 % respecte del mateix període de l'any 2016.

La gran majoria dels accidents registrats a les Illes Balears a l'any 2017 són de tipus lleu (99,5 %), un 0,5 % són greus i el 0,1 % restant són mortals (11 accidents). En termes interanuals el nombre d'accidents s'ha incrementat, tant en el cas dels lleus com en el dels greus, un 8,4 % els primers i un 2,2 % els segons. Ara bé, el creixement més important l'han experimentat els accidents mortals, un 120,0 % més que ara fa un any.

LA SINISTRALITAT LABORAL CONTINUA A L'ALÇA EL 2017 PER CINQUÈ ANY CONSECUTIU

La distribució sectorial dels accidents del 2017 és la següent: l'agricultura suma 346 accidents (són l'1,7 % del total); a la indústria es comptabilitzen 1.764 (el 8,8 %); la construcció recull 3.816 (el 19,1 %), i la resta es registren en el sector dels serveis (14.046 accidents, el 70,3 % del total). Tot i patir el major nombre

d'accidents, els serveis són l'activitat amb l'índex de sinistralitat més baix (4.279,9). En canvi, la construcció registra el més alt (11.196,9), seguida de la indústria (7.995,6) i l'agricultura (5.750,4). En termes interanuals el nombre d'accidents creix a tots els sectors, especialment en la construcció (21,0 %), en la indústria (14,9 %) i, en menor proporció, en els serveis (4,6 %) i l'agricultura (9,5 %).

Per illes, la distribució dels accidents es concentra principalment a Mallorca, com l'illa més gran del arxipèlag, amb un total de 15.686 accidents, els quals representen el 78,5 % del total del 2017. Aquesta illa, també, concentra més del 75 % dels afiliats al règim general de la Seguretat Social. La segueixen en volum les Pitiüses, que, amb 3.011 sinistres, representa un pes del 15,1 % (mentre els afiliats representen sols el 12,2 %). Finalment, Menorca amb 1.166 accidents, concentra el 5,8 % restant (un percentatge semblant al pes dels afiliats, que és del 5,5 %). Respecte dels dotze mesos del 2016, els accidents s'incrementen a tot l'arxipèlag, però hi destaca l'augment de les Pitiüses amb un 9,7 % més, seguides de Mallorca (7,9 %) i de Menorca (7,7 %). Quant a l'índex d'incidència, les illes menors (Eivissa i Formentera) són les que registren l'índex més alt (6.531,0). Les segueixen Menorca, amb un resultat de 5.252,7 incidències, i Mallorca (5.178,9).

Índex de gràfics i taules

Índex de gràfics

Gràfic 1. Variació interanual del Producte Interior Brut

Gràfic 2. Evolució del PIB dels EUA, el Japó i la zona euro (variació interanual ajustada d'estacionalitat)

Gràfic 3. Variació interanual del preu barril Brent i inflació a la zona euro

Gràfic 4. Evolució del tipus de canvi de l'euro

Gràfic 5. Evolució del PIB de països europeus (variació interanual ajustada d'estacionalitat)

Gràfic 6. Evolució del VAB de les Illes Balears per sectors

Gràfic 7. Evolució del VAB per illes

Gràfic 8. Energia elèctrica mensual demandada a les Illes Balears (MWh)

Gràfic 9. Pernotacions i viatgers a hotels de les Illes Balears. Acumulat gener-desembre

Gràfic 10. Variació interanual dels preus hotelers a les Illes Balears (gener 2010 a gener 2018)

Gràfic 11. Variació interanual de l'IPC de restaurants, bars i cafeteries

Gràfic 12. Passatgers arribats a les Illes Balears per via aèria segons origen de vol. Cicle tendència

Gràfic 13. Passatgers arribats per via aèria per illes. Cicle-tendència

Gràfic 14. Evolució dels tipus d'interès i hipoteques

Gràfic 15. Variació interanual de l'Índex de Preus de Consum

Gràfic 16. Incrementos salarials i inflació a les Illes Balears

Índex de taules

Taula 1. Perspectives de l'economia balear

Taula 2. Indicadors internacionals

Taula 3. Previsions internacionals per al 2018

Taula 4. Producte interior brut a preus de mercat i els seus components (Taxes de variació interanual).

Taula 5. Previsions macroeconòmiques de l'economia espanyola

Taula 6. Evolució de l'economia balear

Taula 7. Creixement del VAB de l'agricultura, la ramaderia i la pesca

Taula 8. Afiliació a la Seguretat Social en l'agricultura

Taula 9. Indicadors de l'agricultura

Taula 10. Indicadors de la ramaderia

Taula 11. Indicadors de producció pesquera, 2017

Taula 12. Creixement del VAB de la indústria i l'energia a les Illes Balears

Taula 13. Indicadors de la indústria i l'energia

Taula 14. Creixement del VAB de la construcció a les Illes Balears

Taula 15. Indicadors avançats de la construcció

Taula 16. Creixement del VAB del sector serveis a les Illes Balears

Taula 17. Indicadors dels serveis

Taula 18. Indicadors del comerç

Taula 19. Establiments turístics a les Illes Balears

Taula 20. Establiments turístics per illes

Taula 21. Turistes internacionals arribats a les Illes Balears per país de residència

Taula 22. Afiliats a la Seguretat Social

Taula 23. Passatgers arribats via aèria segons origen de vol

Taula 24. Trànsit de passatgers arribats per via marítima

Taula 25. Transport de mercaderies. Tones embarcades i desembarcades

Taula 26. Indicadors de mediació financera

Taula 27. Ocupats en altres serveis

Taula 28. Empreses de les Illes Balears

Taula 29. Evolució de l'IPC febrer 2018 (Base 2016)

Taula 30. Indicadors de consum

Taula 31. Enquesta de despesa turística (EGATUR)

Taula 32. Indicadors d'inversió

Taula 33. Principals béns industrials exportats des de les Illes Balears

Taula 34. Exportacions productes agraris

Taula 35. Indicadors d'ocupació i atur (Illes Balears, Espanya i UE-28)

Taula 36. Indicadors del mercat laboral a les Illes Balears

Taula 37. Indicadors del mercat laboral per illes

Mapa. Taxa d'atur registrat. Mitjana 2017

Taula 38. Cost i jornada laboral

Taula 39. Accidents de Treball

Notes i abreviatures. Agraïments

Notes

Els percentatges de variació es refereixen a la diferència entre el període esmentat d'enguany i el mateix període de l'any passat, excepte quan es diu expressament una altra cosa.

Data de tancament: 28 de febrer de 2017

Abreviatures i sigles

T_{t-k}^t (%): variació interanual del component tendència-cicle calculat segons el programa Tramo-Seats.

N. d.: no disponible.

AP.: Administració pública.

ISFLSL: institucions sense finalitat de lucre al servei de les llars.

FBCF: formació bruta de capital fix.

MUFACE: mutualitat general de funcionaris.

ISFAS: Institut Social de les Forces Armades.

DGOE: Direcció General d'Ocupació i Economia.

Altres fonts emprades

BCE: Banc Central Europeu

BE: Banc d'Espanya

BEA: Oficina d'Anàlisi Econòmica. Departament de Comerç (Estats Units)

CIS: Centre d'Investigacions Sociològiques

Comissió Europea

Consell Superior de Cambres de Comerç d'Espanya

Destatis: Oficina Federal d'Estadística (Alemanya)

EBF: Federació Bancària Europea

EIA: US Energy Information Administration

Eurostat: Oficina d'Estadística de la Unió Europea

FMI: Fons Monetari Internacional

HM Treasury (Regne Unit)

IET: Institut d'Estudis Turístics

INSEE: Institut Nacional de l'Estadística i dels Estudis Econòmics (França)

Institut Nacional d'Estadística de Portugal

MAGRAMA: Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient.

Mercapalma. Mercados Centrales de Abastecimiento de Palma de Mallorca, SA

MIC: Ministeri d'Afers Interns i Comunicació. Oficina d'Estadística (Japó)

MINECO: Ministeri d'Economia i Competitivitat.

MINETUR: Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme.

Ministeri de Foment

Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques

Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme

Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social

OCDE: Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic

Oficina Nacional d'Estadística (Xina)

OTIB: Observatori del Treball de les Illes Balears

Servei Estadístic Nacional de Malta

Servei Estadístic Nacional de Tunísia

Servei Estadístic Nacional de Turquia

Servei Estadístic Nacional de Xipre

Servei Estadístic Nacional del Marroc

UK Statistics Authority (Regne Unit)

Agraïments

AENA – Aeroport d'Eivissa
AENA – Aeroport de Maó
AENA – Aeroport de Palma
APB: Autoritat Portuària de les Balears. Ministeri de Foment
ANFAC: Associació Espanyola de Fabricants d'Automòbils i Camions
ATB: Agència de Turisme de les Illes Balears
COAIB: Col·legi Oficial d'Arquitectes de Balears
CLH: Compañía Logística de Hidrocarburos. Palma
Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori
Direcció General d'Aviació Civil. Ministeri de Foment
Direcció General d'Energia i Canvi Climàtic
DGT: Direcció General de Trànsit. Ministeri d'Interior
Euro6000
Gesa-Endesa
IBAVI: Institut Balear de l'Habitatge. Govern de les Illes Balears
Ibestat: Institut d'estadística de les Illes Balears
INE: Institut Nacional d'Estadística
Observatori del Turisme. Conselleria de Turisme i Esports
Oficemen: Agrupació de Fabricants de Ciment d'Espanya
Ports de Balears
REE: Red Eléctrica de España
Servired
Sistema 4B
Sitibsa: Servei d'Informació Territorial de les Illes Balears
SOIB: Servei d'Ocupació de les Illes Balears. Conselleria de Treball, Comerç i Indústria.
TGSS: Tresoreria General de la Seguretat Social

Persones

Antoni M. Grau Jofre (Direcció General de Pesca i Medi Marí)
Miguel Angel Moreno Jiménez (UIB)
Paula M. Elías Mir (Direcció General d'Energia i Canvi Climàtic)

G CONSELLERIA
O TREBALL, COMERÇ
I I INDÚSTRIA
B
/

<http://dgeconomia.caib.es>

Unió Europea
Fons Social Europeu
L'FSE inverteix en el teu futur